

BUN VENIT ÎN CLASA A V-A !

Vei cunoaște prin acest manual cărți despre copii minunați, care nu renunță la visele lor, deși întâmpină multe piedici, despre lumi fantastice, povești amuzante care vor aduce buna dispoziție în clasă. Îi vom cunoaște pe Harriet, pe Apolodor, pe Heracle, pe MUP, pe Wilbur și pe Eugenița.

Vom da frâu imaginației și vom discuta în clasă ideile noastre, le vom susține cu capul sus și nu ne vom speria de greșeală. Numai greșind vom învăța.

Vom vedea cât de important e să scrii corect și să te exprimi pe înțelesul celorlalți. Nu numai la școală, dar și dincolo de ea, în mediul online, cu prietenii.

Vom lucra cu drag, împreună. Și mai mult decât orice vom fi deschiși și sinceri, dar atenți la colegii noștri.

Prof. CRISTINA TUNEGARU

Cuprins

Evaluare inițială.....	5
Unitatea 1: Familia și prietenii.....	8
Cărțile cu Apolodor.....	9
Discuție despre poveste. Personificarea.....	11
Realitate și poveste.....	13
Situția de comunicare.....	15
Vocabularul.....	19
Sinonime. Antonime.....	22
Identitate personală.....	25
Unitatea 2: Prieteni imaginari.....	29
Despre minionii.....	30
Textul nonliterar.....	30
Câmpul lexical.....	32
Roluri în comunicare. Accesul la cuvânt.....	33
Unitatea 3: Magia cărților.....	37
Hamurabi.....	38
Comparația.....	41
Prezentarea orală a unor evenimente personale.....	43
Ortoepie și ortografie.....	44
Articolul de dicționar.....	44
Sunetul și litera.....	45
Semne diacritice.....	46
Accentul.....	47
Jurnal de lectură.....	49
Elementele nonverbale.....	50
Cartea tipărită.....	51
Unitatea 4: Eroii preferați.....	54
Harriet spionează.....	55
Lectură anticipativă.....	57
Interviu în direct.....	61
Verbul în comunicare.....	62
Modurile verbului.....	64
Indicativ și imperativ.....	64
Timpurile modului indicativ.....	65
Perfect compus.....	65
Timpul imperfect.....	67
Timpul perfect simplu.....	68

Timpul mai mult ca perfect.....	70
Timpul prezent.....	72
Timpul viitor.....	73
Jurnalistul cameleon.....	79
Narativul nonliterar.....	80
Eroul meu.....	82
Unitatea 5: Copilăria și jocul.....	84
Amintiri din copilărie.....	85
Substantivul.....	88
Genul substantivelor.....	88
Numărul substantivelor.....	89
Articolul.....	92
Semnele de punctuație.....	95
Invitație la film.....	97
Istoria jocurilor.....	98
Unitatea 6: Aventură în natură.....	100
Toporișca.....	101
Descrierea.....	104
Adjectivul.....	105
Gradele de comparație.....	106
Descrierea nonliterară.....	109
Unitatea 7: Modele de comportament.....	112
Legendele Olimpului.....	113
Pronumele.....	118
Pronumele de politețe.....	121
Greierile și furnica.....	121
Numeralul.....	127
Unitatea 8: Sărbători și tradiții.....	133
Hronicul și cântecul vârstelor.....	134
Tradiții și obiceiuri românești.....	138
Predicatul.....	139
Subiectul.....	142
Atributul.....	146
Unitatea 9: Bun venit, vacanță !.....	151
Cireșarii.....	152
Propoziția. Fraza.....	156
Prezentare de carte.....	160
Cum îmi petrec vacanța - Proiect.....	161
Lecturi recomandate.....	164

Evaluare inițială

Test 1

Citește cu atenție fragmentul de mai jos:

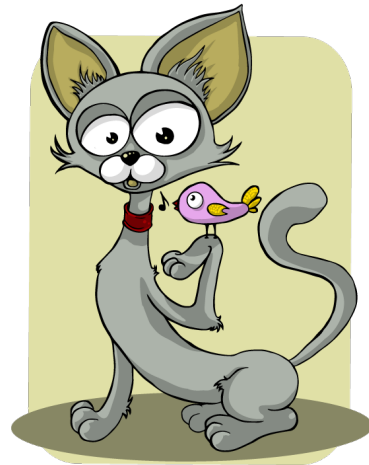
Acum e un coșcogeamite motan. Îi iubește pe cei ai casei, dar visează să aibă un prieten al său. Doar al său. Unul adevărat. Căruia să-i spună visele sale motănești în limba sa motănească. Căruia să-i împărtășească bucuriile și necazurile. Necazul cel mare a lui Cărmidă e că nu poate să-și găsească un prieten.

Într-o zi, stând tolănit la soare, observă o păsărică – o vrăbiuță năstrușnică ce ciugulea de zor câteva semincioare.

– Iată cine îmi va fi prietenă, se gândi Cărmidă și întinse lăbuța spre ea zicând: "Drăguță vrăbiuță, fii te rog prietena mea!"

– Au! sări speriată vrăbiuța. Domnule motan, cum de îndrăznești ?! Crezi că mă păcălești ? Mi-a spus mie bunica. Cei mai mari dușmani ai vrăbiuțelor sunt motanii. Așa că... Lasă-mă-n pace! Caută-ți în altă parte prieteni! Și vrăbiuța își luă zborul.

– Mda... oftă Cărmidă. Probabil nu-mi este dat să am un prieten. Trebuie să mă dau bătut.



(Emilia Plugaru, *Adevăratul prieten*)

A. Știu sensul cuvintelor !

1. Desparte în silabe cuvintele *motan*, *împărtășească*, *năstrușnică*.

3x2p=6 puncte

2. Scrie câte un cuvânt cu același sens pentru cuvintele și expresiile: *să împărtășească*, *necazul*, *un prieten*, *păcălești*, *să mă dau bătut*.

5x2p=10 puncte

3. Alcătuieste enunțuri cu ortogramele *să-i/ săi*.

2x2p=4 puncte

4. Scrie ce parte de vorbire reprezintă cuvintele: *năstrușnică*, *prietenă*, *întinse*, *ea*, *Cărmidă*.

5x2p=10 puncte

5. Scrie ce funcție sintactică îndeplinesc cuvintele subliniate: *vrăbiuța*, *semincioare*.

3x2p=6 puncte

B. Înțeleg textul !

6. Cum se numește motanul ?

6 puncte

7. Care este visul cel mai mare al motanului ?

6 puncte

8. Din ce cauză este necăjit motanul ?

6 puncte

9. Ce crede vrăbiuța despre propunerea motanului de a fi prieteni ?

6 puncte

C. Am imaginație !

Scrie, în 80-100 de cuvinte, o continuare a fragmentului dat.

În compunerea ta trebuie:

- să introduci un nou personaj;
- să povestești o întâmplare;
- să respecți ordinea cronologică a evenimentelor;
- să respecți precizarea referitoare la numărul de cuvinte.

20 puncte

Se acordă **10 puncte** din oficiu

Se acordă **10 puncte** pentru redactare (stil adecvat – 2p; unitatea textului – 1p; coerență – 1p; ortografie – 2p; punctuație – 2p; așezare în pagină – 1p; lizibilitate - 1p)

Total: 100 puncte

Evaluare inițială Test 2

Citește cu atenție fragmentul de mai jos:



Un crocodil ședea odată pe malul unei ape și plângea, plângea cu lacrimi de crocodil.

– Vai, vai, cât de rău îmi pare!

– Ce-ai pățit, crocodilule ? Întrebă o căprioară. De ce plângi ?

– Cum să nu plâng ? Am înghițit un explorator, cu pușcă și raniță, cu tot!...

Căprioara râse bucuroasă:

– Aha! Te râcăie pușca pe gât! Nu-i așa ?

– Nu pricepi nimic!... Mă doare inima când mă gândesc la bietul explorator... Un om atât de îndrăzneț! Cunoștea toate pădurile sălbatice, toate cotloanele pământului... Cum am putut să-l înghit ? Sunt un ticălos, un nelegiuit...

Căprioara încercă să-l mângâie:

– Dragă crocodilule, dacă ai ști ce fericită sunt că te-aud vorbind așa... Văd că-ți pare rău...

– Am să pasc iarbă, dar nu știu care e sănătoasă și care otrăvitoare.

Căprioara râse și-l liniști:

– Asta să-ți fie grija! Vom merge la păscut împreună și îți voi arăta eu ierburile dulci, acrișoare sau amare...

(*Povestea crocodilului care plânge*, Vladimir Colin)

A. Știi sensul cuvintelor !

1. Scrie câte un cuvânt cu sens opus pentru cuvintele *șede*, *ticălos*, *otrăvitoare*.

3x4p=12 puncte

2. Alcătuieste un enunț în care cuvântul *care* să aibă alt sens decât în text.

8 puncte

3. Scrie două enunțuri cu ortogramele ce-ai/ceai.

2x5p=10 puncte

B. Înțeleg textul !

4. Care sunt personajele textului ?

6 puncte

5. Cum explică crocodilul lacrimile sale ?

6 puncte

6. Care este reacția căprioarei după explicația crocodilului ?

6 puncte

7. Crezi că ea ar trebui să-l asculte pe crocodil ?

6 puncte

8. Transcrie, din text, un cuvânt sau un grup de cuvinte care se referă la spațiu.

6 puncte

C. Am imaginație !

Scrie, în 100-120 de cuvinte, o continuare a poveștii de mai sus.

În compunerea ta trebuie:

- să respecti ordinea cronologică a evenimentelor;
- să povestești o întâmplare;
- să respecti tipul de text și cerința;
- să respecti precizarea referitoare la numărul de cuvinte.

20 puncte

Se acordă **10 puncte** din oficiu

Se acordă **10 puncte** pentru redactare (stil adecvat – 2p; unitatea textului – 1p; coerență – 1p; ortografie – 2p; punctuație – 2p; așezare în pagină – 1p; lizibilitate - 1p)

Total: 100 puncte

Unitatea 1: Familia și prietenii

Până la finalul acestei unități vei fi capabil:

- ✓ să stabilești sinonimele și antonimele unor cuvinte în contexte diferite;
- ✓ să identifici sensurile unui cuvânt în context;
- ✓ să alcătuești câmpul lexical;
- ✓ să numești tema unui text;
- ✓ să redai informațiile identificate într-un text citit;
- ✓ să identifici elementele cheie ale unui text;
- ✓ să recunoști diferențele dintre un text literar și altul nonliterar;
- ✓ să realizezi o scurtă prezentare a unui colaj;
- ✓ să-ți stabilești rolul în comunicare;
- ✓ să respecti regulile de acces la cuvânt;
- ✓ să soliciți intervenția într-un dialog;
- ✓ să realizezi planul unei compuneri narrative.

Familia și prietenii

- Îți amintești întâmplări petrecute alături de familia ta ?
- Citește titlul textului și privește imaginile care îl însoțesc. Care crezi că este subiectul poeziei ?



Cărțile cu Apolodor

[fragment]

de Gellu Naum

*La circ, în Târgul Moșilor,
Pe gheața unui răcitor,
Trăia voios și zâmbitor
Un pinguin din Labrador.*

*-Cum se numea ? - Apolodor.
-Și ce făcea ? - Cânta în cor.
Deci, nu era nici scamator,
Nici acrobat, nici dansator;
Făcea și el ce-i mai ușor:
Cânta la cor. (Era tenor.)*

*Grăsuț, curat, atrăgător,
În fracul lui strălucitor,
Așa era Apolodor...*

*Dar într-o zi, Apolodor,
Spre deznădejdea tuturor,
A spus așa: „- Mi-e dor, mi-e dor
De frații mei din Labrador*

*O, de-aș putea un ceas măcar
să stau cu ei pe un ghețar...”
Apoi a plâns Apolodor...*



*Când l-a văzut pisoiiul Tiț
Plângând cu hohot și sughiț
I-a spus: „- Prietene, ți-aș da*

*Mustața și codița mea,
Aș da o litră¹ de caimac²,
Aș da orice să te împac
Zău, nu mai plânge, te implor!”*

Dar el plângea: „-Mi-e dor, mi-e dor

De frații mei din Labrador!”

*Și-au încercat să-l mai împace
Ariciul, dăruindu-i ace,
Și ursul, cu un pumn de mure
Atunci culese din pădure,
Și iepurele Buză-Lată
Cu fructe dulci și cu salată
(Colegi de-ai lui Apolodor,
Maestri-cântăreți la cor).*



Gellu Naum (1915-2001) este un poet, dramaturg și prozator român de origine aromână. Opera sa este tradusă în principalele limbi internaționale. Din opera autorului, îți recomandăm: *Cartea cu Apolodor*, *A doua carte cu Apolodor*.



¹ litră – litru.

² caimac – strat de grăsime care apare pe suprafața laptelui fiert.

Discuție despre text

1. Ce impresie ți-a lăsat textul citit ? Poți să folosești una dintre formulele: *Eu cred că...* / *După părerea mea...* / *Mi-a plăcut pentru că ...* / *Nu mi-a plăcut pentru că...*
2. Numește titlul și autorul fragmentului de mai sus.
4. Identifică câte un cuvânt cu același sens pentru termenii: *voios, deznădejdea, împac, te implor*.
5. Încercuiește **A** dacă consideri că următoarele afirmații sunt adevărate sau **F** dacă sunt false.
 - **A/ F** Apolodor este acrobat și dansator.
 - **A/ F** Circul unde lucrează Apolodor se află în Târgul Moșilor.
 - **A/ F** Apolodor este un pinguin din Alaska.
6. Completează enunțurile de mai jos cu elemente din text:
 - Apolodor cântă la cor, este _____ și poartă un _____ strălucitor.
 - El plânge pentru că îi este _____ de frații lui din _____.
 - Pisoiiul Tiț, ariciul, ursul, iepurele _____ sunt și ei _____ la cor.

7. Ce este dispus să îi dea pisoii Tiț lui Apolodor ca el să se oprească din plâns ?

8. Cum au încercat să-l împace ariciul, ursul și iepurele Buză-Lată ?

9. Au reușit ei să îl împace pe pinguinul tenor ?

Personajele

1. Pinguinilor le place frigul. Iar în oraș uneori poate fi foarte cald. Ce îl ajută pe Apolodor să se simtă bine la circ ?

2. Din ce cauză plânge Apolodor ? Alege dintre variantele de mai jos sau propune o altă variantă:

- Are multe spectacole la circ și este obosit.
- Prietenii lui au plecat de la circ.
- Îi este dor de familia lui din Labrador.

3. Completează laturile cubului de gheață cu trei cuvinte din text care îl descriu pe Apolodor.

4. Enumeră prietenii lui Apolodor. Cum îi arată ei că îl prețuiesc ?

5. Tu ai prieteni apropiați ? Cum le arăți că îi prețuiești ?

6. Împreună cu colegul tău de bancă gândiți-vă la trei activități prin care l-ați putea ajuta pe Apolodor. Scrieți-le în caietele voastre apoi prezentați-le colegilor.



BLOG 7. Cum crezi că arată o pagină de pe blogul lui Apolodor completată în drumul său spre Labrador ? Scrie conținutul acesteia.

Discuție despre poveste. Personificarea

„Prietene, ți-aș da/ Mustăța și codița mea” îi spune pisoii lui Apolodor.

- ✓ Observăm că pisoii **vorbește**, este **prietenul** lui Apolodor, un pinguin **trist**.
- ✓ Pisiul și pinguinul au fost însuflețiți, primind însușiri umane.

Reține !

Procedeul prin care obiectele, ființele necuvântătoare primesc atribute umane se numește **personificare**.

Exemple:

- *Însă astăzi, cu lumină pieptănată,/ dimineața mi-a intrat în casă.* (Magda Isanos)
- *Buchetele de trestii dormeau cu foșnet lin.* (George Topârceanu)

Învățăm exersând !

1. Scrie alte versuri din text în care să existe personificări.



2. Personifică, printr-un enunț:

- o floare;
- un nor;
- banca ta;
- pixul cu care scrii.

3. Desenează în caietul tău un soare personificat.

4. Ai citit alte poezii sau povești în care să existe animale, obiecte sau plante personificate ? Scrie câteva titluri.

5. Care crezi că e rolul personificării ? Alege dintre variantele de mai jos

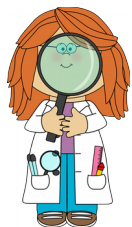
- pentru a descrie o lume frumoasă în care oamenii, lucrurile și animalele trăiesc în armonie;
- pentru a sensibiliza cititorul;
- pentru a atrage atenția asupra ființelor necuvântătoare care au nevoie de ajutorul și bunătatea noastră
- pentru a face limbajul mai vesel sau amuzant.

6. Imaginează-ți cum l-ar primi familia sa pe Apolodor și scrie un scurt text în care să prezinți:

- imaginea ținutului de unde provine Apolodor;
- membrii familiei lui;
- cum îl așteaptă pe Apolodor;
- reacțiile membrilor familiei;
- cum se simte Apolodor aproape de familia sa.

Ghicește !

Crezi că Apolodor va rămâne la circ sau va încerca să meargă în Labrador la familia sa ?



Cercetează ! Lucrați în grup.

Alcătuți grupe de patru elevi.

Fii atent la limbajul părinților/ profesorilor/ prietenilor tăi și identifică cel puțin o personificare.

Etapele cercetării

1. Notați-vă personificările identificate în limbajul celor apropiați.

2. Întâlniți-vă și discutați:

- În ce împrejurări au folosit personificările.
- Motivele pentru care au fost folosite aceste personificări.
- ce efect au avut personificările pentru ascultător: au speriat, au produs amuzament, au încântat etc.

3. Concluziile voastre.

4. **Reflecție**

- Cum ți s-a părut această activitate ?
- A fost ușor sau dificil să lucrezi în grup ? Dacă a fost dificil, spune de ce.
- Cum ți-ai putea îmbunătăți activitatea în grup ?
- Ce recomandări ai pentru colegii tăi din cadrul grupului sau din clasă pentru ca activitatea să fie mai interesantă ?

Realitate și poveste

1. Care este destinația lui Apolodor ? Există această zonă în realitate ?

2. Urmărește cu atenție harta de mai jos și precizează pe ce continent este situată regiunea Labrador ?

3. De ce le-ar plăcea pinguinilor să locuiască în Labrador ?

4. În creațiile literare apar de multe ori elemente din realitate, transpuse într-o lume imaginară. Dă exemple de alte elemente din realitate din lectura despre Apolodor.



5. Află mai multe informații despre Labrador. Notează informațiile pe care le consideri importante și împărtășește-le cu colegii tău.



Cum poți să te documentezi ?

- Apelezi la un profesor care îți poate răspunde la întrebări;
- Cauți informații într-un atlas de geografie;
- Cauți informația pe internet.

Situația de comunicare

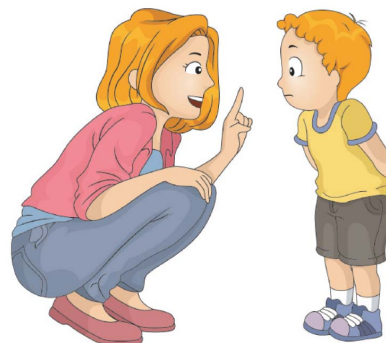
- ✓ Spune-i colegului tău ce ai făcut în ziua anterioară.
- ✓ Cine a transmis mesajul ?
- ✓ În ce limbă a fost transmis ?

Orice situație care presupune schimb de mesaje este o situație de comunicare. Orice comunicare presupune:

- **Emitător** (cel care transmite informația)
- **Receptor** (cel care primește informația).
- **Mesajul** transmis;
- **Codul** prin care este transmis mesajul: limba română sau o altă limbă sau orice alt limbaj, de exemplu codul Morse
- **Canal**: aerul, telefonul.
- **Contextul**: la școală, la o întâlnire.

Învăță exersând !

1. Imaginează-ți un dialog între cele două personaje din imaginea alăturată. Notează acest dialog.
2. Identifică alte situații de comunicare care au drept context ora de limba română.



3. Lucrați în perechi !

Ce se întâmplă dacă:

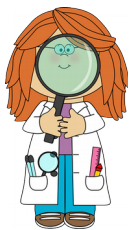
- unul din vorbitori nu cunoaște codul ?
- apar disfuncționalități ale canalului ?

4. Citește următorul mesaj scris de un copil pe un forum:

Buna! Vreau sa imi iau si ieu o pisica. Voi ce alegeti dintre mascul si femela ? Cateva argumente pro/contra v-a rog.

- a) Cine este emițătorul ?
- b) Cine este receptorul ?
- c) În ce constă mesajul ?
- d) Rescrie mesajul corectând greșelile.

e) Ai fost vreodată emițător pe un forum ? Ce mesaj ai transmis ?



Cercetează !

Poți transmite un mesaj fără să vorbești ? Răspunde la această întrebare împreună cu colegul tău și susțineți-vă opinia cu câteva situații posibile.

Să ne jucăm !



Telefonul fără fir

- Formați un cerc mare.
- Un coleg va transmite un mesaj simplu colegului din spate, șoptit.
- Profesorul va face parte din șir.

Autoevaluare și reflecție

- Cum ți s-a părut activitatea de astăzi ?
- Ce ți-a plăcut cel mai mult în timpul orei ?
- Ce ai reținut ?
- Ce te-ar determina să fii mai activ în clasă ?

Cartea cu Apolodor de Gellu Naum

(Teatru radiofonic)
minutele 8:35-11:20

Pre-ascultare

1. Despre ce crezi că e vorba în fragmentul pe care îl vom asculta din povestea lui Apolodor ?

2. Ascultă textul, apoi stabilește cu profesorul sensul următoarelor cuvinte: *bimotor*, *fior*, *matrozi*.



Ascultare

1. Ascultă fragmentul și completează spațiile libere

La început Apolodor pleacă la drum cu un _____. Apoi sare pe o aripă ca să dea dovada de _____. L-a oprit un nor _____. A căzut la Capul _____. Sedea pe țarm și se _____. Apoi sosește pescadorul _____.

jelea; curaj; avion; zănatic; Meteor.

2. Răspunde la următoarele întrebări referitoare la fragmentul ascultat.

- Ce îi spune dirijorul lui Apolodor ?
- Cu ce pleacă Apolodor spre Labrador ?
- Unde se prăbușește cu parașuta ?

3. Ordonează în ordine cronologică întâmplările din fragmentul ascultat:

- Apolodor a plecat spre Labrador cu un avion, un bimotor.
- Pe drum l-a lovit un nor.
- Maestrul i-a dat voie să plece să-și vadă familia.
- Cei de pe vas l-au luat pe Apolodor pe pescador.
- S-a prăbușit la polul nord, pe un fiord.
- În timp ce jelea, a văzut un pescador cu numele Meteor.

Post-ascultare

4. Ascultă încă o dată fragmentul prin care matrozii îl primesc pe Apolodor. Cum îl primesc aceștia ? Alege dintre variantele de mai jos și motivează-ți alegerea:

- | | |
|-------------------|----------------|
| ◆ cu bucurie; | ◆ cu regret; |
| ◆ cu interes; | ◆ cu nepăsare; |
| ◆ cu curiozitate; | ◆ cu dispreț. |

5. Povestește-i colegului tău o aventură a lui Apolodor în drumul său spre casă, apoi notați-vă împreună:

- | | |
|-------------------------|-----------------------------|
| • cine este emițătorul; | • care este contextul; |
| • cine este receptorul; | • care este codul utilizat. |
| • în ce constă mesajul; | |



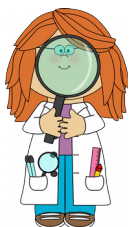
6. Imaginează-ți o întâmplare pornind de la următoarele două cuvinte: Apolodor, prăjituri. Povestește-i colegului tău întâmplarea pe care ți-ai imaginat-o și apoi notează planul simplu de idei al compunerii. Poți urmări schema de mai jos.

Introducere	La început_____
Cuprins	Apoi_____
	Dar_____
Încheiere	În final _____

Cântec despre Apolodor

Apolodor trece prin multe aventuri. Ziarele scriu despre el multe lucruri. La un moment dat devine milionar. Ascultă cântecul Adei Milea (minutele 11-13) și completează spațiile libere de mai jos:

- Cum ajunge Apolodor milionar ?
- Ce găsește Apolodor în pachetul ?
- Cum se schimbă viața lui după ce devine milionar ?
- Cum se schimbă caracterul lui ?



Caută rezolvarea !

Lucrăm în echipă

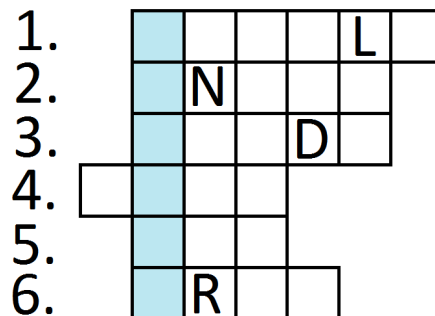
Imaginează-ți următoarea situație: Apolodor ajunge în Labrador, dar nu își găsește familia. Nimeni nu îi poate spune unde sunt părinții, frații și surorile lui. Ce ar trebui să facă Apolodor, faimosul pinguin tenor, pentru a-și găsi familia ?

- Lucrează împreună cu colegii din echipa ta pentru a găsi soluții la această problemă.
- Prezintă soluțiile obținute de voi în fața clasei.
- După ce ați ascultat toate grupele, alegeți soluția cea mai bună.

Vocabularul

Completează rebusul și obține subiectul lecției de astăzi

1. Are două cocoșe
2. Este fratele mamei tale.
3. Culoarea ierbii
4. Cu ea scrii.
5. Aduce ploaie.
6. Îl iei de la gară.



Reține !

Vocabularul cuprinde toate cuvintele dintr-o limbă. Vocabularul este într-o continuă schimbare pentru că apar mereu cuvinte noi pentru ocupații noi, obiecte noi, invenții.

✓ Cuvintele vechi care se referă la obiecte și realități ce nu mai fac parte din viețile noastre, nu se mai folosesc, au ieșit din uz.

✓ De exemplu, zapciu – grad în armată, echivalent cu cel de căpitan.

Există în limbă și cuvinte noi care au apărut în limba română sau au fost preluate din alte limbi.

Învăță exersând !

1. Alege din lista următoare cuvintele care nu se mai folosesc astăzi.

Paharnic

pușcă

Monedă

Cocon

Spătar

Caimacan

fecior

Boier

Flintă

zlot

2. Scrie forma actuală a următoarelor cuvinte: pept; hodină; îmbla.

Sensurile cuvintelor

De ziua lui, Andrei obișnuia să îi facă o vizită bunicii. Când și-a dat seama că a întârziat, a început să fugă de-i scăpărau picioarele. Dar imediat ce a pus piciorul în curtea bunicii a simțit ceva neobișnuit. Printre flori se mișca ceva. Erau doi cățeluși maronii cu urechile lăsate și ochi mari, negri.

- Unul dintre ei e al tău, i-a spus bunica privind cățelul care se gudura la picioarele băiatului.

- Ce cadou minunat! răspunse Andrei. Sărea într-un picior de bucurie.

1. De câte ori apare cuvântul *picior* în text ? Subliniază-l.

2. Selectează, din text, expresiile care conțin cuvântul *picior* și explică sensul lor.

Atenție! Cuvintele pot avea mai multe sensuri. Sensul unui cuvânt este dat de context (situația de comunicare) în care este folosit.

3. Ție ce ți-ar plăcea să primești de ziua ta ?
Scrie un scurt text în care să folosești două sensuri ale cuvântului *dar*.



4. Realizează corespondența între propozițiile din prima coloană și sensurile din coloana a doua:

1. Îi place să privească marea.
2. Vrea marea cu sarea
3. A vânturat mări și țări.
4. Nu știe dacă va reușit, dar va încerca marea cu degetul.

- a. imposibilul
- b. întindere de apă, adâncă și sărată.
- c. va face o încercare, deși are șanse puține
- d. a călătorit mult
- e. își dorește foarte multe.

Să ne jucăm!

Imaginează-ți că următoarele expresii ar avea sens literal și desenează o scenă potrivită pentru una dintre expresii, la alegere:

- a tăia frunze la câini
- a freca menta
- a duce cu preșul
- a prinde cu mîța-n sac.



Evaluează-te

- ➔ Ce ai învățat astăzi ?
- ➔ Cum crezi că ai putea să-ți îmbunătățești activitatea de astăzi ?
- ➔ Ce ai vrea să înveți despre acest subiect ?

Fișă de lucru

1. Înlocuiește cuvintele subliniate cu termeni cu sens apropiat:

Andrei și-a cumpărat _____ un scaun nou pentru birou. Este de culoare gri _____, iar înălțimea poate fi reglată _____. Mama lui este încântată _____ pentru că astfel Andrei va sta drept la birou și nu va mai avea dureri de spate.

2. Încercuiește în enunțurile de mai jos cuvintele care nu se mai folosesc:

- | | |
|-------------|----------|
| • Iobag | • ostrov |
| • țăran | • insulă |
| • Postelnic | • stih |
| • vânzător | • vers. |

3. Limba română este mereu îmbogățită cu cuvinte noi. Scrie-i lui Andrei trei sfaturi pentru o poziție corectă în scaun. Folosește cuvintele noi din lista de mai jos. Poți să ceri ajutorul unui adult.

- | | |
|---------------|------------|
| • Ajustabil | • mouse |
| • confortabil | • monitor. |

4. Alege forma corectă:

- | | |
|------------------------|------------------------|
| • chibrite/ chibrituri | • tobogan/ topogan |
| • plancartă/ pancartă | • corigență/ corijență |
| • pamblică/ panglică | • completa/ complecta |
| • îneca/ inneca | |



5. Ai observat că uneori același cuvânt poate avea sensuri diferite. Citește dialogul de mai jos și identifică un cuvânt care poate avea și un alt sens.



- Mi-am cumpărat o broască nou.
- Păi și unde o ții ?
- În debara!
- ?!

Autoevaluare și reflecție

- Cum ți s-a părut activitatea de astăzi ?
- Ce ți-a plăcut cel mai mult în timpul orei ?
- Ce ai reținut ?
- Ce te-ar determina să fii mai activ în clasă ?

Sinonime. Antonime

Motanul se strecoară pe lângă mine și cumva ajunge în brațe. Are blănița moale și pernițe catifelate. Ochii lui sunt verzi ca smaraldele, iar blana cafenie. Motanul nu-l iubește pe Patrocle, cățelul brun al bunicii. E agitat când îl vede, chiar dacă Patrocle nu vrea decât să se joace cu el. După ce pleacă cățelul, motanul este mai liniștit. Spinarea nu i se mai arcuiește, mustățile nu mai stau nemișcate în aer.



- ✓ Găsește în textul de mai sus două perechi de cuvinte cu sensuri asemănătoare.
- ✓ Extrage din text două cuvinte cu sensuri opuse.

Cuvintele cu **sensuri asemănătoare** se numesc **sinonime**. Atenție, trebuie să verifici sensul cuvântului în context.

Cuvintele cu **sensuri opuse** se numesc **antonime**.

Învăță exersând!

1. Subliniază perechile de antonime din enunțurile următoare.

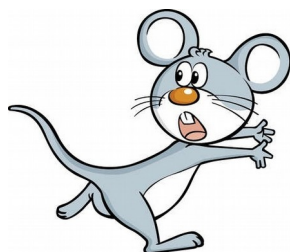
- Bufnița doarme ziua și vânează noaptea.
- Îmi place să mă joc cu copiii, dar și să stau să citesc.
- Schimbam mesaje și dimineața și seara.
- În zilele răcoroase stăm în clase, dar în zilele însorite alergăm în curtea școlii.

2. Scrie câte un sinonim pentru următoarele cuvinte extrase din textul de mai sus: moale, cafenie, brun, agitat, vede, spinarea.

3. Scrie antonime pentru cuvintele extrase din text: moale, iubește, agitat, pleacă, liniștit, nemișcate.

Exersează mai mult!

Citește cu atenție textul de mai jos:



Într-o dimineață, la ceasul laptelui, răsună oarecum războinic glasul bunicei.

- L-am prins.
- Ce-ai prins, Elencu ?
- Pe dumnealui, pe dumnealui care-mi bate darabana¹ în nuci.

Toboșarul nucilor bunicii e un șoricuț prins în capcana din cămară. Sare între gratii ca o fetiță cu mingea. Țup-țup, țup-țup. Nu știi bine dacă se joacă, sau se teme. I-atât de mic că pare un măștișor la gâtul spaimei.

— Acuma-i acuma, zice bunica devenind uriasă cu capcana în mână.

Pune capcana alături de farfurioara cu lapte.

— Cheamă-ți fiara, Alecule.

— Păs-păs, păs-păs...

Vine agale ca un boier în papuci.

Bunica se uită cu întrebare la mustețile motanului, dar numai ale bunicii se zburlesc.

Motanul se alintă de piciorul bunicului — ca și cum s-ar fi grăbit să dea o scrisoare la cutie — vede laptele, vede capcana, nu clipește, ochii nu i s-aprind, coada n-are sfârlă-n² vârf, ci se târâie ca o teacă fără sabie. Se uită cu ochii în capcană, se uită și prin ochelarii nărilor.[...]

Dar motanul bunicului, după ce s-a uitat la amintirea cu codiță, s-a întors c-un fel de „nu cunosc, nu știu, nu-mi aparține” [...]. Și s-a dus la farfurioara dimineților lui albe.

Clip-clip, clip-clip.

— Tare-i bun! — exclamă bunicul din toată inima.

— Papă-lapte! spune cu năduf³ cucoana Elencu. Marișo, caută o pisică pentru șoarece.

(Ionel Teodoreanu, *În casa bunicilor*)

¹ a bate darabana – a bate cu degetele ritmic într-un obiect

² sfârla – titirez, sfârlează, jucărie pentru copii

³ năduf – supărare, necaz

1. Ce reacție ți-a trezit lectura fragmentului ? Alege un emoticon din imaginea alăturată și motivează-ți alegerea.



2. Încercuiește **A** dacă consideri că afirmația este adevărată sau **F** dacă consideri că e falsă:

- **A/ F** Bunica a prins un șoarece în pivniță.
- **A/ F** Bunicul se numește Alecu.
- **A/ F** Când vede șoarecele, motanul sare imediat la el.
- **A/ F** Bunica este nemulțumită de motan.
- **A/ F** Pisica se îndreaptă agale spre farfurioara cu lapte ignorând șoarecele.

3. Scrie câte un sinonim pentru următoarele cuvinte subliniate în text: ceasul, războinic, ai prins, agale.

4. Transcrie din text o pereche de antonime care se referă la bunică și la șoarece.

5. Cu ce cuvinte îl cheamă bunicul pe motan ?

Înțelegerea textului

1. Transcrie două grupuri de cuvinte care arată atitudinea pisicii când vede șoricelul.
2. Scrie două cuvinte care, în opinia ta, descriu motanul din textul de mai sus.
3. Care crezi că este sensul expresiei subliniate în secvența: *Se uită cu ochii în capcană, **se uită și prin ochelarii nărilor.***



Lucrați în echipă !

4. Discută împreună cu colegul tău și alegeți din lista de mai jos un cuvânt care descrie ce atitudine are bunica față de motan:

- Este serioasă;
- este amuzată;
- este dezamăgită;
- se arată încântată
- are un ton ironic.

Motivați-vă răspunsul.

5. De ce crezi că bunica se referă la pisică folosind cuvântul *fiară* ? Este acest cuvânt folosit cu sensul obișnuit ?
6. Ce nume i-ai da motanului ? Explică-ți alegerea.

Reflectează !

- ✓ Ce ți-a plăcut la lecția de astăzi ?
- ✓ Ce ai învățat ?
- ✓ Alege un calificativ pentru activitatea ta din timpul orei
 - bine
 - foarte bine
 - suficient
 - excelent
- ✓ Cum crezi că ți-ai putea îmbunătăți activitatea ?



Identitate personală

PROIECT

Atenție la prezentarea proiectului tău.

- ✓ Scrie frumos, lizibil;
- ✓ Însușește-l de imagini care să îi țină atenți pe ascultători.
- ✓ Nu oferi detalii multe.

Fiecare persoană este definită de:

- ➔ aspect fizic – ceea ce se vede (îmbrăcăminte, înălțime, înfățișare etc)
- ➔ trăsături de caracter – ceea ce nu se vede și se află în sufletul fiecăruia, de exemplu: bunătate, curaj, inteligență etc.

Titlul are mai multe roluri:

- **atrage atenția** ascultătorilor;
- **rezumă tema** principală a proiectului;
- îi ajută pe cititori să **înțeleagă mai bine** viziunea ta.

Scrie un proiect despre familia ta sau despre prietenii tăi.

1. Pe prima pagină scrie câteva informații despre tine:
 - numele tău și alte date despre tine pe care le consideri importante;
 - activitățile tale preferate;
 - prenumele membrilor familiei tale / prietenilor tăi;
 - numele unor animale de companie dragi.
2. Pe pagina a doua poți prezenta o imagine sau un desen cu tine și familia ta / prietenii tăi.
3. Pe paginile următoare prezintă pe fiecare membru al familiei tale sau pe fiecare prieten, notând:
 - Câteva trăsături de caracter;
 - O scurtă întâmplare care descrie relația voastră.
 - Alte lucruri importante.
4. Numerotează paginile și scrie un cuprins al proiectului tău.
5. Dă un titlu proiectului.
6. Prezintă-l profesorului sau colegilor tăi.

Reflectează !

Cum ți s-a părut această activitate ?

- Epuizantă
- satisfăcătoare
- un succes

Grilă de evaluare a proiectului

1. Care este în opinia ta ideea cea mai bună pe care ai formulat-o și de ce ?
2. Ce probleme ai întâlnit în redactare ?
3. Cum ai rezolvat aceste probleme ?
4. Ce reușești să faci acum și nu reușeai înainte ?
5. Ce îți propui pentru următoarele proiecte ?

Evaluare



I. Scrie după dictare următorul text:

Neînfricații noștri călători nici nu simțiră când s-a ridicat balonul în aer, atât de lin se desprinsese el de pământ.

Abia după un minut, când aruncară o privire peste marginea coșului, văzură jos mulțimea prietenilor care le făceau semne cu mâna și-și aruncau în sus pălăriile. Răzbăteau până la ei strigăte de „ura”.

— Rămâneți cu bine! începură să le strige, drept răspuns, Știetot și prietenii săi. Își agitară și ei pălăriile. Zăpăcilă duse mâna spre cap să-și scoată șapca și abia atunci descoperi că n-o are.

— Stați puțin, fraților! începu el să strige. Opriți balonul! Mi-am uitat șapca acasă.

— Mereu îți uiți câte ceva! mormăi Dondănel.

(Nikolai Nosov, *Aventurile lui Habarnam și ale prietenilor săi*)

Vocabular

1. Scrie câte un sinonim pentru cuvintele: neînfricații, s-a ridicat, răzbăteau.

3x4p=12 puncte

2. Notează antonime pentru cuvintele: lin, se desprinsese, sus.

3x4p=12 puncte

3. Alcătuește enunțuri cu trei sensuri ale cuvântului *lin*.

3x4p=12 puncte

4. Explică de ce prietenii călătorilor își aruncă pălăriile în sus.

6 puncte

Înțelegerea textului

5. Care sunt personajele textului ?

6 puncte

6. Cine își uită șapca ? Scrie o însușire a acestui personaj.

2x3p=6 puncte

7. Explică numele personajului Dondănel.

6 puncte



II. Scrie o compunere de 100-120 de cuvinte în care să continui povestea de mai sus. În compunerea ta trebuie:

- să respecti ordinea cronologică a evenimentelor;
- să respecti tipul de text și cerința formulată;
- să utilizezi timpul trecut al verbelor;
- să respecti precizarea referitoare la numărul de cuvinte.

20 puncte

Se acordă **10 puncte** din oficiu

Se acordă **10 puncte** pentru redactare (stil adecvat – 2p; unitatea textului – 1p; coerență – 1p; ortografie – 2p; punctuație – 2p; așezare în pagină – 1p; lizibilitate - 1p)

Total: 100 puncte

Unitatea 2: Prieteni imaginari

Până la finalul acestei unități de învățare vei fi capabil:

- ✓ Să recunoști un text non-literar;
- ✓ Să identifici trăsăturile acestui tip de text;
- ✓ Să alcătuiesti un câmp lexical;
- ✓ Să realizezi un desen sau un colaj;
- ✓ Să prezinți o întâmplare;
- ✓ Să aplici regulile de acces la cuvânt;
- ✓ Să stabilești rolurile în comunicare.

Despre minioni

Textul nonliterar

- ✓ Ce știi despre minioni ?
- ✓ Îți plac aceste personaje ? Dacă da, ce îți place la ei ?

Prima oară când i-am întâlnit pe minioni a fost în filmul „Despicable Me” („Sunt un mic ticălos” – 2010, regizat de Pierre Coffin și Chris Renaud). Pe lângă acțiunea principală, ne tot poticneam de niște monstruleți mici și galbeni, cu un limbaj care părea cunoscut și totuși era de neînțeles, împiedicați și sarcastici, ajutoarele simpaticului ticălos Gru. Eu m-am topit din prima clipă în care i-am văzut!

Minionii vorbesc o limbă inventată

Vocile lor sunt realizate de cei doi regizori, Pierre Coffin și Chris Renaud, iar limba pe care o vorbesc este o combinație între engleză, rusă, coreeană, spaniolă, franceză și italiană. Însă, pe alocuri, mai sunt și cuvinte inventate, cum ar fi „papo” care, în minioneza, înseamnă „jucărie”.

Minionii au și ei inamici

Există și niște minioni răi, de culoare mov. De fapt, sunt minioni obișnuiți, care au fost injectați cu un ser periculos.

Aspectul minionilor

Cred că ai observat că există minioni mai scunzi, mai înalți sau mai rotofei sau că sunt unii care au doi ochi și unii care au unul singur. De asemenea, minionii au doar 3 degete la o mână și 5 posibile tunsori.

(după <http://www.itsybitsy.ro/>)



Vocabular

1. Scrie câte un sinonim pentru cuvintele: *simpatic, clipă, obișnuiți, scunzi*.
2. Ce sens are cuvântul „papo” în limba minionilor ?
3. Extrage din text patru cuvinte din câmpul semantic al limbilor străine.

Discuție despre text

1. Ce informații noi ai aflat din acest articol de opinie ?

2. Încercuiește **A** dacă consideri că afirmația este adevărată sau **F** dacă consideri că este falsă:

- **A/ F** Minionii vorbesc o limbă inventată.
- **A/ F** Toți minionii au aceeași înălțime.
- **A/ F** Nu există minioni răi.
- **A/ F** Există minionii mai scunzi, mai înalți, mai rotofei, cu un ochi sau cu doi ochi.
- **A/ F** Minionii sunt ajutoarele lui Gru.

3. Completează spațiile libere cu informații din text:

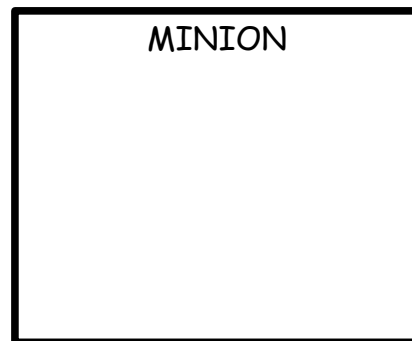
- În film, vocile minionilor sunt realizate de doi _____.
- Minionii pot avea _____ tunsori.
- Minionii mov au căpătat această culoare deoarece au fost injectați cu _____.

4. Extrage, din text, cuvintele care descriu aspectul minionilor.

Exemplu: scunzi

5. Desenează în chenarul din stânga paginii un minion.

Dă-i un nume.



Înțelegerea textului

5. Alege răspunsul corect:

Textul prezintă informații **reale / imaginare**. Scopul textului este acela **de a transmite informații / de a sensibiliza cititorul**. Cuvintele sunt folosite cu **sensuri neobișnuite/ sensuri obișnuite**.

6. Care este opinia autoarei despre filmul *Despicable me* și despre minionii ?



7. Care e opinia ta despre minionii ?

În răspunsul tău poți utiliza una dintre formulele: În opinia mea... / Părerea mea este că / Sunt de părere că / Eu cred că.

Autoevaluare și reflecție

- Cum ți s-a părut activitatea de astăzi ?
- Ce ți-a plăcut cel mai mult în timpul orei ?
- Ce ai reținut ?
- Ce te-ar determina să fii mai activ în clasă ?

Câmpul lexical

- ✓ Privește imaginea din dreapta paginii.
- ✓ Cuvintele *oaie, pisică, cal, rață, câine* fac parte din câmpul lexical al **animalelor**.
- ✓ Aceste cuvinte sunt substantive.



Reține!

Câmpul lexical cuprinde toate cuvintele dintr-un anumit **domeniu** care au **trăsături de sens comune**. Cuvintele dintr-un câmp lexical aparțin aceleiași părți de vorbire.

Învață exersând !

1. Completează câmpul lexical al animalelor cu alte cinci cuvinte.

2. Completează spațiile libere

- Cuvintele *roșu, albastru, verde, mov, liliachiu* fac parte din câmpul lexical al cuvântului _____.
- Cuvintele *a mânca, a înfuleca, a înghiți* fac parte din câmpul lexical al cuvântului _____.

3. Privește cu atenție imaginea alăturată și identifică cuvintele care intră în câmpul lexical al termenilor indicați:

a) roșu:

c) mac:

b) soare:

d) câmpie:





4. Găsește-i sensul !

Povestește o scurtă întâmplare cu minioni. Utilizează în povestirea ta un cuvânt inventat, care să facă parte din limba minionilor. Repetă termenul astfel încât să le dai ocazia colegilor tăi să își dea seama care e sensul cuvântului.

Au ghicit colegii tăi sensul cuvântului ?

Autoevaluare și reflecție

- Cum ți s-a părut activitatea de astăzi ?
- Ce ți-a plăcut cel mai mult în timpul orei ?
- Ce ai reținut ?
- Cum ai putea să-ți îmbunătățești activitatea ?
- Cum te simți vorbind în fața colegilor tăi ?

Desene cu minioni

Roluri în comunicare. Accesul la cuvânt

- ✓ Realizează un desen al cărui personaj central să fie un minion. Poți să lucrezi alături de colegul tău la un colaj.
- ✓ Prezintă apoi desenul în fața clasei. Explică desenul și susține care sunt ideile pe care le-ai transpus în imagini. Ține un scurt monolog liber în care să răspunzi la următoarele întrebări:

1. Ce se observă în desenul tău ?
2. De ce ai ales această scenă ?
3. Ce îți place la acest tablou ?
4. Ce ai schimba pentru a-l îmbunătăți ?



Atunci când te adresezi colegilor tăi, încearcă

- să vorbești tare, astfel încât să fii auzit de toți copiii;
- să stabilești contactul vizual cu colegii tăi;
- să fii atent ca ei să vadă desenul tău (poți să te miști printre bănci);
- oferă-le ocazia să-ți adreseze întrebări lămuritoare.

- ✓ Colajul este un procedeu artistic care constă în lipirea laolaltă a unor materiale diferite pentru a obține un ansamblu.
- ✓ Monolog – vorbirea neîntreruptă a unei persoane, fără a da timp pentru replică.

Accesul la cuvânt



Ascultă cu atenție prezentările colegilor tăi. Pentru a interveni în discuție, poți lua accesul la cuvânt astfel:

- *Dacă îmi permiteți...*
- *Aș vrea să adaug...*
- *Consider că este important de subliniat faptul că...*
- *În ceea ce privește...*
- *Consider că...*
- *După părerea mea...*

Pentru a putea contribui la discuție, trebuie să respecți o serie de reguli. Ai în vedere următoarele reguli. Prin discuție cu profesorul puteți adăuga altele:

1. Anunță-i pe colegii tăi că vrei să comunici: ridică mâna sau cere mascota clasei;
2. Ascultă cu atenție ce spune fiecare copil;
3. Modifică-ți intervenția în funcție de ce au spus ceilalți vorbitori.

Învăță exersând !

1. De ce crezi că e nevoie de reguli în comunicare ? Putem comunica eficient în lipsa acestor reguli ?

2. Lucrați în echipă !

Amintești prezentările de astăzi. Schițează alături de colegul tău rolurile vorbitorului și ale ascultătorului.

Ce face vorbitorul ? Cum face ?	Ce face ascultătorul ? Cum face ?

Dacă crezi că celălalt are dreptate, poți folosi formule ca:

Sunt de acord cu ideea ta...

Și eu cred că...

Mă bucur că ai precizat acest lucru

Pentru a completa ideea unui coleg:

Aș vrea să adaug și că

De asemenea
În plus
Mai mult decât atât.

Dacă nu ești de acord cu opinia unui coleg:

Dimpotrivă, eu nu cred că...

Nu mi se pare că

Ce vrei să spui ? Nu-i așa...

Exersează !

Realizează o scurtă prezentare a unei întâmplări amuzante. Discutați pe baza prezentărilor și exersați accesul la cuvânt.

Autoevaluare

- Ce ai învățat în activitatea de astăzi ?
- Cum ai putea să-ți îmbunătățești prezentarea orală ?
- Ai observat un progres în activitatea ta din cadrul orelor de comunicare ?

Evaluare

I. Citește cu atenție textul de mai jos:



Știam că frunzele astea toate sunt niște obraznice și jumătate. Cel puțin, măturătorii de stradă, doamne, să nu le vadă. Odată unul s-a suit într-un castan pe o frânghie de viță și a pus în vârful fiecărei ramuri o piuliță. Să se oprească toate frunzele în interiorul copacului, ca într-un tub, și să nu răsară decât când o da el drumul la șurub. Dar chiar și așa, până a doua zi dimineață pomul înflorise cu verdeață. Ba, mai căzuseră și pe jos, ca în marile păduri, cinci coșuri de muguri și firimituri. Că pământul ăsta e atât de gras, prinzi rădăcini sub pas. Dacă oamenii nu s-ar mișca mereu, singuri ori perechi, s-ar pomeni și ei cu mușchi și licheni pe frunte și pe urechi. Însă în fiecare toamnă, e adevărat, se întâmplă ca acum, ceva neașteptat. Hai în pădure, n-au de unde afla părinții, să dezlegăm nodul misterului cu dinții. Vedeți, acum totul e pustiu, asta nu e pădurea de astă-vară pe care o știu. Nici o frunză; numai câte un cuib gol se mai vede, dar din el nu poți cânta foaie verde. Cică, dacă rupi o frunză de pe ram, pică toate. E ca atunci când spargi un geam. Se destramă, cioburi, cioburi, cum a observat și Dinu, și se face în codru un curent continuu. Păsările își înfoaie penele ca niște mantale și iau direcții la vale. Alunecă repede sau mai lent, împinse, cum ziceam, de curent.

(Marin Sorescu, *Unde fugim de-acasă*)

1. Scrie câte un sinonim pentru cuvintele *obraznice*, *ramuri*, *s-a suit*, *neașteptat*.

4x3p=12 puncte

2. Scrie câte un antonim pentru cuvintele *dezlegăm*, *continuu*, *repede*.

3x3p=9 puncte

3. Extrage, din text, trei cuvinte din câmpul semantic al elementelor cosmice.

3x3p=9 puncte

4. Transcrie un cuvânt cu vânt care descrie frunzele.

10 puncte

5. Unde îi îndeamnă povestitorul pe copii să descopere misterul toamnei ?

10 puncte



II. Redactează, în 100-120 de cuvinte o compunere în care să povestești o întâmplare reală sau imaginară petrecută în timpul toamnei.

În compunerea ta trebuie:

- să povestești o întâmplare respectând ordinea cronologică a evenimentelor;
- să dai un titlu sugestiv compunerii;

- să respecti tipul de text și cerința formulată;

- să respecti precizarea referitoare la numărul de cuvinte.

20 puncte

Se acordă **10 puncte** din oficiu

Se acordă **10 puncte** pentru redactare (stil adecvat – 2p; unitatea textului – 1p; coerență – 1p; ortografie – 2p; punctuație – 2p; așezare în pagină – 1p; lizibilitate - 1p)

Total: 100 puncte

Unitatea 3: Magia cărților

Până la finalul acestei unități vei fi capabil:

- ✓ Să formulezi ideile principale și secundare dintr-un fragment de text;
- ✓ Să recunoști o comparație și să stabilești rolul ei;
- ✓ Să identifici trăsăturile fizice și trăsăturile de caracter ale unui personaj;
- ✓ Să arăți empatie față de un personaj;
- ✓ Să prezinți oral evenimente personale;
- ✓ Să comentezi prezentarea unui coleg dovedind ascultare activă;
- ✓ Să recunoști consoanele, semivocalele și vocalele;
- ✓ Să ordonezi alfabetic cuvintele;
- ✓ Să distingi între sunet și literă;
- ✓ Să observi rolul semnelor diacritice și să accentuezi corect cuvintele.

Magia cărților

- ✓ Îți place să citești ? Dacă nu, de ce ?
- ✓ Care este cea mai recentă lectură a ta ?

Hamurabi

de Mircea Sântimbreanu



Pită în banca sa ca-ntr-o tranșee¹, ascunsă după meterezul² din față — cel mai spătos coleg — Eugenița dintr-a cincea trăiește emoțiile infanteristului³ în pragul atacului inamic.

„M-ascultă! M-ascultă!!! Și nici titlul lecției nu-l știu... Uf a-nchis catalogul, n-ascultă astăzi”, răsuflă ea ușurată și se îndreaptă în bancă, asudată, dar victorioasă. Slavă ție, zeiță a infanteriei fără muniții, atacul nu va avea loc. Deodată se strâmbă ca săgetată într-o măsea: profesorul întreabă fără catalog, din bănci! Eugenița se pitulează din nou în spatele meterezului, cu ochii închiși, așteptând

glonțul rătăcit al vreunei întrebări.

„Numai de nu m-ar pocni!” Ascultă pașii grei ai profesorului printre bănci și se lipește și mai tare de pupitru, ca un calcan de fundul mării.

„Babi... cum ? Babilonienii ? Cine-or mai fi și ăștia ? Sunt un popor care nu mai sunt ?! Încurcată mai e și istoria asta!... Dar nu trebuie să se vadă că nu știu”, plănuiește mica strategă⁴, hotărâtă să folosească toate resursele camuflajului⁵.

„O să ridic mâna la orice întrebare. Eu! Eu! Spun eu, domnule profesor. În ce epocă au trăit ? Știu eu ? Eu! Spun eu!” Și, lungită peste bancă, cu mâna în aer, pare o praștie întinsă, din care e gata să-și ia zborul... răspunsul.

„Am scăpat, am scăpat, se bucură fetița, întreabă pe ai de nu ridică mâna. Hehe...Ce războaie au dus ? Au avut și războaie ?! „ Numai de nu m-ar întreba... Eu! Eu! Hait, se uită la mine... O să dau drumu' la creion sub bancă... M-aplec și-l caut...”

Stratega intră sub bancă. A găsit creionul și, ghemuită dedesubt, îi roade nervos capătul. Uf, a răspuns altul. Iese... strategic, ștergându-și absorbită genunchii de praf.

„Cine a fost Hamurabi ? De unde să știu eu ? Sunt pierdută, iar se uită la mine! Acum o să scap penarul și-o să adun toate penițele, căpățelele de creion, ascuțitoarea, guma... Până atunci o să răspundă altul...”

— Să spun eu ?

Eugenița se răsucesce cu inocență spre vecinul din spate, din stânga, din dreapta. „Eu ?”

Da, chiar ea. Infanteristul a fost lovit de moarte. Se ridică șovăitoare, palidă, și îngaimă cu glasul pierdut:

— Ha... Hamuba... Habamu... Habar... n-am, domnule profesor...

¹ tranșee – șanț îngust care oferă protecție împotriva atacului inamic.

² meterez – întăritură de apărare din pământ

³ infanterist – militar care duce lupta pe jos

⁴ strateg – comandant de oști

⁵ camufla – a ascunde.

- ✓ Ce impresie ți-a lăsat fragmentul citit ?
- ✓ Menționează un aspect care ți-a plăcut și unul care nu ți-a plăcut referitor la această lectură.

Lectura textului

1. Scrie câte un sinonim pentru următoarele cuvinte din text: *pitită, hotărâtă, epocă.*

2. Cine este „meterezul din față” ?

3. În ce clasă este Eugenița ?

4. Unde se petrece acțiunea ?

Acțiunea

Acțiunea este șirul de întâmplări. O întâmplare declanșează o altă întâmplare.

- ✓ Ideea principală este un enunț care prezintă informații esențiale din text.
- ✓ Ideea secundară oferă detalii importante care completează ideea principală.

1. La ce oră de studiu se petrece acțiunea ? Ce indicii din text îți susțin opinia ?

2. Transcrie în caietul tău tabelul de mai jos și completează spațiile libere cu ideile principale și cu ideile secundare ale textului:

Secvența	Ideea principală • Idei secundare
Pitită în banca sa... atacului inamic	Eugeniței din clasa a V-a îi este teamă că profesorul o va asculta. • Stă ascunsă după colegul cel mai spătos din clasă.
M-ascultă ... al vreunei întrebări	
Numai de nu... resursele camuflajului	
O să ridic mâna ... genunchii de praf	

Cine a fost Hamurabi ... Habar n-am, domnule profesor.	
--	--

3. Scrie în coloanele de mai jos ce crezi că ar fi urmat dacă:

Profesorul nu închide catalogul și strigă un copil să spună lecția.	Profesorul nu închide catalogul și o strigă pe Eugenița să spună lecția.	Profesorul închide catalogul și le povestește copiilor o poveste interesantă despre babilonieni.
---	--	--

Personajele

1. Identifică în text cinci cuvinte din câmpul semantic al **școlii**.

2. Care sunt personajele textului ?

3. Ce reacții are Eugenița când profesorul ține catalogul deschis ? Dar după ce îl închide ?

4. Completează textul de mai jos cu informații din text:

Eugeniței îi este teamă că va fi ascultată la lecție și nu va _____. Când profesorul închide _____, ea răsuflă _____. Apoi, profesorul se plimbă printre _____ și adresează _____. Întrebările sunt despre _____, în ce _____ au trăit aceștia, ce _____ au dus. Eugenița este întrebată cine a fost _____.

5. Cum plănuiește fetița să treacă neobservată ? Completează lista de mai jos cu elemente din text:

- Se ascunde în spatele unui coleg;
-

6. Scrie două trăsături de caracter ale Eugeniței. Cum ai dedus aceste trăsături ?



Personajele sunt cele care realizează acțiunea. Ele pot fi inspirate din realitate sau pot fi rodul imaginației scriitorului.

- Trăsăturile **fizice** se referă la: îmbrăcăminte; înfățișare; statură etc.
- Trăsăturile de **caracter** se referă la însușirile morale ale unei persoane, de exemplu, bun, milos, puternic, curajos, sensibil etc. Din comportamentul, reacțiile, gândurile, felul de a vorbi, relația cu alte personaje, deducem ce trăsături au acestea.

Lucrați în echipă !

7. Discută cu colegul tău și stabiliți împreună care sunt motivele pentru care Eugenița nu vrea ca ceilalți să afle că nu știe lecția ?

Documentează-te !

8. Cine a fost Hamurabi ? Poți căuta informații pe internet, la bibliotecă sau poți întreba profesorul de istorie.

Explică titlul poveștii făcând referire la ultima replică a Eugeniței și la asemănarea sonoră între Hamurabi și *habar n-am*.

Comparația

Ascultă pașii grei ai profesorului printre bănci și se lipește și mai tare de pupitru, ca un calcan de fundul mării.

- ✓ Calcanul este un pește cu o formă neobișnuită, este turtit și ambii ochi sunt așezați pe partea de sus. Acest pește trăiește pe fundul mării, camuflându-se în nisip.
- ✓ Ce înțelegi prin fragmentul de mai sus ? În imaginea din stânga se află un calcan.



1. Care crezi că este sensul comparației ? De ce este comparată Eugenița cu un calcan ?

2. De ce crezi că povestitorul folosește această comparație ? Alege una dintre variantele de mai jos sau oferă o altă variantă:

- Ne ajută să înțelegem cât de speriată era fetița.
- Arată că Eugenița știe foarte bine să se ascundă.

3. Realizează comparații între acțiunile Eugeniței și:

- un melc;
- un soldat;
- o frunză;
- o lebedă.

Discuție despre poveste

1. Extrage, din text, cinci cuvinte din câmpul lexical al **luptei** ? Ce rol au aceste cuvinte ?

- Fac povestea mai amuzantă, ilustrând-o pe Eugenița ca un soldat fără curaj;

- Produc hazul folosindu-se subiectul serios al luptei pentru a descrie încercarea fetei de a nu fi ascultată la lecție;
- Arată că Eugenița trăiește un moment greu, întocmai ca soldații dintr-un război.

2. În opinia ta, care este tema acestei povești ?

Tema este subiectul central al unui text.

Exemple: copilăria, trecerea timpului, joaca, curajul, familia.

3. De ce crezi că în text apare numele Eugenița și nu Eugenia ?

4. Ce crezi că a învățat Eugenița din această întâmplare ?

- ◆ să se ascundă mai bine de profesori;
- ◆ că e bine să citească lecția;
- ◆ să nu se bazeze pe noroc.

5. Cum crezi că e posibil ca Eugenița să nu știe nici titlul lecției ? Cum îți explici că ea nu știe nimic despre babilonieni ? Alege dintre următoarele ipoteze sau propune tu o altă posibilitate:

- fetița a lipsit la ora anterioară când profesorul a vorbit despre babilonieni;
- fetița nu a fost atentă la ora anterioară;
- profesorul nu a reușit să câștige atenția fetei.



6. **Lucrează în echipă !**

Ce credeți că ar trebui modificat la școală ca elevii să nu treacă prin experiențe de acest fel ?

Dincolo de text

1. Ți s-a întâmplat să treci printr-o astfel de situație ? Cum au reacționat ceilalți copii și profesorul ?

2. După lectura întâmplării, ce simți pentru fetiță ?

- compasiune
- înțelegere
- indiferență
- empatie (identificare, prin trăire, cu alte persoane, cu eroii cărților)

3. Crezi că trebuie fim empatici cu oamenii din jurul nostru ? De ce ?

4. **Lucrează în echipă !**

Cum crezi că va reacționa profesorul în cazul Eugeniței ? Continuă textul printr-un dialog de 6-8 replici cu colegul tău de echipă.

5. Eugenița nu a reușit să se pregătească de una singură pentru ora de istorie. Poate că are nevoie de ajutor de la adulți, părinți sau profesor. Cum ar putea profesorul să desfășoare orele ca elevii să rețină mai ușor ?

- ➔ Să prezinte informațiile sub formă de povești;
- ➔ să propună filmulețe documentare;
- ➔ să ceară copiilor să realizeze proiecte în grup sau în echipe.

6. Ce sfaturi îi poți da Eugeniței ?

Comunicare orală

Prezentarea orală a unor evenimente personale

- ✓ Prezintă momentul tău preferat de la școală.
- ✓ Gândește-te câteva minute la răspunsul tău, apoi povestește-i colegului de bancă.
- ✓ Notează-ți ideile principale. Dacă vrei, poți să prezinți în fața clasei.
- ✓ Ascultă prezentările colegilor tăi și răspunde la următoarele întrebări:

1. Ce întâmplare/ eveniment a prezentat fiecare copil ?

2. Ce emoții i-a inspirat acest eveniment ?

3. După încheierea fiecărei prezentări, completează următorul tabel referitor la fiecare dintre cuvântările colegilor tăi:

Prezentarea _____ (numele copilului)

Puncte tari	
Recomandări/ Sugestii	

Te vei referi la:

- **conținutul prezentării:** dacă este interesant, susține interesul, stârnește curiozitatea;
- **maniera de prezentare:** vorbește clar, tare, este auzit de toți copiii;

Dacă ai fost ascultător:

- Cât de atent ai fost ?
- Ți-ai luat notițe în timpul prezentării ?
- Ai adresat întrebările la final ?
- Ai păstrat liniștea în timpul prezentării ?

Dacă ai fost prezentator, te felicităm și îți mulțumim și vrem să știm cum îți vei îmbunătăți prezentarea.

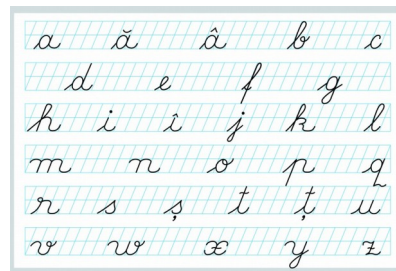
Ortoepie și ortografie

Alfabetul limbii române Ordonarea cuvintelor după criteriul alfabetic

- ✓ Cum căutăm cuvintele în dicționar ?

Ținem cont de ordinea alfabetică a primelor litere a cuvintelor. De exemplu cuvintele *mașină, ploaie, perdea* apar în dicționar în ordinea *mașină, perdea, ploaie*.

Atenție ! Dacă termenii încep cu aceeași literă, aceștia vor fi ordonați alfabetic ținând cont de a doua literă și apoi de a treia etc.



Exersează!

1. Andreea trebuie să caute următoarele cuvinte în dicționar. Ajut-o și rescrie următoarele cuvinte în ordine alfabetică: moluscă, ghiozdan, pictură, perseverent, panglică.
2. Cuvinte din lista de mai jos încep cu aceleași literă. Care va fi ordinea lor alfabetică
 - desena
 - descoperi
 - des
 - destin
 - desen
 - destitui.

Peretele cuvintelor

Știm că întâlnești multe cuvinte noi necunoscute. Propune profesorului să organizați un spațiu pe un perete al clasei unde voi, copiii, să atașați cuvintele nou întâlnite și sensul acestora.



Articolul de dicționar

Urmărește cu atenție articolul de dicționar prezentat de profesor.

- ✓ Observăm că, în dicționar, cuvintele sunt urmate de anumite litere care reprezintă partea de vorbire a cuvântului: s-substantiv; v-verb etc.

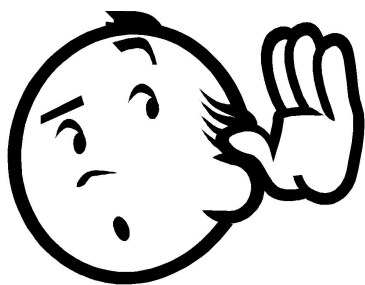
- ✓ **Sensurile cuvântului sunt numerotate; primul sens este cel obișnuit, urmează sensurile neobișnuite.**

Articolul de dicționar cuprinde:

- cuvântul
- informații despre cuvânt (partea de vorbire, sensuri, expresii din care face parte, sinonime, pronunțare, originea cuvântului etc).

1. Ce cuvânt este explicat în articolul dat ca exemplu ?
2. Ce parte de vorbire reprezintă acest cuvânt ?
3. Care sunt sinonimele acestui cuvânt ?
4. În ce expresii apare acest cuvânt ?

Sunetele limbii române



- ✓ *Îți place să asculți muzică ? Ce fel de muzică asculți ?*
- ✓ *Care sunt sursele care produc sunete ?*

Exersează !

1. Precizează tipul de sunete din cuvintele următoare, după model:

masă – ma-să – CV - CV
înțelept –
exercițiu –

Sunetele limbii române sunt:

Vocale: a, ă, î/â, e, i, o, u. Pot forma singure o silabă.

Semivocalele: e, i, o, u. Ele nu pot forma singure o silabă.

Consoanele: c, d, f, g, h, j, k, l, m, n, p, r, s, ș, t, ț, v, x, z.

Reține ! O silabă conține o vocală și numai una !

2. Identifică în enunțurile următoare cuvintele în care există semivocale:
a) Copiilor le place muzica rock.
b) La serbare ei au pregătit cântece și dansuri.
c) Știau versurile acelei melodii.

Sunetul și litera

De regulă o literă reprezintă un sunet. Dar litera x reprezintă două sunete.

Ce, ci, ge, gi, che, chi, ghe, ghi reprezintă:

- un sunet când există o vocală în silabă;
- două sunete când e/ i este vocală.

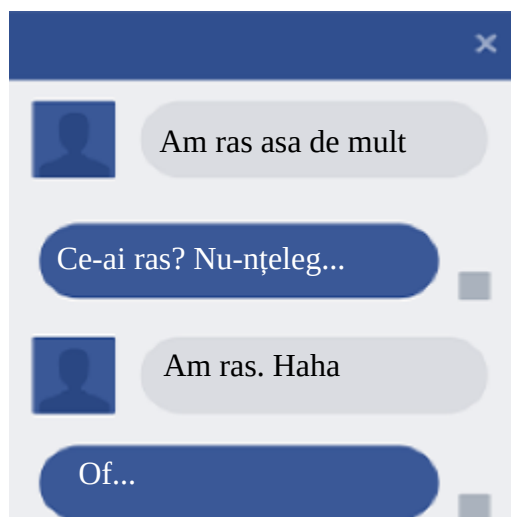
Orice silabă are obligatoriu o vocală și numai una.

1. Câte sunete redau literele din cuvintele *piersică, alune* ?
2. Dă exemplu de cuvinte în care litera *x* se pronunță diferit.
3. Precizează numărul de litere și sunete din cuvintele: cercei, chenar, cireșe, gheată, ghețar, chitară, chitit, chivernisi, unchi, ginere, general, fragi, ghidon.
4. Scrie câte un cuvânt în care sunetele *î, c, w* sunt redade prin litere diferite.
5. Corectează următorul text

Cereșile au fost cumpărate de bunica de la cheoșcul din colți. Mi-au plăcut, pentru că erau dulgi.

Semne diacritice

- ✓ De unde provine neînțelegerea ?
- ✓ Cum ar putea fi această confuzie evitată ?



Semnele diacritice sunt semne grafice adăugate unei litere pentru a marca o diferență în pronunție. În limba română există cinci litere marcate cu semne diacritice: *ă, â/î, ș, ț*.

Exersează !

1. Citește cu atenție textul de mai jos și răspunde la cerințele date:

Siret, baiatul a iesit din clasa si s-a strecurat prin curte pana ce a ajuns la plopul din apropierea intrarii în curtea scolii. Acolo îl așteptau prietenii lui. I-au dat o sacosa grea. Nu si-au spus niciun cuvânt.

Băiatul s-a întors în clasa, s-a așezat în banca mai tăcut decât oricând. Când a început ora de biologie, copiii au mers la locurile lor. Dar Mihai s-a dus în fata cu sacosa stransa la piept. Toți copiii s-au adunat în jurul lui când a desfăcut-o. Ce era acolo ? O minunăție.

Când intra profesoara el începuse deja lecția. Le vorbea colegilor despre testoasa lui, Geta. Atâtea întrebări aveau și Mihai a fost profesor pentru o zi.

Observă !

- Ce diferență este între Siret și șiret ? Dar între *pana* și *până*, *fata* și *fața*.
- Crezi că este important să folosim semnele diacritice în scriere ? Motivează răspunsul tău.
- Corectează textul de mai sus.

Accentul

- ✓ Există diferențe între cuvintele *intră*, *intra* și *întră* ?
- ✓ Observă că *intră* cu accent pe vocala *i* este forma de prezent a verbului, în timp ce *intră* cu accent pe vocala *ă* este o formă de trecut.

1. Accentuează diferit următoarele cuvinte și alcătuește enunțuri cu aceste. Silaba accentuată este cea care se aude pregnant.

a) **haină** – obiect de îmbrăcăminte

haină – rea la inimă, fără milă

b) mobilă

c) acele

d) torturi

2. Alcătuește o scurtă întâmplare pornind de la cuvintele *copii* și *copii* accentuate diferit. Dă un titlu poveștii tale.

Fișă de lucru

1. Scrie câte litere și câte sunete există în cuvintele următoare: ceas; geam; cercei; ochi.

2. Dă exemple de cuvinte în care litere diferite să corespundă sunetelor c, i, î.

3. Desparte în silabe cuvintele și precizează dacă acestea sunt monosilabice sau polisilabice: avion; perspectiva; cuminte; jucător; mandarină; cască; cavaler; amurg.

4. Scrie după dictare următorul text:

Băiatul se urcase în pat și era pe punctul de a ațipi — dacă nu cumva ațipise chiar — când auzi la ușă niște ciocănituri.

— Cine e ? mormăi Mișu, pe trei sferturi adormit.

— Apartamentul 26 ? se auzi o voce gîtită, apoi răzbătură alte ciocănituri. Caut pe elevul Mișu.

— Eu sunt.

— Atunci deschide. Te caut de șase luni.

— Acum șase luni nici nu locuiam aici, bodogăni somnoros

băiatul. Ne-am mutat de curînd. Poate e o greșeală. [...] „Ăsta scoală toată casa", bombăni Mișu și, de data asta pe trei sferturi trezit, porni să deschidă. Răsucise o dată cheia, cînd auzi vocea de afară parcă și mai sugrumată:

— Iată-mă-s! Bine te-am găsit!

În ușa întredeschisă se afla o barză.

(Mircea Sântimbreanu, *Recreația mare*)

- Desparte în silabe cuvintele bombăni, trezit, sugrumată.
- Explică utilizarea ghilimelelor.
- Precizează numărul de litere și de sunete din cuvintele: răsucise, cheia, deschide.
- Cine îl caută pe Mișu ?
- La ce apartament locuiește Mișu ?
- De cât timp îl caută barza ?
- Care crezi că ar putea fi motivul pentru care îl caută pe elevul Mișu ?

Jurnal de lectură

Pentru a împărtăși din bucuria lecturii, redactează un jurnal de lectură. Vei nota secvențele care ți-au plăcut, impresiile tale, opiniile despre personaje și acțiune, ce așteptări ai de la o lectură.

Structura jurnalului de lectură

1. Prima filă cu cărțile citite: autor, titlu, editura, anul apariției, data când a fost începută lectura, gradul de dificultate al cărții, o notă de la 1 la 10.

2. O pagină care să conțină cărțile pe care ai vrea să le citești.

3. Pagini de lectură care încep cu data.

4. Rezumarea întâmplărilor și comentariile tale și observațiile: gânduri, reacții, interpretări, opiniile tale sincere.

5. Poți transcrie secvențele preferate într-o coloană a paginii de jurnal, iar în cealaltă coloană să explici de ce ai ales aceste fragmente.

Poți împărtăși cu colegii tăi sau cu profesorul impresiile notate în jurnalul de lectură.



Elementele nonverbale

- ✓ Discută cu colegul de bancă, dar el stă întors cu spatele la tine.
- ✓ Ce mesaj îți transmite ?
- ✓ Cum ți-a transmis mesajul ?

În timpul unei convorbiri, oamenii nu comunică doar prin cuvinte. Importante sunt și elementele **nonverbale**:

- expresia feței;
- gesturile;
- poziția corpului;
- contactul vizual;
- aspectul exterior – vestimentația, de exemplu.

și elementele **paraverbale**:

- variația vocii;
- tonul;
- ritmul vorbirii.

Învăță exersând !

1. Asociază următoarele gesturi cu mesajele pe care le transmit:

- ridicarea umerilor;
- privirea în jos;
- spatele drept.

Lucrați împreună !

2. Care crezi că trebuie să fie specificul elementelor nonverbale atunci când realizăm o prezentare în fața colegilor? Răspunde la următoarele întrebări împreună cu colegul tău.

- Ce expresie a feței vei avea?
- Care vor fi gesturile care vor însoți prezentarea?
- Cum ne mișcăm corpul ?
- Unde privim ?
- Care trebuie să fie ritmul vorbirii? Dar tonul?
- Crezi că este indicată o intonație specială ?

Discutați împreună cu profesorul și exersați scurte prezentări orale în care să analizați elementele nonverbale și paraverbale ale comunicării.

Să ne jucăm !

Notați pe bucăți de hârtie câte o emoție (bucurie, supărare, îngrijorare, supărare, fericire etc). Pune-ți aceste hârtii într-un bol. Extrage un bol și redă fără cuvinte emoția. Colegii trebuie să ghicească.

Cartea tipărită

Primul suport de scriere a fost făcut dintr-o plantă acvatică. Papirusul a constituit un pas important în dezvoltarea suporturilor de scriere. Invenția aparține egiptenilor și datează din mileniul al treilea înainte de Hristos.

„Papirusul era , de fapt, o plantă acvatică care se găsea mai ales în Delta Nilului. Din tulpina acestei plante se prelucra un material sub formă de foiță pe care se scria în Antichitate”, explică profesorul de istorie Radu Marian. Scribii erau cei care așterneau informațiile pe papirus. Potrivit descoperirilor arheologice , primele papirusuri se prezentau sub forma unor suluri alcătuite din foițe lipite unele de celelalte, prinse pe bețe de lemn sau de fildes.



1. Care este subiectul textului de mai sus ?
2. Cine a inventat papirusul ?
3. Din ce se prepara papirusul ?

Consultă !

Află cine a inventat hârtia. Cum se realizează hârtia ?

Documentează-te !

De-a lungul timpului s-au tipărit și alte materiale până când a fost inventată hârtia. Caută informații despre cartea tipărită în presă, pe diverse website-uri, selectează informațiile esențiale și scrie o lucrare de aproximativ jumătate de pagină. Prezintă această lucrare colegilor tăi. Nu uita să-ți exprimi concluziile personale despre carte, dar și să faci predicții despre evoluția cărții. Cum crezi tu că vor fi cărțile în viitor ?

1. Care este în opinia ta ideea cea mai bună pe care ai formulat-o și de ce ?
2. Ce probleme ai întâlnit în redactare ?
3. Cum ai rezolvat aceste probleme ?
4. Prin ce se deosebește acest proiect de celelalte ?
5. Ce reușești să faci acum și nu reușeai înainte ?
6. Ce îți propui pentru următoarele proiecte ?

Evaluaire

I. Citește cu atenție textul de mai jos și răspunde la cerințe:

Tom cercetă ultima dâră de var cu o privire lungă și scrutătoare de artist, mai plimbă o dată cu gingășie bidineaua peste același loc și iarăși examina rezultatul cu o privire critică, între timp, Ben se apropiase de el ca la un pas. Lui Tom îi lăsa gura apă după măr, dar părea cu totul și cu totul absorbit de treaba pe care o făcea. Pierzându-și răbdarea, Ben spuse:

— *Ce e, șefule ? Te-a pus la treabă ?*

— *Aa, tu erai, Ben ? Nici nu te văzusem.*

— *Știi ? Eu mă duc la scăldat... Sâc!... Ce-ai mai vrea și tu, te cred!... Ori te pomenesti că-ți place mai bine să dai cu bidineaua ?... Sigur, tu te dai în vânt după muncă, mie-mi spui!*

Tom îl privi o clipă lung, apoi spuse:

— *Ce, tu zici că asta-i muncă ?*

— *Da' ce-i ?*

Tom se apucă iar de văruit. Mai dete de două-trei ori cu bidineaua, apoi răspunse nepăsător:

— *O fi, n-o fi... eu atâta știu, că-mi place.*

— *Fugi d-aci... nu cumva vrei să te cred ? Tom văruia înainte de zor.*

— *Cum să nu-mi placă ? Da' ce zici tu, că în fiecare zi îți pică norocul să văruiești un gard ca ăsta ?*

(Mark Twain, *Aventurile lui Tom Sawyer*)

1. Desparte în silabe cuvintele: scrutătoare, artist, bidineaua.
3x4p=12 puncte
2. Încercuiește silaba accentuată din cuvintele: gingășie, iarăși privire, apucă.
4x3p=12 puncte
3. Precizează tipul sunetelor din cuvintele: dai, două, place.
3x3p=9 puncte
4. Precizează numărul de litere și de sunete din cuvintele: gingășie, place, zici.
3x3p=9 puncte
5. Extrage un cuvânt monosilabic și altul plurisilabic.
2x3p=6 puncte
6. Formulează o idee principală din primul paragraf.
6 puncte
7. Identifică o trăsătură de caracter a lui Tom.
6 puncte

II. Scrie o compunere de 100 – 120 de cuvinte în care să povestești o întâmplare prin care Tom să obțină mărul pe care și-l dorește.

În compunerea ta trebuie:

- să povestești o întâmplare;
- să respecți ordinea cronologică a evenimentelor;
- să respecți tipul de text și cerința formulată;
- să respecți precizarea referitoare la numărul de cuvinte;

20 puncte

Se acordă **10 puncte** din oficiu

Se acordă **10 puncte** pentru redactare (stil adecvat – 2p; unitatea textului – 1p; coerență – 1p; ortografie – 2p; punctuație – 2p; așezare în pagină – 1p; lizibilitate - 1p)

Total: 100 puncte

Unitatea 4: Eroii preferați

Până la finalul acestei unități voi ști:

- ✓ să întreb și să răspund la o întrebare pe o temă dată;
- ✓ să organizez și să particip la un interviu simplu;
- ✓ să identific elementele generale și de detaliu într-un text;
- ✓ să fac predicții cu privire la evoluția evenimentelor într-un text;
- ✓ Să observ elementele nonverbale și paraverbale;
- ✓ să ai o atitudine față de evenimente;
- ✓ să identific importanța verbului în comunicare;
- ✓ să recunosc verbele la indicativ și imperativ;
- ✓ să identific structura verbelor compuse
- ✓ să recunosc timpurile indicativului
- ✓ să corectez enunțuri.



- ✓ În opinia ta, ce sunt spionii ?
- ✓ După ce ai citit titlul povestirii și ai observat ilustrațiile, cine crezi că este spionul din carte ?

Harriet spionează

de Louise Fitzhugh

Harriet lăsa caietul din mână și alergă în camera lui Ole Golly ca să-i ureze noapte bună. Ole Golly stătea într-un balansoar și citea la lumina unei lămpi cu picior. Harriet țâșni în cameră și ateriză în mijlocul cuverturii galbene vâlurite, care acoperea patul. Totul era galben în cameră, de la pereți la vasul plin de crizanteme. Ole Golly „avea o slăbiciune” pentru această culoare, cum îi plăcea ei să spună.

- Nu mai sta în picioare în pat, spuse Ole Golly fără să-și ridice privirea din carte.[...]

- Ce citești ? Întrebă Harriet.

- Dostoievski.

- Ce-i aia ? Întrebă Harriet pe un ton de-a dreptul nesuferit.

- Ascultă aici, zise Ole Golly și pe chipul ei apăru acea expresie care indica faptul că urmează să dea un citat: Iubiți toată plăsmuirea ziditorului acestei lumi, în întregimea ei, precum și fiecare grăunte de nisip în parte. [...] Iubind, veți înțelege taina divină ce se ascunde în toate și deslușind-o odată pentru totdeauna, cu fiecare zi se va arăta tot mai lămurit. [...]

- Ce înseamnă asta ? Întrebă Harriet după ce rămăsese tăcută preț de un minut.

- Tu ce crezi că înseamnă ?

- Păi, poate că, dacă iubești totul, atunci... atunci... - cred că ajungi să știi totul... și atunci... și atunci... e ca și cum ai iubi totul mai mult. Nu știi. Cam atât.

Ole Golly se uită la Harriet cu cea mai blândă privire de care era capabilă, ținând cont de faptul că figura ei părea cioplită din lemn de stejar.

- Vreau să știu tot, tot! Țipă Harriet dintr-odată cu un glas ascutit, lăsându-se pe spate și sărind în sus și în jos pe pat. Tot ce e de știut în lume, tot, tot. O să fiu spion și o să știu tot!

- Nu-ți va folosi la nimic să știi tot, dacă nu faci nimic cu ceea ce știi. Acum ridică-te, domnișoară Spion Harriet, trebuie să te duci la culcare.

Acestea fiind spuse, Ole Golly se îndreptă spre Harriet și o apucă de ureche.

- Au, zise Harriet în timp ce era condusă spre camera ei, deși nu o durea cu adevărat.[...]

Ole Golly stinse lumina și Harriet stătu cu urechile ciulite, ascultând cum se duce în camera ei, care era exact pe partea opusă a coridorului, cum își ia cartea și cum se așază la loc în balansoar. Apoi Harriet făcu ce făcea întotdeauna atunci când ar fi trebuit să doarmă. Puse mâna pe lanternă, se bagă sub plapumă cu cartea pe care o citea și își continuă fericită lectura până ce Ole Golly veni și îi luă lanterna ca în fiecare seară.

- ✓ Ce impresie ți-a lăsat fragmentul citit ?
- ✓ Menționează un aspect care ți-a plăcut și unul care nu ți-a plăcut referitor la această lectură.



Acțiunea

1. Completează spațiile libere cu informații din text:
 - Personajele textului sunt _____ și _____.
 - Acțiunea se petrece în timpul _____ în camera _____ și apoi în camera lui _____.
 - Camera lui Ole Golly este decorată în culoarea _____.
2. Transcrie trei cuvinte care descriu interiorul camerei lui Ole Golly.
3. Ordonează cronologic următoarele idei principale ale fragmentului dat:
 - a) După ce pleacă Ole Golly, Harriet citește sub plapumă la lumina lanternei.
 - b) Ole Golly citește o carte.
 - c) Dădaca îi citește un fragment din opera scriitorului Dostoievski.
 - d) Harriet dă buzna în camera lui Ole Golly.
 - e) Harriet mărturisește că vrea să fie spion ca să știe totul.

Personajele

1. Transcrie cuvintele și grupurile de cuvinte care arată că Harriet este un copil plin de energie.
Exemplu: *aleargă*
2. Care este dorința cea mai mare a lui Harriet ?
3. Cum înțelegi secvența care se referă la dădaca „figura ei părea cioplită din lemn de stejar” ?
4. Ce asemănări găsești între tine și Harriet ? Dar deosebiri ?
5. Cum înțelegi reacția lui Ole Golly la răspunsul lui Harriet despre citatul din Dostoievski ? *Ole Golly se uită la Harriet cu cea mai blândă privire de care era capabilă.* Alege dintre variantele de mai jos sau propune un alt răspuns:
 - Este impresionată de răspunsul fetei;
 - este dezamăgită de răspuns;
 - vrea să schimbe subiectul discuției.

Lucrați împreună !

Cum spionează Harriet ?

1. Alcătuiți grupe de patru elevi.
2. Alegeți, în cadrul grupului vostru, un secretar și un prezentator.
 - **Secretarul** va nota ideile voastre;
 - **Prezentatorul** le va transmite clasei.
3. Imaginați-vă în ce constă activitatea de spionaj a lui Harriet.
4. Discutați în grupul vostru și apoi notați-vă ideile cele mai importante.



După prezentarea fiecărei grupe, discutați cu profesorul și colegii ideile comune. Puteți face recomandări grupelor sau propriei grupe.

Puteți folosi formule ca:

- Mi-a plăcut că ...
- Apreciez că ...
- Consider că ...
- Vă recomand să ...
- Aș vrea să adaug că ...

Evaluare și reflecție

- Activitatea de astăzi mi s-a părut _____.
- Îmi îmbunătățesc activitatea, dacă _____.
- În grup alături de colegii mei am lucrat satisfăcător/bine/foarte bine.

Lectură anticipativă

Citește cu atenție fragmentul următor și ghicește ce va urma:

- Ce materii ai la școala anul acesta, Harriet ? întrebă Ole Golly.
 - Engleză, istorie, geografie, franceză, matematică, phui științe, phui și teatru, phui, phui, phui!
- Harriet rosti aceste cuvinte cu multă plictiseală în glas.
- Ce fel de istorie ?
 - A grecilor și a romanilor, phui, phui, phui.
 - Sunt fascinanți.
 - Poftim ?
 - Chiar sunt, ai să vezi. Apropo de spioni. Zeii lor spionau pe toată lumea, tot timpul.
 - Pe bune ?
 - „Serios”, Harriet. Nu „pe bune”.
 - Eu, una, mi-aș fi dorit să nu am de-a face cu ei.

- Ah, iată un gând din Esop pentru tine: De multe ori am fi dezamăgiți dacă dorințele ni s-ar împlini.”

Ole Golly oftă plină de satisfacție după ce scăpă de povara acestor cuvinte.

- Cred că o să plec acum, zise Harriet.

- Da, spuse bucătăreasa, du-te la joacă.

Harriet se ridică.

- Eu nu mă duc LA JOACĂ, mă duc LA MUNCĂ!

Discuție despre text

1. Care sunt materiile pe care le studiază Harriet la școală ?

2. Ce exprimă exclamația repetată de Harriet, *phui* ?

3. Cu cine stă de vorbă Harriet ?

4. Ce istorie va învăța Harriet ? Dar tu, ce istorie înveți în clasa a V-a ?

5. Ce au în comun Harriet și zeii greco-romani ?

6. Cum reacționează Harriet când află că și zeii greco-romani erau spioni ca și ea ?

7. Ce părere ai despre gândul din Esop rostit de Ole Golly: „De multe ori am fi dezamăgiți dacă dorințele ni s-ar împlini” ?

Ghicește ! Ce crezi că înseamnă **muncă** pentru Harriet ? Cum crezi că va continua povestea ?
Citește fragmentul care urmează și află dacă ai ghicit corect.

Și ieși din cameră în cel mai demn mod cu putință. Apoi o luă la fugă și în goana ei nebună, trecu de primul etaj cu sufrageria și sala de mese, de al doilea, cu dormitorul părinților și biblioteca și ajunse la al treilea etaj unde se afla mica ei cameră și baia.

Harriet își iubea camera. Era mică și confortabilă, cu o baie la fel de mică, având o fereastră ce dădea spre parcul de peste stradă. Fereastra din camera ei era ceva mai mare. Se uită în jur, mulțumită ca de obicei de faptul că era ordine. Mereu punea lucrurile la locul lor, nu pentru că o bătea cineva la cap – n-o bătuse nimeni niciodată la cap – ci pentru că era camera ei și-i plăcea s-o țină în ordine. Era mai eficient* așa.
[...]



Harriet puse cărțile pe birou și începu să se schimbe în costumația de spion.

Costumația de spion era alcătuită în primul rând dintr-o pereche de blugi vechi, atât de vechi, încât mama ei îi interzisese să-i mai poarte, dar pe care Harriet îi iubea pentru că pe centura lor cususe găici de care putea agăța instrumente

speciale de spion. Instrumentele ei erau lanterna, în caz că ar fi ieșit vreodată pe afară noaptea, lucru pe care nu-l făcea niciodată, un săculeț de piele pentru caiet, un altul pentru creioane, un termos pentru apă și un briceag de cercetaș care avea, printre altele, o șurubelniță, un cuțit, o furculiță. Nu avusese ocazia să mănânce pe undeva, dar, cine știe, într-o zi s-ar fi putut dovedi utile.

Și le agăță pe toate de centură și consideră că totul e în regulă, cu excepția faptului că aceasta zăngănea puțin. Apoi își puse un pulover albastru închis, vechi, cu glugă.[...] Apoi își puse o pereche de espadrile vechi, albastre, cu găurele în dreptul fiecărui deget.[...]

La final, își puse o pereche de ochelari cu rame negre, fără lentile. Îi găsisese odată în biroul tatălui ei și acum îi purta uneori chiar și la școală, pentru că i se părea că o fac să pară mai deșteaptă.

Capitolul al treilea

Harriet se grăbea și era extraordinar de încântată, pentru ca astăzi avea să adauge o nouă oprire la traseul ei obișnuit. Descoperise cum poate intra într-o casă din apropiere.

✓ Cum crezi că va continua povestea ?

[Harriet își notează în caietul ei tot ce i se întâmplă în fiecare zi. Uneori ea scrie chiar și lucruri care ar putea deranja pe ceilalți. Într-o zi este descoperită în liftul unei case. Apoi caietul ei ajunge în mâinile colegilor ei de clasă. Ei citesc tot ce a scris Harriet despre ei. Iar Harriet nu știe decât să fie foarte sinceră. Va fi afectată relația ei cu colegii și prietenii ? Cum va ieși fetița din bucluc ?]

* eficient – care produce efectul dorit, folositor.

Citeste toată cartea să vezi cum reacționează copiii și cum se încheie aventura lui Harriet.



Discuție despre text

1. Completează spațiile libere cu informații din text:

- Camera lui Harriet este _____ și _____ .
- În camera ei este mereu _____.

2. De ce preferă Harriet să țină curat în cameră ? Ești de acord cu opinia ei ?

3. De ce își iubește Harriet blugii rupți care fac parte din costumația de spion ?

4. Care sunt instrumentele spionului pe care Harriet le prinde de centură ?

5. Lui Harriet nu-i place să se schimbe nimic în jurul ei. Își iubește ordinea din cameră și hainele vechi pe care le folosește când își face rondul de spion. Dar ție ? Ți-ar plăcea să se schimbe lucrurile în viața ta ?

Lucrați împreună !

- Alcătuiți o grupă de patru copii și scrieți o listă de întrebări pe care ați vrea să i le adresați lui Harriet.
- Citit apoi aceste întrebări colegilor voștri.
- Discutați despre întrebările propuse de fiecare grupă. Faceți aprecieri sincere și recomandări.

Evaluare și reflecție

- Activitatea de astăzi mi s-a părut _____.
- Îmi îmbunătățesc activitatea, dacă _____.
- În grup alături de colegii mei am lucrat _____.
- Aș vrea să _____.
- Pe profesorul meu îl rog să _____.

Interviu în direct

- ✓ Ați observat din lectura anterioară că Harriet vrea să devină spion.
- ✓ Dar tu, te-ai gândit la ce vrei să devii mai târziu ?

Formează o pereche cu colegul tău. Ne vom juca de-a ... interviul în direct. Unul dintre voi va fi prezentatorul și celălalt invitatul. Stabiliți-vă rolurile, apoi parcurgeți etapele de mai jos. Cereți ajutorul profesorului dacă aveți nevoie.

Etapele interviului:

1. Împreună cu partenerul tău de echipă stabilește întrebările interviului.
2. Stabiliți durata interviului (de exemplu, 3-4 minute) și ce rol vei îndeplini în echipa ta: reporter sau interviuat.

Moderatorul:

- se va prezenta;
- va prezenta numele invitatului, tema interviului;
- va modera dialogul prin întrebări;
- va mulțumi invitatului.

Invitatul:

- va saluta;
- va răspunde la întrebări
- va mulțumi.

3. Dialogul propriu-zis: dacă doriți puteți prezenta interviul în fața colegilor.



Evaluare și reflecție

După încheierea activității, răspunde cât mai sincer la următoarele întrebări:

1. Ce ai învățat din această activitate ?
2. Cum crezi că îți poți îmbunătăți activitatea mai târziu ?
3. Ce recomandări le dai colegilor tăi ?

Elemente de construcție a comunicării

Eroii de lângă noi

Verbul în comunicare

- ✓ Cine este eroul tău preferat ?
- ✓ Dar al colegului tău ?
- ✓ Citește mărturisirea de mai jos și gândește-te dacă nu cumva ai un erou aproape de tine

Mult timp am crezut că nu am un erou, un om în carne și oase pe care să-l admir necondiționat. Eroii mei veneau din cărți și din filme și se numeau mușchetari, cireșari, lupi de mare sau, uneori, artiști neînțeleși. Apoi mi-am dat seama că a existat cineva, o persoană care era atât de aproape de mine, încât nu mă gândisem s-o numesc eroul meu.

Bunicul.

Care a trăit 89 de ani, dar nu a fost niciodată bătrân.

Bunicul care mi-a deschis lumea poveștilor. Nu a celor cu feți-frumoși și zmei, ci a poveștilor de familie pline de nostalgia vremilor trecute, cu surori moarte de tinere, cu iubiri neîmplinite, cu dușmăni purtate pe mai multe generații .



(după Anca Vieru, <http://www.coolturamall.ro/>)

Discuție despre text

1. Ce îți povestea bunicul nepoatei ?
2. De ce consideră autoarea că bunicul este eroul ei ?
3. Ce parte de vorbire reprezintă cuvântul veneau din primul alineat ?
4. Subliniază verbele din primul paragraf.

Amintește-ți !

Verbul este partea de vorbire care arată **acțiunea**, **starea** sau **existența**. Verbul își schimbă forma după **persoana**, **număr**, **timp**.

Observă !

- ✓ Încearcă să îi spui colegului tău ce ai făcut ieri fără să folosești verbe.
- ✓ Crezi că am putea comunica la fel de ușor în lipsa verbelor ?

Verbul este esențial într-o comunicare. Toate enunțurile au cel puțin un verb.
Verbul își schimbă forma

- Număr:
 - numărul singular: citesc, citești, citește;
 - numărul plural: citim, citiți, citesc.
- Persoană
 - persoana I:
 - persoana a II-a:
 - persoana a III-a

Învăță exersând !

1. Selectează din textul de mai sus câte două verbe de persoana I și persoana a III-a.

2. Extrage din enunțurile următoare verbe la persoanele I și a II-a.

- Veneai să-mi spui ceva ?
- Documentarul ne poate ajuta să înțelegem mai bine poveștile strămoșilor.
- După ce am ascultat povestea bunicului, simțeam că oamenii aceia de demult îmi sunt foarte aproape de suflet.
- Ai făcut foarte multe pentru noi.

3. Rescrie următorul text, scriind verbe la persoana a III-a.

Când eram mic, urmăream filmele cu Spiderman. Îmi plăcea costumul lui și felul în care îi ajuta pe oamenii dragi lui. Și mai mult, mă atrăgea faptul că băiatul din spatele măștii era un tânăr obișnuit.

4. Transcrie verbe din fragmentele următoare și completează tabelul de mai jos:

- a) *Mult timp am crezut că nu am un erou, un om în carne și oase pe care să-l admir necondiționat. Eroii mei veneau din cărți și din filme*
- b) *Apoi mi-am dat seama că a existat cineva.*

Verbul	Persoana	Numărul

5. Corectează următoarele enunțuri:

- Eu ascultau poveștile din tinerețea bunicului și ai simțit ce înseamnă nostalgia.
- Ei își doresc să îi am pe bunici aproape cât mai mult timp.
Ce observi ?

Modurile verbului

Indicativ și imperativ

Copiii s-au jucat de-a v-ați ascuns.

- El spune că nu a fost descoperit de nimeni în acel loc.

- Da ? Spune-ne, te rugăm ! Ce loc este acesta ?

- ✓ În prima replică, verbul **spune** arată o **acțiune reală**, copilul a afirmat ceva. Verbul este la modul **indicativ**.
- ✓ În a doua replică, ceilalți copii îl roagă să le spună și lor unde este locul. Verbul **spune** exprimă o **rugămintă**. Verbul este la modul **imperativ**.

Observă !

Modul este forma pe care o ia verbul pentru a arăta felul în care vorbitorul consideră acțiunea.

Modul indicativ	Modul imperativ
- arată o acțiune sigură, reală care s-a întâmplat în trecut, se întâmplă sau se va întâmpla în viitor.	- arată o poruncă, o rugămintă, un îndemn; - verbul are numai forme de persoana a II-a: ascultă!, ascultați!.

Învăță exersând!

1. Subliniază cu o linie verbele la indicativ și cu două linii verbele la modul imperativ.

- Vino să ne vezi cum dansăm pe acest cântec !
- Ascultă ! E un cântec așa de vioi despre vacanță.
- Așteaptă-mă ! Termin temele în câteva minute.

2. Rescrie următoarele propoziții scriind verbul subliniat la modul imperativ, ca în exemplul dat.

- Am vorbit despre planurile lui pentru viitor. -> Vorbește-mi despre planurile de viitor!
- Am ascultat povestirea bunicii.
- Citeau poveștile preferate.
- Se jucau în grădină.

3. Completează spațiile libere cu verbele date:

Când s-a apropiat de casă, Andrei a simțit un slab miros de fum. A pătruns în curte și mirosul era mai puternic. Dinspre grădină a văzut o dâră de fum cenușiu. A alergat spre șopron. Apoi s-a întors către casă și _____ (a striga, indicativ):

- Mama, tata, _____ (a veni, imperativ)! _____ (a arde, imperativ)! Părinții lui Andrei _____ (a alerga, indicativ) spre el cuprinși de teamă.

- _____ (a suna, imperativ) la 112 ! _____ (a spune, indicativ) un vecin.

Din fericire focul a fost stins ușor cu numai câteva găleți de apă. A fost mai mult fum decât foc. Când _____ (a sosi, indicativ) pompierii s-au asigurat că focul fusese stins în totalitate.

4. Fii erou ! Scrie cinci sfaturi pentru un copil pentru a se proteja de foc. Folosește forma de imperativ a verbelor: a chema, a se rostogoli, a respira, a suna, a ieși.

Discutați în grup !

✓ Formați grupe de patru elevi și răspundeți la aceste două întrebări:

- Cine este eroul acestei întâmplări ? De ce ai ales acest personaj ?
- Putem să fim eroi prin lucruri mici ? Dă un exemplu.

Evaluare și reflecție

După încheierea activității, răspunde cât mai sincer la următoarele întrebări:

1. Ce ai învățat din această activitate ?

2. Cum crezi că îți poți îmbunătăți activitatea mai târziu ?

3. Ce recomandări le dai colegilor tăi ?

Timpurile modului indicativ

Perfect compus

Când am ieșit din curte, un pisic scâncea și tremura lângă drum. Era singur. L-am luat în casă, l-am hrănit. Era atât de drăgălaș ! În scurt timp i-am găsit și un stăpân. Uneori îl vizitez. Sunt mândru de fapta mea.

- ✓ Ce fel de acțiuni exprimă verbele ?
- ✓ Care e structura verbelor am ieșit, am găsit ?

Reține !

Participiul se formează cu terminațiile t sau s: citit, scris;

Învăță exersând !

Scrie forma de participiu a verbelor: a vorbi; a desena; a alerga; a descoperi; a cerceta; a colora; a desface; a

Află mai multe !

Verbul la timpul perfect compus se formează de la verbul **auxiliar** *a avea* și un verb de bază la forma de **participiu**.

am desenat	am creat	am făcut	Am citit
ai desenat	ai creat	ai făcut	ai citit
a desenat	a creat	a făcut	a citit
am desenat	am creat	am făcut	am citit
ați desenat	ați creat	ați făcut	ați citit
au desenat	au creat	au făcut	au citit

Învăță exersând !

1. Subliniază verbele la timpul perfect compus din următoarele fragmente:

a) – *N-am trăit niciodată ceva mai îngrozitor. Nu-mi pasă ce-ați făcut sau unde ați fost. Așa ceva n-o să se mai întâmple niciodată. Domnișoară Golly, sunteți concediată.*

b) *Sandu se prăpădea de râs. Firește, mama s-a supărat, și din nou ambițiosul n-a mai mâncat... decât ceea ce i-a adus bunica: niște ardei umpluți, vreo opt clătite și trei cârnați prăjiți. (Recreația mare, Mircea Sântimbreanu)*

2. Transformă următoarele propoziții astfel încât verbele subliniate să fie la modul indicativ, timpul perfect compus:

- Știu ce se întâmplă.
- Când eram la bunici îmi plăcea să mă joc în grădină.
- Știam când se întoarce de la munte.

3. Alege forma corectă:

- A-ți/ Ați fost la muzeul de istorie ?
- Ne-am/ Neam întâlnit cu ei în parc și am/ a-m discutat despre planurile noastre.
- Copiii au creat/ creat o scenetă frumoasă pe care o vor/ v-or interpreta.



Lucrați împreună !

4. Povestește o întâmplare reală sau imaginară inspirată de imaginea din stânga paginii. Folosește cinci verbe la timpul perfect compus.

Timpul imperfect

*Când au venit părintii acasă, eu curățam pisica de murdărie.
Citeam o poveste cu detectivi când m-ai sunat.*

- ✓ Când se petrece acțiunea verbelor subliniate ?
- ✓ Ce fel de acțiune exprimă acestea ?

Află mai multe !

Timpul imperfect arată o acțiune trecută în desfășurate.

Desenam	Cream	Făceam	Citeam
desenai	creai	făceai	citeai
desenat	crea	făcea	citea
desenam	cream	făceam	citeam
desenați	creați	făceați	citeați
desenau	creau	făceau	citeau

1. Selectează din lista următoare numai verbele la timpul imperfect

soseam	să spună
am ascultat	era
voi veni	asculta
vorbi	veneai

2. Subliniază verbele la timpul imperfect din fragmentele de mai jos:

a) Curând se aflau cu toții pe creanga din fața căsuței lui Lună- Plină. Acesta era cu domnul Cutarică, care-l ajuta să tragă de funie.

b) Veneau delegații din toate colțurile orașului ca să-l vadă, și oamenii îl arătau de departe cu degetul. Uneori uriașul nu era pe acasă, dar asta nu deranja pe nimeni. Isprăvile lui erau atât de formidabile, încât vizitatorii rămâneau oricum cu gurile căscate Si poate că era mai bine că nu-l vedeau. (Mircea Sântimbreanu, Reacreația mare)

3. Alege forma corectă:

- Desena-ți/ Desenați animalul vostru preferat.
- Cream / creeam adevărate palate de nisip.
- Asculta-m/ ascultam ce spunea bunica.

4. Completează spațiile libere cu verbul dintre paranteze la perfect compus sau imperfect:

În timp ce _____ (a citi) cartea mea preferată, _____ (a auzi) o pisică mieunând foarte tare. Când _____ (a ieși) afară, _____ (a vedea) o pisică care (a fi) prinsă cu piciorul în gard. _____ (a merge) și i-am desprins lăbuța. Pisica _____ (a fugi) bucuroasă că a scăpat.

5. Anchetează !

Câte verbe la perfect compus și imperfect folosim în poveștile noastre ? Povestește unui prieten ce s-a întâmplat la școală. Înregistrează conversația și transpune-o apoi în scris. Selectează verbele la perfect compus și imperfect din textul tău.

- Câte verbe sunt în textul tău ?
- Câte dintre aceste verbe sunt la timpul trecut ?
- Câte verbe sunt la timpul imperfect ?
- Câte verbe sunt la timpul perfect compus ?
- Concluzii.

Evaluare și reflecție

După încheierea activității, răspunde cât mai sincer la următoarele întrebări:

1. Ce ai învățat din această activitate ?
2. Cum crezi că îți poți îmbunătăți activitatea mai târziu ?
3. Ce recomandări le dai colegilor tăi ?

Timpul perfect simplu

În după-amiaza următoare, după ce termină prăjitura și laptele, Harriet se duse direct acasă la doamna Plumber. Știa că e periculos, dar, odată ce un loc îi trezea curiozitatea, nu putea să-l scoată din traseul ei. Pe drum îl văzută pe micul Joe Curry stând de vorbă cu menajera. Se insinuă până în fața casei și începu să se joace nevinovat cu mingea chiar în dreptul lor.

- ✓ Ce fel de acțiune exprimă verbele subliniate ?
- ✓ Cum explici prezenta unui număr atât de mare a verbelor la acest timp ?

Află mai multe !

Perfectul simplu exprimă o acțiune petrecută și încheiată în trecut. Acesta este timpul povestirii la persoana a III-a.

Desenai	Creai	Făcui	Citii
desenași	creași	făcuși	citiși
desenă	creă	făcu	citi
desenarăm	crearăm	făcurăm	citirăm
desenarăți	crearăți	făcurăți	citirăți
desenară	creară	făcură	citiră

Învăț exersând !

1. Încercuiește forma verbală corectă:

- (eu) vorbii/ vorbești/ vorbi
- (eu) făcui/ făcuși/ făcu
- (el) merse-ră/ merse/ mersese

2. Completează spațiile libere scriind verbul dintre paranteze la perfect simplu:

- El _____ (a veni) și mă _____ (a saluta) la școală.
- Colegul meu _____ (a citi) povestea și îi _____ (a place).
- _____ (a alerga) prin curte și _____ (a se juca) volei.

3. Subliniază verbele la perfect simplu din textul următor:

Neînfricații noștri călători nici nu simțiră când s-a ridicat balonul în aer, atât de lin se desprinsese el de pământ.

Abia după un minut, când aruncară o privire peste marginea coșului, văzură jos mulțimea prietenilor care le făceau semne cu mâna și-și aruncau în sus pălăriile. Răzbăteau până la ei strigăte de „ura”. (Nikolai Nosov)

4. Rescrie textul trecând verbele de la timpul perfect compus la perfect simplu

Când am ajuns acasă, am găsit pisica vecinilor mieunând la ușa mea. Am primit-o înăuntru, i-am dat de mâncare și nu a mai vrut să plece. A devenit pisica mea în după-amiezile când ea era singură.

5. Să ne jucăm!

Profesorul rostește un verb la forma din dicționar, infinitiv. După ce rostește verbul aruncă către voi mingea. Cel care o prinde trebuie să spună o formă de perfect simplu.

6. Lucrați împreună !

- Formați grupe de patru elevi.
- Imaginați-vă o întâmplare amuzantă la care participă Harriet.

- Povestii întâmplare utilizând timpul perfect simplu.
- Recitiți povestea și corectați greșelile
- Citiți întâmplarea în fața colegilor voștri și comentați.

Timpul mai mult ca perfect

Copii, secolul al XXI-lea a început în anul 2001. Eu m-am născut în 1987. Voi v-ați născut în 2006. Când v-ați născut voi, noul secol **începuse** de cinci ani. Când m-am născut eu nici nu **începuse**.

- ✓ Verbul subliniat exprimă o acțiune trecută care se petrece înaintea altei acțiuni trecute: secolul începuse înainte să vă nașteți.
- ✓ Acest timp verbal al modului indicativ se numește mai mult ca perfect.
- ✓ Urmărește în tabelul de mai jos cum se formează acest timp verbal.

Desen asem	Creas em	Făcuse m	Merses em	Citise m
desenase și	crease și	făcuse și	mersese și	citise și
desenase	crease	făcuse	mersese	citise
desenaser ăm	creaser ăm	făcuser ăm	merseser ăm	citiser ăm
desenaser ăți	creaser ăți	făcuser ăți	merseser ăți	citiser ăți
desenaser ă	creaser ă	făcuser ă	merseser ă	citiser ă

Ce observăm ?

- ✓ La toate formele apare grupul de litere – **se**.
- ✓ La formele de plural apare grupul **-seră**.

Învăță exersând !

1. Răspunde la întrebările:

- Când ați început voi școala, de câți ani începuse secolul al XXI-lea ?
- Când ai intrat în clasa I de câți ani începuse secolul ?
- Când ai învățat să citești cursiv, de cât timp începuseși școala ?
- Când ai învățat să scrii bine, de cât timp începuseși școala ?

2. Încercuiește forma verbală corectă:

- Mă văzuse/ văzu-se înainte să-l salut.
- Înainte să-l sun aștepta-se/ așteptase apelul meu toată ziua.
- Mă pregătisem/ pregătise-m să plec la școală când m-a sunat tata.

Atenție!

Grupul de litere **-se** nu se departe prin cratimă de rădăcina verbului la mai mult ca perfect.

3. Completează spațiile libere cu forma de mai mult ca perfect a verbelor dintre paranteze:

Nu știam dacă _____ (a veni) la mine să mă vadă sau să-mi ceară un sfat, dar m-am bucurat de prezența lui. _____ (a fi) cel mai bun prieten al meu până când a trebuit să plece la o altă școală.

4. Așază pe axa temporală cele două acțiuni:

- Venise de la tenis înainte să îl întâlnesc.

Întâi a venit de la tenis, apoi l-am întâlnit.

- Până să ajungă la zmei, Făt- Frumos se înzdrăvenise.

Întâi s-a înzdrăvenit, apoi a ajuns la zmei

- Înainte să particip la concursul de înot, urmasem niște cursuri.

Întâi am urmat niște cursuri, apoi am participat la concurs.

- Văzuse filmul înainte să citească cartea.

Întâi a văzut filmul și apoi a citit cartea.

- Îl cunoscuse pe Andrei înainte să fie colegi de clasă.

Întâi l-a cunoscut, apoi au fost colegi.

5. Lucrează în echipă !

- Alcătuiți perechi cu colegii de bancă.
- Povestiți în scris o întâmplare la care ați participat voi.
- Faceți legătura acestei întâmplări cu un alt eveniment trecut.
- Utilizați și timpul mai mult ca perfect.
- Faceți schimb cu o altă pereche pentru a vă corecta textele.
- Discutați în cadrul grupului de patru elevi corecturile pe care le-ați efectuat.

Evaluare și reflecție

După încheierea lecției de astăzi, răspunde cât mai sincer la următoarele întrebări:

1. Ce ai învățat din această activitate ?

2. Cum crezi că îți poți îmbunătăți activitatea mai târziu ?

3. Ce recomandări le dai colegilor tăi ?

Timpul prezent

Ce faceți voi în acest moment ?
Sunteți la ora de română și _____.

- ✓ Completează enunțul de mai sus.
- ✓ La ce timp este verbul *sunteți* ?

Timpul prezent arată ca acțiunea se petrece în momentul vorbirii. Apare alături de cuvinte ca: acum, în acest moment, astăzi.

Reține !

Verbele *a crea*, *a agreea* formează timpul prezent de la rădăcina *cre-*/ *agre-* și terminațiile *-ez*/ *-ează*:
creez/ agreez, creezi/ agreezi, creează/ agreează.

(eu) creez	agreez
(tu) creezi	agreezi
(ea/el) creează	agreează
(noi) creăm	agreeăm
(voi) creați	agreeați
(ele/ ei) creează	agreează

Completează spațiile libere cu formele verbelor *a crea*/ *a agreea*:

- Îi place să cât mai multe rochii din materiale diverse.
- El nu să plece în excursii nepregătit.
- Voi acestea frumoase decorațiuni ?
- Noi nu materialele artificiale, preferând să haine din bumbac.
- Dacă eu introducerea discursului tău, tu ce vei mai face ?
- vremea călduroasă sau locurile umbroase ?

Învăță exersând !

1. Privește imaginea alăturată și alcătuiește enunțuri utilizând timpul prezent.

- a) Băieții _____.
- b) O fată _____.
- c) Lângă copac, un băiat _____.
- d) Sus pe o ramură, un băiat _____.



2. Notează trei lucruri care se întâmplă în prezent în clasa ta.
Exemplu: Profesoara împarte fișe.

Ce efect are folosirea acestui timp în povestire ?

- Îți dă impresia de participare;
- Simți că ești spectator.

3. Citește cu atenție enunțul: *Săptămâna viitoare mergem la munte.*
Ce valoare are aici timpul prezent ?

Prezentul poate avea și valoare de viitor, atunci când în comunicare sunt prezente cuvinte sau grupuri de cuvinte care se referă la viitor: mâine, săptămâna/luna viitoare etc.

4. Realizează corespondența între verbele din prima coloană și persoana și numărul:

- | | |
|------------|----------------------------|
| • lucrez | persoana a II-a, plural |
| • dormiți | persoana I, singular |
| • iubești | persoana a II-a, singular |
| • privește | persoana a III-a, singular |
| | persoana a III-a, plural |

5. Subliniază verbele la timpul prezent din următoarea discuție:



- Ce faci, Andrei ?
- Lucrez la un puzzle. Este imens și l-am început acum trei zile. De atunci muncesc la el. Dar până mâine îl termin.
- Vrei ajutor ?
- Sigur !

Evaluare și reflecție

După încheierea activității, răspunde cât mai sincer la următoarele întrebări:

1. Ce ai învățat din această activitate ?
2. Cum crezi că îți poți îmbunătăți activitatea mai târziu ?
3. Ce recomandări le dai colegilor tăi ?

Timpul viitor

- ✓ Ce vei face mâine ? Dar săptămâna viitoare ?
- ✓ Când vei fi mare, ce vei deveni ?

1. În aceste întrebări, dar și în răspunsurile tale, apar verbe la timpul viitor. Subliniază-le.
2. Completează tabelul de mai jos cu formele de viitor ale verbului a desena:

Viitorul literar	Viitorul popular
Voi desena vei desena va	O să desenez o să desenezi o să ...

Viitorul literar reprezintă forma cea mai îngrijită de viitor.
Este folosit mai ales în scris.

Viitorul popular are mai multe forme și este folosit mai mult în vorbire: o să vorbesc, am să vorbesc, oi vorbi.

Amintește-ți! Verbul auxiliar este verbul ajutător.

Timpul viitor se formează cu ajutorul verbului auxiliar a vrea/ a voi + verbul la forma de infinitiv.

Atenție!

Verbul a fi la viitor are

- un singur i : voi fi; vei fi etc
- doi de i: o să fii.



1. Alege forma corectă

- Correct a) După ce voi absolvi școala voi fii/ fi actor.
b) O să creeze/ creze cel mai minunat costum pentru Halloween.
c) Voi adăuga/ adăoga informațiile de care ai nevoie.



2. Corectează următoarele enunțuri:

- Correct a) El v-a spune ce crede că este potrivit.
b) Voi/v-oi merge la teatru la premiera piesei.
c) Copiii v-or/ vor rezolva foarte bine exercițiile.

3. Trece verbele dintre paranteze la timpul viitor:

Copiii _____ (a alerga) și _____ (a se juca) în grădina bunicii când _____ (a ninge).
_____ (a face) un mare om de zăpadă cu nas roșu și ochi de cărbune.

4. Scrie o scurtă compunere în care să scrii planurile tale pentru vacanța următoare. Folosește cât mai multe verbe la timpul viitor.

Fișă de lucru 1

I. Citește cu atenție textul:

Răchita o mângâie lin și îi dădu drumul în scorbură.

– Aicea-i foarte bine, Patrocle, grăi fetița, cuibărintu-se. Văd că este saltea și pernuță de mușchi. Mă învelesc cu paltonașul și-mi pun bereta în cap și pot dormi împărătește. Uite, este loc și pentru tine.

Căţelul intră şi el în scorbură, pe fereastră, şi se ghemui lângă copilă.

Lizuca începu iar a vorbi încet:

– Patrocle, eu cred că nu trebuie să ne temem de mama pădurii. [...] Ştii de ce mă tem eu ?

– De ce te temi ?

– De bursuc. Am auzit că bursucu-i foarte rău.

– N-are decât să vie, mormăi cu dispreţ Patrocle; am eu ac de cojocul lui ! Chiar în clipa aceea, Lizuca dădu un ţipăt. O umbră răsărise într-o dără de raze, ţupăind către scorbură. Din când în când se oprea, se înălţa şi mişca două coarne lungi şi drepte.

Lizuca abia putu să îngâne cu spaimă:

– Iaca bursucu, Patrocle !

(Mihail Sadoveanu, *Dumbrava minunată*)

1. Completează următoarele enunţuri:

- Personajele textului sunt _____.
- Căţelul intră în _____ pe fereastră.
- Lizuca nu se teme de mama pădurii, ci de _____.
- Fetiţa se sperie văzând o _____ care _____ către scorbură.

4x 4p = 16 puncte

2. Realizează corespondenţa între verbele din prima coloană şi timpurile din coloana a doua

A. am auzit	1. Imperfect
B. intră	2. prezent
C. răsărise	3. viitor
D. mişca	4. mai mult ca perfect
	5. perfect compus

4x 4p = 16 puncte

3. Completează enunţurile de mai jos:

- a) O forma verbului *a putea* la perfect compus este _____.
- b) O formă a verbului *a se opri* la timpul viitor este _____.
- c) Formele de singular ale verbului *a veni* la imperativ sunt _____ şi _____.

4x 4p = 16 puncte



4. Alege varianta corectă a verbului:

- a) El se îngraşe/ îngraşă.
- b) Când nu ştie, copie/ copiază la examen.
- c) Eu dormi/ dormii două ore în după-amiaza aceea.
- d) Ei veniseră/ veniră să ne ajute.

3x 4p = 12 puncte



II. Scrie o compunere de 100-120 de cuvinte în care să continui povestea de mai sus. În compunerea ta trebuie:

- să respecti ordinea cronologică a evenimentelor;
 - să respecti tipul de text și cerința formulată;
 - să utilizezi timpul trecut al verbelor;
- să respecti precizarea referitoare la numărul de cuvinte.

20 puncte

Se acordă **10 puncte** din oficiu

Se acordă **10 puncte** pentru redactare (stil adecvat – 2p; unitatea textului – 1p; coerență – 1p; ortografie – 2p; punctuație – 2p; așezare în pagină – 1p; lizibilitate - 1p)

Total: 100 puncte

Fișă de lucru 2

I. Citește cu atenție textul:

Neghiniță era frumos ca o piatră scumpă; și era mic cât o neghină; și avea niște ochișori ca două scânteii albastre, și niște mâini și piciorușe ca niște firișoare de păiajen.

Bătrâna dădu să-l sărute. Neghiniță, țâști pe nas, țâști iar pe mână!

— *Încet, mamă, încet, că mă strivești, zise Neghiniță.*

— *Să te sărut, că-mi umpluși casa cu dragoste când îmi ziseși mamă.*

— *Încet, să nu mă sorbi. Îl sărută.*

— *Cum mănânci tu, Neghiniță al maicăi ?*

— *Eu ? Eu mă satur din fum. Până acum am mâncat la mese împărătești fără să știe nimeni. Și ce-am mai râs când ceilalți tremurau înaintea împăraților, iar eu mă plimbam prin urechile lor și le aflam gândul.*

(Barbu-Ștefănescu Delavrancea, *Neghiniță*)

1. Scrie câte un antonim pentru cuvintele: mic, încet, dragoste, am râs.

2x 4p = 8 puncte

2. Transcrie două cuvinte care îl descriu pe Neghiniță.

2x 2p = 4 puncte

3. Cum mănâncă Neghiniță ?

4 puncte

4. Transcrie din text câte un verb la:

- modul indicativ, timpul imperfect;
- modul indicativ, timpul perfect compus;
- modul indicativ, timpul prezent;

- modul indicativ, timpul perfect simplu.

4x 4p = 16 puncte

5. Precizează persoana și numărul verbelor subliniate în text.

4x 4p = 16 puncte

II. Subliniază în lista următoare numai verbele auxiliare: am scris, alerga, au văzut, vorbeau, țopăi, vor dezvolta.

3x 4p = 12 puncte



III. Redactează, în 100-120 de cuvinte, o compunere în care să povestești o întâmplare imaginară în care să răspunzi la întrebarea *Ce s-ar întâmpla dacă mâine m-aș trezi la fel de mic ca Neghiniță.*

20 puncte

Se acordă **10 puncte** din oficiu

Se acordă **10 puncte** pentru redactare (stil adecvat – 2p; unitatea textului – 1p; coerență – 1p; ortografie – 2p; punctuație – 2p; așezare în pagină – 1p; lizibilitate - 1p)

Total: 100 puncte

Fișa de lucru 3

Citește cu atenție cerințele de mai jos și scrie răspunsurile în caietul tău:

I. Corectează verbele din enunțurile următoare:

1. Eu continuu să îl vizitez.
2. El crează pânze inspirate din natură.
3. Te-a rugat să fi prezent la piesa de teatru.
4. Fiii atent la întrebare !

4x 4p = 16 puncte

II. Scrie după dictare următorul text:

Purcelușul Roz merse zile, săptămâni, luni în șir. Pielea i se încreți de la arșiță, picioarele i se umflară, trăgea foame, sete, dar nu se oprea din drum. Gândul că visele neîmplinite sunt pierdere de timp îi dădea putere. Și iată că în sfârșit i se deschise în față o apă mare căreia nu i se vedea capătul. La mal – un vaporeș cu pânzele roze.

– Urcă! auzi un glas și purcelușul se urcă pe puntea vaporeșului. Intră într-o cămară în care găsi apă și mâncare. Bău și mănă pe săturate, apoi se culcă și adormi buștean. Când se trezi văzu că vaporeșul plutește și că de jur împrejur e apă. Era noapte. Luna se bălăcea printre valuri, iar stelele parcă-i ziceau:

– Bravo, Roz. La ce bun să trăiești dacă în afară de o câmpie de flori nu vei vedea nimic altceva în viață ?

(Emilia Plugaru, *Amintirile*)

1. Precizează, modul următoarelor verbe: merse, urcă!.

2x 8p = 16 puncte

2. Notează timpul următoarelor verbe la modul indicativ: trăgea, găsi, plutește, vei vedea.

4x 4p = 16 puncte

3. Transcrie, din text, un verb auxiliar.

4 puncte

4. Ce găsește purcelușul pe vaporeș ?

4 puncte

5. Ce îi dă putere să continue drumul ?

4 puncte



III. Purcelușul pleacă la drum pentru a-și îndeplini un vis, acela de a cunoaște lumea. Care este visul tău cel mai mare ? Scrie o compunere de 50-70 de cuvinte despre cum ai putea să-ți îndeplinești visul.

20 puncte

Se acordă **10 puncte** din oficiu

Se acordă **10 puncte** pentru redactare (stil adecvat – 2p; unitatea textului – 1p; coerență – 1p; ortografie – 2p; punctuație – 2p; așezare în pagină – 1p; lizibilitate - 1p)

Total: 100 puncte

Jurnalistul cameleon

- ✓ Citește cu atenție titlul. Ce crezi că vom lucra astăzi în timpul orei ?

Lucrați în grup



1. Alcătuiți grupe de patru elevi.
2. Scrieți împreună o știre despre Harriet în care să prezentați o întâmplare la care fetița ia parte.
3. Fiecare copil va alege cum va povesti întâmplarea:
 - Tonul neutru – povestește întâmplarea fără să exprime emoții;
 - Tonul amuzat – povestește ca și cum ar fi o întâmplare hazlie;
 - Tonul celui care anunță o catastrofă;
 - Accent străin.

În fiecare echipă trebuie să fie un reprezentant al fiecărei variante de mai sus.

4. Jucați-vă rolul în cadrul grupului. Decideți împreună cea mai bună modalitatea de a evidenția tonul vostru.
5. Prezentați povestea voastră în fața clasei.

Discuție !

1. Cum exprimă copiii un ton amuzat ? Care este expresia feței, ce gesturi folosesc ?
2. Ce elemente nonverbale și paraverbale folosesc copiii pentru a anunța o catastrofă ? (Pentru a-ți aminti elementele nonverbale și paraverbale ale comunicării consultă pagina 45 a manualului.)
3. Ce legătură este între titlul lecției și activitatea de astăzi ?
4. Se schimbă un mesaj dacă folosim anumite elemente paraverbale și nonverbale ?
5. Ce concluzie tragi din această activitate ?

Narativul nonliterar

În urmă cu două săptămâni, Mihai Daniel Moldoveanu, un elev în vârstă de 16 ani, a devenit erou după ce a reușit să îi salveze viața unui bărbat căzut în mijlocul străzii. Adolescentul este de aproape un an voluntar al Societății de Salvare București și spune că, în timpul liber, „vânează cazuri” care au nevoie de ajutor



Mihai Daniel este elev la Liceul Teoretic „Nichita Stănescu” din Capitală și spune că povestea lui ca voluntar a început în momentul în care a decis să se implice într-un program atractiv care să-i ocupe timpul liber. A început să caute informații pe internet despre programele destinate voluntarilor și așa a ajuns să-l descopere pe cel inițiat de Societatea de Salvare București: „Există un erou în fiecare dintre voi”.

Acest program a fost lansat în anul 2013 și este adresat tuturor celor care doresc să le acorde primul ajutor persoanelor cărora li se face rău în mijlocul străzii și la care n-a ajuns încă un echipaj al Ambulanței. După ce a văzut că se poate transforma într-un salvator cu acte în regulă, băiatul a decis să se înscrie în program. În urmă cu două săptămâni, pe 24 mai, a ajuns să fie cunoscut de întreaga țară, după ce a reușit să-l salveze pe un bărbat în vârstă de 45 de ani aflat în stop cardiorespirator.

„Era duminică și mă duceam la biserică atunci când am văzut că peste drum era o mulțime de lume. În mijlocul oamenilor se afla un bărbat cu fața în jos. Am primit alerta pe telefon și, imediat ce am ajuns lângă bărbat, am început manevrele de resuscitare. I-am spus bărbatului care sunase la 112 să sune din nou și să spună că pacientul este în stop cardiorespirator. La trei minute a ajuns și primul echipaj SMURD. Le-am spus că mai fac eu câteva manevre până își aranjează ei aparatura. Au administrat un șoc, s-au mai făcut manevre, apoi după un alt șoc și-a revenit. Apoi, a venit și echipa Unitate Terapie Mobilă a SMURD de la Spitalul Floreasca, care s-a ocupat de pacient stabilizându-l”, povestește încântat tânărul salvator.

(www.adevarul.ro)

SMURD – Serviciul Mobil de Urgență, Reanimare și Descarcerare), unitate de intervenție publică care acordă asistență medicală și tehnică de urgență.

1. Cum se numește și ce vârstă are elevul prezentat în textul de mai sus ?
2. Cum se numește programul inițiat de Societatea de Salvare București ?
3. Când a fost lansat acest program ?
4. De ce a ales Daniel să se implice ca voluntar ?
5. Ordonează ideile principale din textul de mai sus:
 - Vede o mulțime de oameni și în mijlocul lor un bărbat căzut.
 - Începe manevrele de resuscitare.
 - Daniel primește un mesaj pe telefon de la Societatea de Salvare București.
 - Pacientul a fost stabilizat de medici.
 - În câteva minute sosește și echipa SMURD.
 - După manevre și două șocuri bărbatul își revine.
 - Daniel se duce la biserică.
6. Crezi că Daniel este un erou ? Dacă da, de ce ? Dacă nu, de ce ?
7. Ce învățăm din această întâmplare ?

Textul nonliterar

1. Alege varianta corectă
Textul prezintă informații reale/ imaginare. Scopul articolului este de a sensibiliza/ informa cititorii. Autorul își exprimă / nu-și exprimă opinia despre întâmplarea povestită. Cuvintele sunt folosite cu sensuri obișnuite / neobișnuite.
2. Textul suport face parte dintr-un articol publicat pe un website de știri. Dă exemple de alte texte nonliterare.
3. Scrie un scurt text nonliterar în care să povestești o întâmplare petrecută la școală.

Eroul meu

- ✓ Citește povestea lui Harriet și află de ce poate fi ea un erou.
- ✓ Ce este un erou ? Răspundeți cât mai rapid la această întâmplare și notați răspunsul.

Gândește-te la o persoană deosebită pe care o cunoști sau despre care ai citit. Prezintă alegerea ta colegilor și explică de ce reprezintă această persoană un erou pentru tine. Poate fi un prieten, o rudă, o persoană pe care o cunoști de la televizor sau din presă, un personaj din desene animate.



Structura prezentării

1. Cine este eroul tău ? Cum se numește, cum l-ai cunoscut ?
2. Prin ce este o persoană de admirat ?
3. Ce admiri tu cel mai mult la el ?
4. Este el un model de urmat pentru tine ?

Discuție

1. Ce ți-a plăcut în activitatea de astăzi ?
2. Ce ai învățat despre colegii tăi în activitatea de astăzi ?
3. Ai observat un progres în realizarea unor prezentări orale ?
4. Crezi că un copil poate schimba lumea ? Dacă nu ești convins că se poate, citește cartea *Dă mai departe* de Catherin Ryan Hyde. Nu uita să incluzi această lectură în Jurnalul tău de lectură.

Evaluare

I. Citește cu atenție fragmentul de mai jos:

A doua zi dimineată ajunse foarte devreme la școală și, când toți ceilalți intrară pe rând în clasă, ea scria furibund. Până atunci sporovăiseră intens între ei, dar când o văzură, toți tăcură. Continuă să scrie cu și mai mult zel până când intră domnișoara Elson. Se ridică împreună cu ceilalți, dar apoi se așeză la loc și continuă să scrie. Când domnișoara Elson le dădu lucrările din ziua precedentă, nu-și ridică privirea, ci continuă să scrie. Din când în când se uita cu înțeles la câte cineva, ca să-i dea de știre că în acea clipă scria DESPRE EL. Toți o priveau neliniștiți. De fapt, nu scria deloc despre ei. Începuse să pună pe hârtie o serie de amintiri.

(Harriet spionează, Louise Fitzhugh)

1. De ce își privește Harriet colegii cu înțeles în timp ce scrie ?

10 puncte

2. Scrie modul, persoana și numărul următoarelor verbe din text: ajunse, priveau.

2x6p=12 puncte

3. Precizează timpul următoarelor verbe: intrară, sporovăiseră, scria.

3x6p=12 puncte

4. Explică utilizarea timpului imperfect în secvența *când toți ceilalți intrară pe rând în clasă, ea scria furibund*.

10 puncte

5. Rescrie ultimele două enunțuri, punând verbele la timpul viitor.

2x8p=16 puncte



II. Scrie o compunere de 100-120 de cuvinte în care să povestești o întâmplare reală sau imaginară petrecută în timpul unei ore de curs.

În compunere trebuie:

- să respecti ordinea cronologică a evenimentelor;
- să utilizezi timpul povestirii;
- să respecti tipul de text și cerința formulată;
- să respecti precizarea referitoare la numărul de cuvinte.

20 puncte

Se acordă **10 puncte** din oficiu

Se acordă **10 puncte** pentru redactare (stil adecvat – 2p; unitatea textului – 1p; coerență – 1p; ortografie – 2p; punctuație – 2p; așezare în pagină – 1p; lizibilitate - 1p)

Total: 100 puncte

Unitatea 5: Copilăria și jocul

Până la finalul acestei unități de învățare veți reuși:

- ✓ să înțelegeți mesajul unui text multimodal;
- ✓ să realizați un text multimodal pe o temă dată;
- ✓ să identificați cuvintele cheie și tema unui text multimodal;
- ✓ să identificați substantivele comune și proprii;
- ✓ să stabilești genul și numărul substantivelor;
- ✓ să recunoști articolul hotărât și articolul nehotărât;
- ✓ să explici utilizarea virgulei în contexte date;
- ✓ să adresezi o invitație, să răspunzi la o invitație;

Amintiri din copilărie

după Ion Creangă

„Amintiri din copilărie * Povestiri”, editura Adenium 2013



Să deslușim sensul cuvintelor !

1. Scrie forma actuală a cuvintelor *ghiavole*, *scoboară*.
2. Caută în dicționar sensul cuvântului *suman*.



Personajele

1. Care sunt personajele din textul suport ?
2. Când se petrece acțiunea ? Cum ai ajuns la acest răspuns ?
3. Cu ce scop merge băiatul la mătușa Mărioara ?
4. Ce exprimă expresia feței lui Nică din imaginea a doua ? Alege dintre următoarele variante sau oferă un alt răspuns:
 - Istețime;
 - șiretenie;
 - faptul că are un plan ascuns;
 - e încântat că planul i-a reușit până în acel moment;
 - e încântat că poate fura în voie cireșe;
 - e bucuros că a înșelat-o pe mătușă.
5. De ce crezi o întreabă băiatul pe mătușă de vărul Ion ?
6. Ce exprimă exclamația lui Nică *Mmmm* ?
7. Cum se schimba atitudinea mătușii ?
La început ea este _____. Apoi, când îl vede pe Nică în cireș, mătușa devine _____.
8. Cum i se adresează mătușa în ultima imagine ?

Acțiunea

1. Ce face Nică după ce îi spune mătușii că se va duce singur la scăldat ?
2. Cine îl descoperă pe băiat în cireș ?
3. Ce exprimă expresia feței mătușii din ultima imagine ?
4. Ordonează următoarele idei principale:
 - a) Mătușa îl prinde pe Ion în cireș.
 - b) Mătușa îl anunță că Ion nu e acasă.
 - c) Nică o vizitează pe mătușă și îi spune că vrea să meargă la scăldat cu Ion.

- d) Băiatul se urcă în cireș, bucuros că unchiul Ion nu este acasă.
- e) Mătușa îi cere furioasă să coboare din cireș.

5. Cum crezi că se desfășoară evenimentele mai departe ? Ce va face Nică ?

6. Cunoști alte întâmplări din opera literară *Amintiri din copilărie* de Ion Creangă ? Povestește-le pe scurt colegilor tăi.

7. Ce alte benzi desenate cunoști ? Îți plac ? Dacă da, de ce ?

Discuție despre text

1. Care sunt cuvintele cheie ale acestei întâmplări ?

2. Care crezi că este tema poveștii ?

3. Rescrie povestea în câteva rânduri, imaginându-ți ce s-ar fi întâmplat dacă Ion ar fi fost acasă.

4. Scrie în 80 – 100 de cuvinte încheierea întâmplării așa cum ți-o imaginezi tu.

Lucrați împreună !

- Alcătuiți grupe de patru elevi.
- Alegeți-vă rolurile: ilustrator sau textier.
- Realizați o bandă desenată în care să surprindeți o întâmplare amuzantă la care ați luat parte împreună.
- Prezentați munca voastră colegilor.
- Discutați pe baza acestui exercițiu.

Autoevaluare

1. Ce ți-a plăcut în activitatea de astăzi ?

2. Cum ai putea să-ți îmbunătățești activitatea ?

Substantivul

– Bună, Maria! Am descoperit un joc nou. Se numește Poveste fără fir.
– Îmi place numele, seamănă cu telefonul fără fir.
– E chiar așa. L-am învățat la bunicii mei, în Cluj. Uite, scrii un rând pe o foaie pe care o dai colegului tău. El scrie un alt enunț, o continuare, și acoperă ce ai scris tu. La final se citește povestea. La școală am scris întâmplări tare amuzante.



- ✓ Ai vrea să jucăm în clasă Povestea fără fir ?
- ✓ Crezi că în discuția lor, cei doi copii folosesc substantive ? Subliniază-le și vezi câte sunt.
- ✓ Apar substantive proprii în convorbirea dintre cei doi copii ?



Amintește-ți !

Substantivul este partea de vorbire care denumește **obiecte, lucruri, fenomene ale naturii, stări sufletești** și își schimbă forma după **gen** și **număr**.

Substantivele sunt:

- comune: *casă, carte, copil, minge, fereastră, bucurie, bunătate* etc
- proprii: *Andrei, Maria, România, Iași*.

Genul substantivelor

O fată – două fete → feminin
Un băiat – doi băieți → masculin
Un ghiozdan – două ghiozdane → neutru

Învăță exersând !

1. Andrei a amestecat substantivele. Ajută-l să le ordoneze punându-le în sertarul corespunzător fiecărui gen

- | | |
|-----------|-------------|
| • bec | • carte |
| • masă | • copilărie |
| • coș | • istețime |
| • harta | • iepure |
| • pește | • prăjitură |
| • vacanța | • copil |



Află mai multe !

Există și substantive care au aceeași formă pentru ambele genuri: veveriță, pinguin, fluture, insectă, delfin, elefant.

Alteori, genul se formează de la același cuvânt, astfel:

- gâscă – găscan;
- vulpe – vulpoi;
- urs – ursoaică.

2. Scrie genul opus pentru substantivele:

- | | |
|-----------|-----------|
| • Leu; | • rață; |
| • oaie; | • pisică; |
| • lebădă; | • tigru. |

3. Subliniază în lista următoare substantivele care au aceeași formă pentru ambele genuri: bufniță, vulpe, elefant, dinozaur, greier, omidă, câine, cămilă, balenă, urs.

Numărul substantivelor



Află mai multe !

Cele mai multe substantive pot avea și formă de singular și formă de plural.

- singular: **laptop**;
- plural: **laptopuri**.

Există și substantive care nu se pot număra. De exemplu, **aur**, **făină**, **argint**, **cupru** etc.

Exersează !

1. Scrie un scurt text în care să prezinți jocurile din timpul pauzei.

- Subliniază cu o linie substantivele la singular;

- Subliniază cu două linii pe cele la numărul plural.

2. Încercuiește formele corecte de plural:

- | | |
|-------------------------|------------------------|
| a) chibrituri/ chibrite | d) monede/ monezi; |
| b) hotele/ hoteluri | e) refrenuri/ refrene; |
| c) albușuri / albușe | f) aragaze/ aragazuri. |

3. Alcătuieste propoziții cu formele diferite de plural ale cuvintelor colț (colți, colțuri), cap (capi, capete), bandă (benzi, bande).

4. Ana a scris un mesaj unui coleg. Dar are multe greșeli și se teme că nu va fi înțeleasă corect. Ajut-o să corecteze!

buna! Ce mai faci ? Mama mia cerut sa cumpar doua cartii noi, dar nu am citit din ele nimik în vacanța. Erau lungi și aveau prea puține poze

5. Ce sfaturi îi dai Anei ca să reușească să scrie mai bine ?



6. Cercetează ! Lucrează în grup.

Alcătuiți grupe de patru elevi.

Urmăriți un episod din desenele animate preferat și notați toate substantivele. Scrieți forma opusă, de singular sau plural.

Etapele cercetării

1. Împărțiți-vă munca în cadrul grupului, de exemplu astfel:

- doi mici cercetători urmăresc episodul, împreună sau fiecare câte jumătate dintr-un episod; acești copii își notează substantivele găsite;
- ceilalți doi cercetători identifică formele de plural, respectiv singular ale fiecărui substantiv.

2. Întâlniți-vă să discutați rezultatele. Evidențiați formele neobișnuite de plural.

3. Concluziile voastre.

4. Reflecție

Răspundeți cât mai sincer la următorul chestionar:

- De câte ori a fost nevoie să urmărești episodul ?
- Ai lucrat singur sau alături de alți colegi ?
- Cum ați reușit să îmbinați rezultatele cercetării ?
- Cum v-ați putea îmbunătăți activitatea în grup ?

Fișă de lucru

1. Completează tabelul de mai jos cu genul și numărul substantivelor,:

a) Scoțând capul din pătură, Sophie văzu dintr-odată în față un munte gigantic și stâncos. Muntele era albastru închis și peste tot în jurul lui cerul arunca scânteii de lumină.

(Roald Dahl, *Marele uriaș prietenos*)

b) Pe lângă antrenamentele obișnuite, Titus Zgaverdea s-a apucat să facă și exerciții contra fricii. Și-a procurat o poză a „Măcelarului” și i-a desenat adversarului său mustăți cu pixul, îi dădea bobârnace în nas, l-a plesnit în frunte cu plicii de muște. (Dan Gr. Mihăescu, *Sportul cu mânuși*)

Substantivul	Tipul	Genul	Numărul

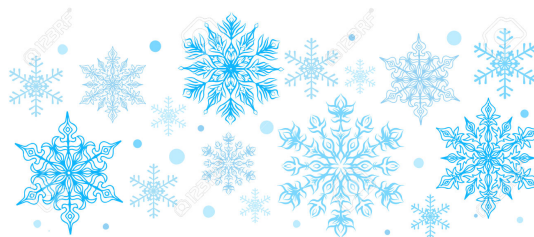
2. Completează povestea de mai jos cu substantivele pe care le consideri potrivite:

Într-o _____ de ianuarie, _____ și _____ au decis că trebuie să aducă _____.
_____ era destul de scăzută așa ca s-au îmbrăcat bine. Au ascuns sub haine câteva _____ cu _____.
- Ai adus tot ce ne trebuie ? întrebă _____ zâmbind.
- Chiar mai mult, răspunse mândru _____ ținând _____ adânc în buzunare.

În _____ erau puțini _____ zgribuliți. S-au așezat pe _____. Începuse să le fie și lor frig. _____ a scos _____ cu apă și a aruncat-o în văzduh. Dar _____ a căzut fără să se transforme în _____. Au mai încercat, dar fără rezultat.

S-au întors triști acasă, cu _____ mâinile înghețate și _____ uzi. Încă o _____ fără _____ ?

Dar spre seară, când se așteptau mai puțin, prin lumina _____ cădeau _____ mari, rotunzi și pufoși. Câtă _____ pentru copii !



Activități în aer liber

Articolul



Ana și Georgiana au ieșit la joacă.

- *Aș vrea să jucăm un joc nou. Știi tu un joc ? Întreabă Ana.*
- *Știu jocul care ți-ar plăcea ! Se numește Țările. Avem nevoie de mai mulți copii ca să jucăm jocul.*
- *Să-i chemăm și pe ceilalți !*

Observă!

- ✓ Când merge la joacă, Ana nu știe ce joc să joace, vrea doar **un joc**. - vorbitorul e **nehotărât**, de aceea apare forma **un joc**.
- ✓ Georgiana știe **jocul** pe care îl vrea - vorbitorul e **hotărât**, jocul este Țările.

Substantivele, *jocul*, *un joc*, sunt articulate. Pentru că în prima situație jocul ar putea fi oricare – *un joc* – **un** este articol nehotărât.

Pentru că **jocul** înseamnă cel pe care l-am ales, **ul** este articol hotărât.

- ✓ Identifică în textul de mai sus alte substantive articulate.
- ✓ Încercuiește articolul.
- ✓ Unde este așezat articolul, înaintea acestuia sau atașat după substantiv ?



Află mai multe!

Formele articolului **hotărât** sunt:

Singular	Plural
Fata; fetei băiatul; baiatului	Fetele; fetelor Băieții; băieților

Formele articolului **nehotărât** sunt:

Singular	Plural
O fată; unei fete un băiat; unui băiat	Niște fete; Unor fete Niște băieți; Unor băieți

- Articolul hotărât este atașat după substantiv: casa, caietul, fetele.
- Articolul nehotărât stă înaintea substantivului: o casă, un caiet, niște fete.

Învăță exersând !

1. Subliniază substantivele articulate din enunțurile următoare:

- a) Jocul ei preferat este Șotronul.
- b) Fratele tău i-a spus Danei cum se joacă Țara.
- c) Lui Andrei îi place să se joace de-a v-ați ascuns.



Află mai multe !

Atenție! În cazul substantivelor proprii masculine, articolul hotărât stă înaintea substantivului. Același lucru se întâmplă și în cazul substantivelor feminine împrumutate din alte limbi.

*I-am spus povestea **lui** Andrei.*

***Lui** Alice i-am citit povestea.*

Este greșită forma *lui Dana*. Sunt corecte formele Danei, Andreei, Veronicăi.

2. Citește fragmentul de mai jos

Ați mai cunoscut vreodată un băiat care, în loc să-și mănânce supa de găină, și friptura, și plăcinta cu nuci, să prefere niște biete legume ? Nu, nu din cei puși la regim. Sandu Bundache e sănătos tun. Dar poate nu-i e foame ? Aș! Vă rog să mă credeți pe cuvânt: i se învârteste casa în fața ochilor de foame. Atunci ? N-o să ghiciți niciodată! Să vă spun eu: Sandu Bundache e ambițios. Asta-i!

(Mircea Sântimbreanu, *Un ambițios*)

- Precizează genul și numărul substantivelor subliniate;
- Identifică un substantiv articulat cu articol hotărât și altul cu articol hotărât.
- Selectează, din text, un substantiv care nu are formă de plural.



Află mai multe !

Atenție! Formele de tipul *mașina mamei*, *florile bunicii*, *cărțile copiilor* se formează cu ajutorul articolelor *i*, *lor* atașate **formelor de plural** ale substantivelor: **mame+i**; **bunici+i**; **copii+lor**.

2. Încercuiește forma corectă:

- | | |
|----------------|--------------------|
| • mamei/ mării | • lui Dana/ Danei |
| • căsii/ casei | • bunicei/ bunicii |

3. Ana i-a scris un mesaj Mariei despre jocul nou pe care l-a învățat. Ajut-o să corecteze astfel încât mesajul ei să fie înțeles corect.

Azi am învățat un joc foarte frumos se joaca cu mai mulți copiii. Aveți nevoie și de o minge și sa te gândești înainte numele țarei care îl vrei. Mam in prietenit cu mulți copi cred ca o să mai joc și altădată.

4. Dar tu ? Care e jocul tău preferat ?

Fișă de lucru Substantivul și articolul

I. Citește descrierea jocului despre care am pomenit în lecția trecută - Țările

Se desenează un cerc mare pe asfalt; acesta este feliat ca și cum ar fi o uriașă pizza. Fiecare copil își alege numele unei țări. Aveți nevoie și de o minge. Un copil aruncă mingea vertical și spune „să iasă, să iasă la atac...” și rostește numele unei țări, de exemplu Franța. Țara numită trebuie să prindă mingea. Ceilalți copii fug, pentru că Franța va încerca să-i țină.

Rezolvă cerințele următoare:

1. Extrage din text un substantiv comun și un substantiv propriu.

2x5p=10 puncte

2. Precizează genul și numărul substantivelor: *cerc, țări*.

4x5p=20 puncte

3. Scrie formele de plural ale substantivelor: *asfalt, minge*.

2x5p=10 puncte

4. Încercuiește articolele din enunțul următor: *Un copil aruncă mingea vertical și spune „să iasă, să iasă la atac...” și rostește numele unei țări, de exemplu Franța.*

3x5p=15 puncte

5. Precizează tipul articolelor din enunțul de mai sus.

3x5p=15 puncte



II. Știm că îți plac și jocurile pe calculator. Spune-ne câteva lucruri despre jocul tău preferat – regulile, povestea, motivele pentru care ai ales să scrii despre acest joc.

3x5p=15 puncte

Se acordă **10 puncte** din oficiu.

Se acordă **5 puncte** pentru redactare (ortografie – 2p; punctuație – 2p; așezare în pagină – 1p).

Total: 100 puncte

Semnele de punctuație

Virgula. Punctul

Andrei și-a chemat frații la masă, trimițându-le următorul mesaj

Copii mâncați ?

Ar fi trebuit să scrie:

Copii, mâncați ?

- ✓ Ce diferențe există între cele două enunțuri ? Mesajul transmis este același ?
- ✓ Care semn de punctuație modifică sensul enunțului inițial ?



Află mai multe !

Virgula se folosește:

- pentru a despărți termenii unei înșiruiți
Avem nevoie de hârtie, lipici, foarfecă.
- a despărți două părți de propoziție de același fel (atribut, complement):
Îți propun un joc interesant, captivant.
- a separa un substantiv care arată o strigare:
Mama, vino !
- a evidenția un cuvânt care arată unde sau când are loc o acțiune:
În ziua aceea, am învățat multe.
- După un cuvânt care arată o exclamație:
O, ce frumos ai cântat !
- Virgula apare înainte de cuvintele *dar, iar, ci.*

Punctul arată încheierea unui enunț.

Învăță exersând !

1. Adaugă virgula acolo unde este necesar:

- a) Vai floarea miroase atât de frumos ! Mamă o cumpărăm și noi ?
- b) De la magazin am cumpărat alune piersici lămâi dar am uitat de lapte pentru motan.

2. Corectează textul de mai jos, adăugând semnele de punctuație și semnele diacritice:

Maria are doi caței Bruno și Aris amândoi iubesc sa iasă la plimbare în parc și sa roada pantofii și cărțile Mariei într-o zi Maria s-a grabit sa iasă afara un prieten o strigase

Maria vine și Andrei cu noi să ne jucam de-a v-ați ascunselea ce zici a spus el



Ea a uitat sa ii scoată și pe căței în parc așa ca i-au ros cartea de matematica toate formulele și calculele zburau prin aer trebuie sa fi învățat bruno și Aris toată matematica de clasa a V-a

Invitație la film

- ✓ Ce film ai vrea să urmărești ?
- ✓ Invită la film câțiva copii din clasa ta. Poți utiliza formule din primul chenar.
- ✓ Urmăriți filmul împreună !

Pentru a invita un coleg:

Vrei să, te rog, să.../ Ți-ar plăcea să ... / Mi-ar face mare plăcere dacă...

Pentru a accepta invitația, poți să folosești:

Mulțumesc pentru invitație !/ Sigur că voi veni ...

Abia aștept să văd filmul ... / Ne vom distra de minune !/ Mi-ar face plăcere să...

Dacă nu poți accepta invitația, refuză politicos:

Mulțumesc, dar din păcate.../ Chiar dacă mi-ar plăcea foarte mult să vin... / Îmi pare rău, dar...



Exersează !

1. Discută cu colegul tău de bancă și invită-l la film. Ce ți-a răspuns, a acceptat sau a refuzat invitația ?
Dacă vrei, poți face o demonstrație în fața clasei, arătându-le celorlalți copii ce ați discutat voi.

2. După ce ați urmărit filmul, nu uita să scrii în jurnalul tău despre această întâmplare.

3. Organizezi o întâlnire în parc cu prietenii tăi, să vă jucați împreună. Invită-i propunându-le activități interesante – jocuri diverse, activități .

4. Poți invita un profesor să vă însoțească. Formulează în rândurile de mai jos, adresarea către profesor:
Domnule profesor,

Istoria jocurilor



Împărțiți clasa în grupe de patru elevi. Veți lucra împreună la un proiect cu titlul *Istoria jocurilor*. Scopul proiectului este de a vedea dacă în timp jocurile copiilor s-au schimbat. Vei avea nevoie de ajutorul părinților, al fraților mai mari sau al bunicilor.

Etapa I: DOCUMENTAREA

1. Întreabă pe părinții sau pe bunicii tăi care erau jocurile lor preferate din copilărie. Ia notițe în care să scrii:
 - cum se organizează jocul;
 - în ce constă acesta;
 - care sunt etapele;
 - obiectele, jucăriile sau materialele de care este nevoie.
2. Prezintă fiecare dintre aceste jocuri colegilor tăi de grupă. Ascultați propunerile fiecăruia.
3. Alegeți câte un joc pe care să-l notați în scris. Adunați toate jocurile din grupa voastră și dați un titlu proiectului.

Etapa a II-a: REDACTAREA

4. Proiectul va fi format din patru pagini, fiecare prezentând:
 - Informațiile pe care le-ai aflat despre fiecare joc ales.
 - Motivele pentru care fiecare joc a fost ales de voi pentru a face parte din proiect.
5. Prezentați proiectul în fața clasei pentru ca și colegii voștri să afle ce descoperiri ați făcut.

Autoevaluare

1. Am adunat informații de la cunoscuți.
2. Am prezentat la timp colegilor jocurile despre care am aflat.
3. Am contribuit la alegerea unui singur joc pentru fiecare copil.
4. Am contribuit la alegerea titlului proiectului.
5. Am scris prezentarea jocului meu.
6. Am răspuns la întrebările lămuritoare ale colegilor.

Evaluare

Citește cu atenție fragmentul de mai jos:

– Miorlaaaau! Miorlaaaau! Cântă Buturugă de dimineață până seara târziu. Cântă când vânează, când muncește prin gospodărie, ba uneori vecinilor li se pare că motanul cântă chiar și atunci când doarme.

– Măi Buturugă, măi, îi zice bătrânul gânsac Gagu. Mai taci, bre, din gură că m-ai asurzit cu miorlăitul ăsta al tău. Barem dacă ai cânta și tu un cântec din alea, care să te ungă la suflet, dar așa?! Nici tu melodie, nici tu glas... Buturugă, într-o bună zi vom fi nevoiți să ne luăm lumea-n cap de răul tău.

– Ce pricepi mata, moș Gagu ? râde Buturugă. Acum nu se mai cântă ca pe vremea voastră. Dacă vrei să știi miorlăitul meu azi e la modă. Când o să ajung vestit – te vei mândri că l-ai cunoscut pe Marele Buturugă!

(Emilia Plugaru, *Buturugă*)

1. Explică sensul expresiilor *să te ungă la suflet*, *să ne luăm lumea-n cap*.

2x5p=10 puncte

2. Precizează genul și numărul substantivelor *gospodărie*, *motanul*, *melodie*, *vremea*.

4x4p=16 puncte

3. Subliniază articolul în următoarele substantive și precizează dacă acestea sunt articole hotărâte sau nehotărâte: *vecinilor*, *motanul*, *un cântec*.

3x4p=12 puncte

4. Alcătuieste două enunțuri în care cuvântul *buturugă* să fie, pe rând, substantiv comun și propriu.

2x5p=10 puncte

5. Motivează prezența virgulei în secvența *Ce pricepi mata, moș Gagu ?*.

12 puncte

II. Realizează un text multimodal care să surprindă întâmplarea din fragmentul citat mai sus. Nu uita să îmbini imaginea cu textul.

20 puncte

Se acordă **10 puncte** din oficiu

Se acordă **10 puncte** pentru redactare (stil adecvat – 2p; unitatea textului – 1p; coerență – 1p; ortografie – 2p; punctuație – 2p; așezare în pagină – 1p; lizibilitate - 1p)

Total: 100 puncte

Unitatea 6: Aventură în natură

La finalul acestei unități de învățare vei fi capabil:

- să recunoști o descriere literară;
- să realizezi o descriere literară a unui colț din natură;
- să identifici informațiile dintr-o descriere nonliterară;
- să compari un text literar cu unul nonliterar;
- să identifici un adjectiv și substantivul pe care îl determină;
- să identifici gradele de comparație ale adjectivului;
- să recunoști articolul demonstrativ;
- să utilizezi corect articolul demonstrativ;
- să realizezi acordul între substantiv și adjectiv;
- să faci un compliment/ să răspunzi la un compliment.

Aventură în natură

- ✓ Care crezi că este subiectul fragmentului suport ?
- ✓ Încearcă să ghicești răspunsul și apoi verifică dacă ai avut dreptate.

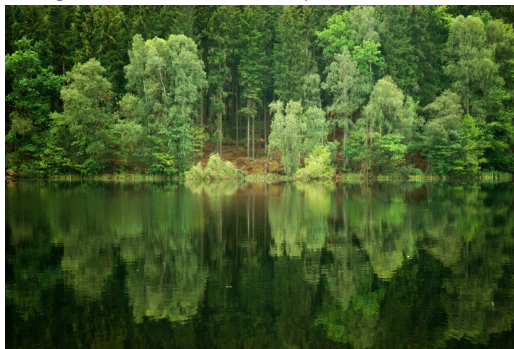
Toporișca

după Gary Paulsen

În fața lui era lacul, adânc și albastru. Văzu dintr-odată înaintea ochilor avionul, scufundat în lac [...]

Scutură din cap. Îl duru și mai tare.

Se uită din nou în jur. Lacul se întindea înaintea lui. În calmul și lumina dimineții, apa era complet, absolut nemișcată. În luciul apei se oglindeau copacii de pe partea cealaltă a lacului.



Răsturnați cu susul în jos în imaginea reflectată, aproape că semănau cu o altă pădure, o pădure întoarsă, pereche cu pădurea reală. În timp ce privea, o pasăre – lui Brian i se păru că e o cioară, dar era, totuși, mai mare – zbură de undeva din pădurea de deasupra apei, pădurea adevărată, iar pasărea reflexie o însoți fidelă peste ape.

Totul era atât de verde, atât de verde, că începu să-i placă. Pădurea era alcătuită, în mare parte, din pini și molizi, pâlcuri de tufe joase ici și colo, iarba deasă și un alt soi de hățiș, mic de înălțime ce se întindea peste tot. Nu recunoștea aproape nicio plantă, cu excepția celor perene și a câtorva copaci care, se gândi el, semănau cu plopii. Văzuse la televizor imagini cu plop de la munte. Terenul din jurul lacului era deluros, dar erau culmi joase, aproape niște movile, cu foarte puține stânci, excepție făcând malul din stânga lui. Acolo se ridica o coamă stâncoasă, ca o streășină deasupra apei, înaltă de vreo șapte metri.[...]

Un pește țâșni din apă. Nu era un pește mare, dar căzu înapoi în lac cu un plescăit zgomotos, chiar lângă castor. Ca la un semnal o mulțime de bulbuci apărură lângă mal și, peste tot, începură să sară pești. Sute de pești țopăind și plesnind apa. Brian îi privi o vreme, cu mintea încă tulbure, încă incapabil să gândească limpede [...]

Aici era liniște sau, cel puțin, așa i se păruse lui la început. Apoi, însă, când începu să asculte cu adevărat, auzi mii de sunete. Foșnete și susure, sunete abia deslușite, triluri de pasăre, bâzâit de insecte, plescăitul peștilor care săreau.

- ✓ Ce impresie ți-a lăsat lectura textului ?

Înțelegerea textului

1. Scrie câte un sinonim pentru cuvintele complet, luciul, oglindeau, însoți, pâlcuri.

2. Încercuiește **F** dacă consideri că informația este falsă sau **A** dacă este adevărată.

- **F/ A** Brian este în excursie cu familia.
- **F/ A** În fragment este descrisă reflectarea pădurii în apa limpede a lacului.
- **F/ A** În lac nu trăiește nicio viețuitoare.
- **F/ A** Brian se află într-o pădure cu plante perene.
- **F/ A** Băiatul cunoaște denumirile tuturor plantelor din pădure.

3. Transcrie din text cuvintele din următoarele câmpuri semantice:

- al pădurii;
- al viețuitoarelor;
- al apei;
- al culorilor.

4. De către cine este realizată descrierea ?

- a) De Brian;
- b) De un adult;
- c) de un alt povestitor care a auzit povestea ?

Ce idei din text te-au îndemnat să alegi acest răspuns ?

5. Cum este înregistrat peisajul ? Alegere dintre următoarele variante:

- de sus în jos;
- de la stânga la dreapta;
- de jos în sus;
- de la detalii la imaginea de ansamblu;
- de la imaginea de ansamblu înspre detalii.

Motivați alegerea cu exemple din text: *La început, se observă* _____. *Apoi, privirea surprinde* _____.

Spațiu și timp

1. Ce moment al zilei este surprins în fragmentul dat ? În ce anotimp ? Explică cum ai ajuns la răspunsurile tale.

2. Unde se află Brian ?

- a) într-o pădure de la marginea orașului;
- b) într-o zonă necunoscută;
- c) într-o excursie cu prietenii;
- d) în parc.

3. Realizează corespondența între elementele naturii descrise în text și adjectivele utilizate

- | | |
|---------|-------------------|
| • lac | stâncoasă |
| • apa | nemișcată |
| • iarba | deluros |
| • teren | deasă |
| • coamă | adânc și albastru |

Discuție despre poveste

1. Brian observă câteva lucruri pe care nu le știa despre natură. Citește exemplul de mai jos și continuă tu lista:

- Cât de verde este natura;
- Cât pe puține lucruri cunoaște despre plante

2. Cum explici prezența în text a grupului de cuvinte „pădure adevărată” ? Există și o altfel de pădure ?

3. De ce crezi că Brian se simte incapabil să se gândească limpede ? Cum îți explici că este amintit un avion la începutul textului ?

4. Ce sentimente îi inspiră băiatului natura ? Alege dintre variantele de mai jos sau oferă o altă variantă:

- îl sperie, pentru că este singur;
- îl încântă prin diversitate, culoare, zgomote;
- îl face să zburde de bucurie;
- îl obosește.

5. Ce timp verbal este utilizat în descriere ?

Să lucrăm împreună !

5. Alcătuiți o grupă de patru elevi. Corectează împreună cu colegii tăi recenzia de mai jos a cărții *Toporișca* de Gary Paulsen.

Atenție ! Recenzia este o prezentare succintă a unei opere literare.

„Cartea relatează povestea lui Brian, un băiat care rămâne singur în pustietate după ce avionul în care se afla sa prăbușit. Brian învața să supraviețuiască singur în pădure, să procure alimente și să se apere de animalele sălbatice. Tot ce are la el este o toporișca. Cartea este o lecție de curaj și încredere în propriile forte. Văfi brian salvat ? Citește cartea și vei afla. ”

Descrierea

- ✓ Este un fragment dintr-un text;
- ✓ Un text integral;
- ✓ Prezintă aspectul unui peisaj real sau imaginat din punctul de vedere al observatorului.
- ✓ Surprinde mai multe planuri: terestru/ cosmic; apropiat/ depărtat; interior/ exterior.

Exersează !

Închide ochii și imaginează-ți un peisaj de iarnă. Te poți gândi la imaginea unui parc înzăpezit, la prima ninsoare. Descrie apoi colțul din natură imaginat. Poți să urmărești planul:

Introducere

- Momentul zilei, anotimpul;
- Locul ce urmează a fi descris.

Cuprins

- Prezentarea tabloului, a elementelor componente: copaci, lac, fulgi, bănci. Descrie toate aceste elemente cât mai amănunțit, de la imaginea de ansamblu la detalii importante.
- Prezintă tabloul așa cum ți l-ai imaginat tu, incluzând opinia și trăirile pe care ți le inspiră (bucurie, entuziasm, încântare, teamă, indiferență).
- Utilizează procedeele artistice învățate pentru a însufleți peisajul (personificarea, comparația).

Încheiere



Animale sălbatice

Adjectivul

Citește fragmentul următor să afli cu ce personaj neobișnuit s-a întâlnit Brian.

Îngheț de spaimă, gândurile îi stătură în loc. Limba pătată de suc de zmeură o se lipi de cerul gurii și rămase așa holbându-se la urs. Era negru, cu un nas de culoarea scortişoarei, la vreo şapte metri de el. Şi era mare. Ba nu, era uriaş. Cu blană neagră şi uriaş. Văzuse odată unul la grădina zoologică, în oraş, dar era din India sau din altă parte. Ursul ăsta era fioros, mult mai mare decât cel de acolo şi... era chiar acolo.



✓ Care sunt adjectivele care descriu ursul ?

Învăță exersând !

1. Completează spațiile libere cu forma corectă a adjectivului din paranteze:

- urşi _____(negru)
- blană _____ (negru)
- urs _____ (uriaş)
- animale _____(uriaşe)

Ce observi ? Adjectivul își schimbă forma în funcție de substantiv.

2. Subliniază cu o linie adjectivele din enunțurile următoare și cu două linii substantivele pe care le determină, ca în modelul dat:

Model: Animalul era frumos și mare.

- Blana neagră strălucea în lumina soarelui.
- Mama a cumpărat piersici zemoase și un pepene parfumat.
- Îi place să admire grădina în diminețile răcoroase când o liniște totală stăpânește.

3. Așază adjectivul înaintea substantivului, ca în modelul dat. Subliniază articolul în fiecare structură. Acesta va fi atașat adjectivului.

Model: copiii gălăgioși -> gălăgioșii copii;

- | | |
|-----------------------|----------------------|
| • poveștile amuzante; | • școlile moderne; |
| • copiii harnici; | • sacourile cenușii; |
| • băieții veseli; | • norii albi. |

Atenție!

Când adjectivul stă înaintea substantivului, acesta preia articolul hotărât.

Casa **frumoasă**

Frumoasa casă

4. Corectează următoarele propoziții, precizând ce s-a greșit:

- a) Am desenat veseli norii.
- b) Frumose-le povești ale bunicii le știu și acum.
- c) Argintiii fulgii cădeau repede.
- d) Îmi place liniștea ierni.

Lucrați împreună !

Animale sălbatice

- 1. Formați grupe de patru elevi.
- 2. Alegeți un animal sălbatic pe care să îl descrieți. Împărțiți-vă rolurile astfel:
 - un elev va realiza portretul fizic al animalului;
 - un elev va descrie comportamentul acestuia;
 - un elev va descrie mediul în care se găsește animalul;
 - un alt elev va realiza o ilustrație.
- 3. Prezentați colegilor voștri rezultatul obținut.
- 4. Discutați despre activitate.

Gradele de comparație

Gradul pozitiv. Gradul comparativ

Andrei: *Prăjitura mea este mai gustoasă decât a ta.*

Ana: *Prăjiturile sunt la fel de gustoase.*

Andrei: *Prăjitura ta este mai puțin gustoasă.*

- ✓ Ce observăm ?
- ✓ Două prăjituri sunt comparate.

- În primul enunț, Andrei spune că prăjitura lui e mai gustoasă.
- În al doilea enunț, Ana crede că sunt la fel de gustoase.



Reține! Adjectivul *gustos* este folosit în cele două propoziții la grade de comparație diferite.

Gradul pozitiv: cuminte

Gradul comparativ:

- de inferioritate: mai puțin cuminte;
- de egalitate: la fel de cuminte
- de superioritate: mai cuminte.

Învăță exersând!

1. Identifică adjectivele din enunțurile de mai jos și precizează la ce grad de comparație sunt:

- a) Camera ta este spațioasă, dar camera lui e și mai spațioasă.
- b) Îți mulțumesc că m-ai ajutat atât de mult cu proiectul. Ajutorul tău este minunat.
- c) Ghiozdanele pe care le-am dăruit sunt la fel de frumoase.
- d) Proiectul lui Andrei a fost cel mai interesant.

2. Trece următoarele adjective la gradele de comparație cerute:

- a) curajos, comparativ de inferioritate;
- b) isteț, comparativ de superioritate;
- c) drăguț, pozitiv;
- d) tânăr, comparativ de inferioritate;
- e) dulce, comparativ de egalitate.

3. Gândește-te la două animale de companie care îți sunt dragi. Compară-le referindu-te la:

- aspectul lor (înălțime, culoarea blănii, a ochilor);
- caracterul lor (dacă sunt energici, jucăuși sau lenți).

Folosește adjective la gradul comparativ.

Gradul superlativ

- Laleaua este **cea mai frumoasă**.

- Nu, eu cred că florile de nufăr sunt frumoase. Când înfloresc la suprafața apei.

- Mie îmi plac florile de zăpadă.

- ✓ În primul enunț, vorbitorul consideră că laleaua este mai frumoasă decât celelalte flori.
- ✓ Adjectivul *frumoasă* este la gradul superlativ.

Gradul superlativ:

- relativ: **cel mai** cuminte
- absolut: **foarte** cuminte.

Gradul superlativ se formează cu ajutorul cuvintelor **cel, cea, cei, cele**. Acestea se numesc **articole demonstrative**.

Învăță exersând !

1. Subliniază adjectivele din textul de mai jos și indică la ce grad de comparație este fiecare:

Jocul a fost foarte interesant. Este cel mai puțin obositor joc și te distrezi de minune. L-am jucat în timpul orei de română. Se numește *Istorie în prelungiri*. Primul copil construiește o propoziție simplă. Apoi al doilea scrie continuarea și acoperă ce a scris primul copil. Așa că fiecare copil vede doar ce a scris copilul de dinainte. Se obține o poveste foarte amuzantă. Ora este la fel de distractivă ca o ieșire la joacă.

2. Completează enunțurile următoare cu adjectivele din paranteză la gradele de comparație indicate:

- a) Zmeura a fost _____ (delicios, comparativ de egalitate) decât strugurii.
- b) Desenele tale sunt _____ (minunat, pozitiv), de aceea ai câștigat concursul _____ (dificil, cuperlativ).
- c) Are o mașină (rapid, comparativ de inferioritate).

3. Tom și Jerry

Ai văzut desenele animate ? Cum este Tom în comparație cu Jerry ? Scrie un text scurt în care să-i compari pe cei doi. Folosește următoarele adjective la diferite grade de comparație: rapid, isteț, leneș, curajos, puternic.

Fișă de lucru 1 Grade de comparație

1. Alcătuieste enunțuri cu următoarele adjective la gradele de comparație indicate:

- a) voinic, comparativ de egalitate;
- b) elegant, pozitiv;
- c) harnic, comparativ de superioritate;
- d) energic, comparativ de inferioritate.

2. Alege varianta corectă:

Adjectivele din enunțul „Prin ușoara întunecime viorie, cățelul îi atinse mâinile cu botul și o privi amical.” (Sadoveanu, Dumbrava minunată) sunt:

- a) întunecime, viorie, amical;
- b) întunecime, viorie;
- c) ușoara, viorie.

3. Precizează dacă afirmațiile de mai jos sunt corecte sau incorecte:

- În propoziția *Andrei este înalt.*, nu există niciun adjectiv.
- Toate adjectivele au grade de comparație.
- În propoziția *Este la fel de atent ca și colegii lui.*, adjectivul este la gradul comparativ de egalitate.

- În propoziția *El este foarte activ și îi place să joace fotbal.*, adjectivul este la gradul superlativ.

4. Compară cele două pisici din imaginea alăturată. Folosește adjective la gradul comparativ. De exemplu:

Pentru a realiza o comparație poți să folosești următoarele formule:

- ➔ Ambele ... sunt
- ➔ Dacă prima este... a doua este...
- ➔ În timp ce prima ... este, a doua ... este



II. Redactează, în 50-70 de cuvinte, o compunere în care să realizezi portretul prietenului tău cel mai bun. Folosește adjective la toate gradele de comparație. Subliniază toate adjectivele.

Descrierea nonliterară

Pădurile sunt suprafețe mari de pământ acoperite de arbori și alte plante. Astăzi ele ocupă aproape 30% din suprafața uscată a Pământului.

Pădurile de conifere se regăsesc în regiunile reci din nordul Canadei, Europei și Asiei și include molizi, brazi și pini. Acești arbori sunt mereu verzi și semințele lor sunt în conuri.

Cu toate că acoperă doar o șesime din suprafața Pământului, pădurile ecuatoriale adăpostesc aproximativ trei pătrimi din speciile de animale sau plante cunoscute. Oriunde ai privi găsești anumite plante înflorite sau cu fructe, deci aici se găsește în permanență hrană pentru păsări, lilieci, insecte, șerpi, antilope.



(după <http://www.encyclopedia-ta.ro>)

1. Unde se găsesc pădurile de conifere ?

2. Încercuiește A dacă informația este adevărată sau F dacă este falsă:

- A/ F Pădurile ocupă 30 % din suprafața uscată a planetei.
- A/ F În pădurile de conifere cresc molizi, brazi, pini.
- A/ F În țara noastră nu se găsesc păduri de conifere.
- A/ F Pădurile de conifere se găsesc în regiunile calde.
- A/ F Pădurile ecuatoriale acoperă o șesime din suprafața planetei.

3. Transcrie, din text, cinci cuvinte din câmpul semantic al viețuitoarelor.

4. Încercuiește varianta corectă:

- Textul este scris cu scopul de a informa/ a sensibiliza cititorul.
- Cuvintele sunt folosite cu sensuri obișnuite/ neobișnuite.
- Scriitorul își exprimă/ nu își exprimă punctul de vedere.
- Sunt prezente/ nu sunt prezente procedee artistice.

Lucrați împreună !

5. După ce ai rezolvat exercițiile de mai sus și le-ai verificat prin discuție cu profesorul, ai aflat ce este descrierea nonliterară. Adună, împreună cu colegul tău, toate aceste trăsături în tabelul de mai jos. Ajută-l să înțeleagă mai bine, dacă are nevoie:

Descrierea nonliterară	
Care este scopul textului ?	
Cum caracterizezi limbajul ?	
Este scriitorul implicat emoțional ?	
Câmpuri semantice	

Amintește-ți!

Câmpul semantic cuprinde toate cuvintele dintr-un anumit domeniu.

Procedeele artistice îmbogățesc limbajul și exprimă viziunea personală a creatorului. De exemplu, comparația, personificarea.

Evaluare

I. Scrie după dictare următorul fragment:

Când deschise ochii, era lumină în peșteră, lumina cenușie a dimineții. Își șterse gura și încercă să-și miște piciorul care îi amortise atât de tare, că parcă era o bucată de lemn. Îi era sete... și foame. Mâncă niște zmeură din sacoșa improvizată. Fructele se stricaseră un pic, erau mai moi, mai terciuite, dar își păstrasera încă savoarea dulce. Strivi boabele de cerul gurii și înghiți sucul dulce care îi aluneca pe gâtlej.

(Toporișca, Gary Paulsen)

1. Scrie câte un sinonim pentru cuvintele tare, savoarea, strivi.
3x3p=9 puncte
2. Extrage un adjectiv la gradul pozitiv și altul la gradul comparativ.
2x5=10 puncte
3. Precizează genul și numărul adjectivelor cenușie, dulce.
4x3p=12 puncte
4. Selectează toate adjectivele din penultimul enunț al textului.
3x3p=9 puncte
5. Transcrie, din text, o comparație
10 puncte

II. Redactează, în 100-150 de cuvinte, o compunere în care să descrii interiorul casei tale. Folosește adjective la gradul pozitiv și superlativ. Dă un titlu compunerii tale.

20 puncte

Se acordă **10 puncte** din oficiu.

Se acordă **10 puncte** pentru redactare (stil adecvat – 2p; unitatea textului – 1p; coerență – 1p; ortografie – 2p; punctuație – 2p; așezare în pagină – 1p; lizibilitate - 1p)

Total: 100 puncte

Unitatea 7: Modele de comportament

Până la finalul acestei unități, vei fi capabil să:

- ✓ să recunoști modele comportamentale;
- ✓ să identifici trăsăturile de caracter ale unui personaj;
- ✓ să precizezi tema textului;
- ✓ să identifici cuvintele cheie;
- ✓ să formulezi ideile principale;
- ✓ recunoști pronumele personal și pronumele de politețe;
- ✓ să recunoști numeralul cardinal și numeralul ordinal;
- ✓ să recunoști forma corectă a numeralelor;
- ✓ să formulezi un compliment și să răspunzi la un compliment.

- ✓ Ce știi despre zeii olimpieni ?
- ✓ Cum ai aflat aceste informații ?
- ✓ Ce ai vrea să știi în plus despre greco-romani ?

Legendele Olimpului

de Alexandru Mitru

Heracle aduce merele de aur

Ei s-au îmbrățișat, și Prometeu, titanul, l-a-nvățat pe Heracle, în ceasul despărțirii, ce drum urma să apuce, ca să ajungă grabnic în țara hesperidă*:

– Acolo, în grădina nimfelor hesperide, a rostit Prometeu, cresc merele de aur. E toată avuția pământului furată și-nchisă într-o grădină de zeii olimpieni. Tu du-te și le-o smulge. Adu-o întregii lumi.

– Voi fi tare ca tine... a glăsuț Heracle și a pornit la drum. N-a trecut mult, și sclavul regelui din Micena a ajuns la Atlas, în țara hesperiană. Aici ședea Atlas cu picioarele-n mare, și pe umeri purta larga boltă cerească. Mai departe de el, se întindea grădina în care străluceau, prin frunzele de aur, merele fermecate, bogate în parfum.

Când a sosit Heracle, a rostit lui Atlas:

– Bătrân slăvit, sunt fiul Alcmeniei și-al lui Zeus, trimis de Euristeu să-mi dai câteva mere...

– Eu am să-ți dau ce-mi ceri, a glăsuț titanul, da-n schimb să ții tu cerul cât timp le voi culege.

– Ți-l țin, a spus Heracle.

– Bolta-i nespun de grea !

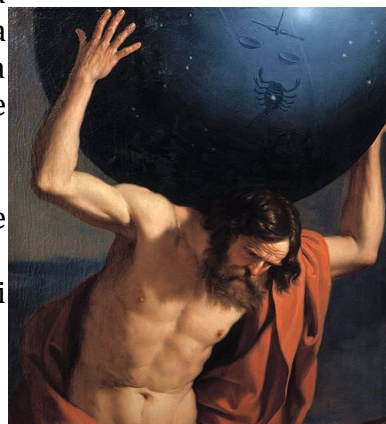
– Nu-mi pasă, tot o țin, a glăsuț Heracle.

Și fiul lui Iapet i-a trecut lui Heracle bolta, ușor, pe umăr. Era atât de grea, că mușchii lui Heracle s-au îngroșat ca munții. Sudoare-i curgea-n râuri. De șale se plecase aproape de pământ. Atlas, în vremea asta, s-a dus și a cules numai câteva mere. S-a-ntors apoi și-a spus:

– Te-ai înșelat, Heracle... Te voi lăsa aici, în locul meu, pe veci. M-am săturat să port povara blestemată, pe care însuși Zeus mi-a pus-o pe spinare... Te las aici cu bine. Iar eu plec la Micena cu merele de aur.

Și, hohotind de râs, Atlas a vrut să plece.

Heracle, pentru o clipă, n-a știut ce să facă, pe urmă i-a răspuns:



– Desigur, ai dreptate, ai îndurat destul... Dar eu nu sunt ca tine sămânță de titan... și umărul mă doare. Aș vrea să-mi pun pe umăr blana asta de leu, să-mi fie mai ușor... deci ia-ți înapoi, Atlas, bolta, numai atât cât îmi aștern pe umăr blana moale, de leu.

Atlas era șiret; dar nu și înțelept. A pus merele-alături și-a luat pe umăr bolta.

– Hai, potrivește-ți blana, a spus el lui Heracle.

Însă Heracle a râs:

– Așa te socoteai, bătrânule Atlas, că poți să mă înșeli ? Dar una-i socoteala și alta e isprava... Rămâi deci tu, cu bine... Îmi pare rău de tine, dar nu-ți pot ajuta...

Și luând acele mereu, de-unde erau lăsate de titanul Atlas, Heracle a pornit cu ele spre Micena.

* Țara hesperidă, sau țara înserării, se pare că era pentru cei vechi occidentul Africii. Elinii, plutind pe Marea Mediterană, vedeau acolo, în zare, muntele Atlas. Așa le-a venit, probabil, gândul că muntele de piatră sprijină cerul. Dincolo de munte vedeau, în fiecare seară cum soarele asfințește, lăsând în urma lui valuri de foc și nori poleiți, ca o grădină minunată cu fructe de aur. Își închipuiau că acolo este țara nimfelor hesperide.

Titan – nume dat, în mitologia greacă, celor 12 fii ai lui Uranus; om cu puteri extraordinare

olimpian – care se referă la zeii din antichitatea greacă

nimfă - toate divinitățile apelor, ale pădurilor, ale crângurilor și ale munților; erau considerate fiice ale lui Zeus

avuție – bogăție, avere

slăvit – lăudat, adorat

✓ Ți-a plăcut povestea ?

Poți formula răspunsul tău cu una dintre formulele: Eu cred că.../ Părerea mea este că...

✓ Ce ți-a plăcut cel mai mult din această scurtă lectură ?

Să deslușim sensul cuvintelor !

1. Scrie câte un sinonim pentru cuvintele: ședea, parfum, sudoare, se plecase, a glăsuț, nespun, aștern.

2. Cu ce sens este folosit în text cuvântul *sămânță* ?

3. Alcătuieste enunțuri cu sensurile cuvintelor *leu*, *port*.

Ortografie și punctuație

2. Alcătuieste enunțuri cu ortogramele *sa/ s-a; să-i/ săi*.

Amintește-ți !

Folosim *sa* pentru a arăta posesia (cartea *sa*) și *s-a* atunci când urmează un verb.

Folosim *săi* când arată posesia (pantofii săi) și *să-i* când cratima ține locul vocalei *î*: *să îi spun*.

1. Care este rolul utilizării semnului exclamării în secvența *Bolta-i nespus de grea* !

Semnul exclamării este utilizat pentru:

- a arăta uimirea: Ce poveste interesantă !
- a exprima o reacție Vai ! M-am lovit.
- a arăta o strigare: Andrei ! Unde ești ?

Spațiul

1. Unde este trimis Heracle ?

2. Cu ce scop merge Heracle în țara hesperidelor ?

3. Extrage din text secvențele care descriu spațiul unde se află Atlas
Exemplu: „departe de el, se întindea grădina”



Personajele

1. Citește cu atenție textul și completează spațiile libere.

- Atlas este fiul lui _____. Heracle este fiul lui _____ și al _____. El a fost trimis în țara hesperidelor de _____.
- Atlas a fost blestemat de _____ să țină _____ pe _____.

2. Cine a închis toată avuția lumii în grădina din țara hesperidelor ?

3. Ce îi cere Atlas lui Heracle în timp ce el merge să îi aducă merele de aur din grădină ?

4. Transcrie două secvențe care arată cum resimte Heracle povara bolții pe umerii săi.
Exemplu: „mușchii lui Heracle s-au îngroșat ca munții”

5. Cum îl convinge Heracle pe Atlas să ia înapoi pe umăr bolta cerească ?

6. În opinia ta, cine este mai înțelept, Atlas sau Heracle ? Motivează-ți răspunsul.

7. Care crezi că este intenția lui Atlas:

- vrea cu adevărat să îi dea mere lui Heracle;
- vrea să scape de povara de a ține pământul pe umeri;
- vrea să dea toate merele din grădină;
- vrea să îi arate lui Heracle cât de grea e bolta cerească.

8. Heracle și Atlas se mai confruntă o dată. De data aceasta voi moderați lupta. Notează sub numele fiecărui erou trăsăturile de caracter pe care le-ai identificat după ce ai citit povestea. Cine are cele mai multe calități iese învingător:

HERACLE vs ATLAS

Lucrați în echipă !

Este Heracle un model pentru voi ? Prin ce ? Alegeți dintre variantele de mai jos sau propune un alt răspuns:

- este isteț și nu se lasă înșelat de Atlas;
- își duce la îndeplinire planul;
- înțelege suferința lui Atlas, ar vrea să îl ajute, dar nu poate.

1. Motivați apoi alegerea voastră!

2. Dați exemple de alte persoane care v-au impresionat prin comportamentul lor.

Interpretează jucându-te!

- ✓ Cum crezi că s-ar fi petrecut întâmplarea dacă nimfele ar fi aflat că Heracle a sosit în țara lor pentru a obține mere de aur ?
- ✓ Scrie pe scurt întâmplarea imaginată de tine implicând și intervenția nimfelor.

Tema textului

1. Care dintre următoarele proverbe descrie cel mai bine învățătura care reiese din fragmentul citit ?

- Cine râde la urmă râde mai bine.
- Buturuga mică răstoarnă carul mare.
- Tot pățitu-i priceput.

2. În opinia ta, care este tema fragmentului selectat din *Legendele Olimpului* de Alexandru Mitru ?

- Trecerea timpului;
- Copilăria;
- Curajul;
- Istețimea.

Evaluare și reflecție

- Activitatea de astăzi mi s-a părut _____.

- Îmi îmbunătățesc activitatea, dacă _____.
- În grup alături de colegii mei am lucrat _____.
- Aș vrea să _____.
- Pe profesorul meu îl rog să _____.

Pronumele

Povestea cărăbușului care a învățat să plângă

Băiatul-cărăbuș era singur pe bancă. Nu voia să intre pe poarta școlii. Pur și simplu stătea cu burta lui mare și grăsuță pe bancă. Câteva fete-cărăbuș îl salutară râzând: „Hai, nu vii la școală ? Ce, iar ești supărat că ți-ai uitat sandvișurile acasă ?” - și începură să râdă. Cărăbușul cel mic și gras nu spuse nimic. De fapt el nici nu mânca prea mult.

(Andreea Mihaela Stan, *Norul de plâns*)

- ✓ Ce parte de vorbire reprezintă cuvintele subliniate ?
- ✓ La ce personaj din poveste se referă cuvântul *îl* (salutară) ?

Ce observăm ?

Pronumele este partea de vorbire care tine locul unui substantiv.

Când vorbim despre noi, folosim persoana I (eu); când ne adresăm cuiva, folosim persoana a II-a (tu); când vorbim despre cineva folosim persoana a III-a (el, ea).

Numărul. Genul

1. Alege forma corectă:

- | | |
|---|--|
| a) Andrei ia/ i-a dat cadoul mamei lui. | d) L-a/ La adus la meci. |
| b) Ne-am/ neam pregătit pentru test. | e) V-a/ va spus când v-a/ va aduce prăjituri ? |
| c) Iar/ I-ar a venit la noi. | |

Ce unește cratima în aceste situații ?

2. Lucrează în echipă!

- Scrie după dictare secvența de mai jos

Din acea zi cărăbușul își promise să nu mai oprească niciodată lacrimile la el. Le dădea drumul să se ducă unde vor ele. Adică în Norul de plâns.

- Schimbă caietul cu colegul tău și ajută-l să corecteze greșelile;
- Explică-i ce a greșit.

Răspunde apoi la următoarele cerințe foarte simple:

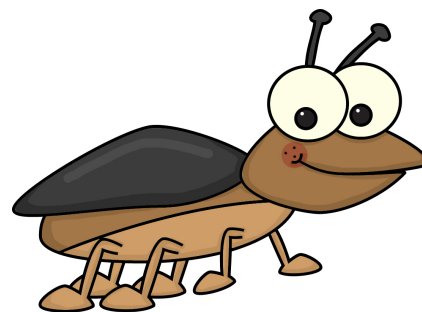
- a. Precizează genul și numărul pronumelor din text *el, le*.
- b. Ce substantiv înlocuiește pronumele *le*.

Cărăbușul-care-nu-plângea-niciodată

Ascultă lectura poveștii *Norul de plâns*

Pre-ascultare

1. Care crezi că este subiectul poveștii ?
2. Ce te-a ajutat să formulezi acest răspuns ?



Ascultare

1. Ascultă cu atenție lectura și completează spațiile libere
 - Băiatul-cărăbuș nu vrea să intre pe _____ .
 - Ceilalți copii-cărăbuș sunt răutăcioși cu el pentru că este _____, deși el nu _____ prea mult.
2. Ordonează în ordine cronologică evenimentele din poveste:
 - a) O vijelie îl întoarce cu picioarele în sus.
 - b) Izbucnește în plâns.
 - c) Nu se poate ridica pentru că are burta prea mare.
 - d) Se gândește că ar putea sta mult timp acolo până să îl ajute cineva dar nu plânge.
 - e) Balta crește și el plutește.
 - f) Se gândește că e posibil să nu-și mai vadă părinții.
 - g) Băiatul-cărăbuș stă pe banca din fața școlii.
 - h) Se ridică și aleargă ușor, pentru că nu mai are burta mare.
3. Ce s-a întâmplat cu burta băiatului-cărăbuș ?
4. Cărăbușul și-a făcut o promisiune în ziua aceea. Ce și-a promis el ?

Post-ascultare

5. Cărăbușul este trist dar nu plânge. El nu își exprimă emoțiile. Ți s-a întâmplat să fii trist din cauză că nu ai putut să spui ce simți ?
6. Crezi că e important să recunoaștem ce simțim ? Chiar dacă e vorba de tristețe sau supărare ?
7. Ce ai învățat din această poveste ?

Fișă de lucru Persoana

1. Realizează corespondența între persoanele din prima coloană și exemplele din coloana a doua

Pers I	tu, voi;
Pers a II-a	el, ea, ele;
Pers a III-a	eu, noi ei

2. Completează tabelul de mai jos cu formele pronumelui personal identificat în enunțurile următoare:

- Le-am ascultat pe ele vorbind despre planul lui de a merge în excursie.
- Ție ți-am spus să ai grijă de tine și de ei.
- Când mă vede îmi spune că are un cățel pentru mine.
- Nouă ne-a spus că el e fericit când îi ajută pe ceilalți. A ajuta-o mult pe ea.
- V-a dat vouă câte o carte de lectură foarte frumoasă. I-am mulțumit, știu că voi v-ați bucurat.

Persoana	Numărul singular	Numărul plural
I		
a II-a		
a III-a		

3. Imaginează-ți cum reacționează părinții băiatului-cărăbuș când îl văd vesel și zglobiu. Scrie dialogul dintre cei trei.

Lucrează împreună cu colegul tău și subliniați toate pronumele personale din dialogurile realizate de fiecare dintre voi.

Evaluare și reflecție

- Activitatea de astăzi mi s-a părut _____.
- Îmi îmbunătățesc activitatea, dacă _____.
- În grup alături de colegii mei am lucrat _____.
- Aș vrea să _____.
- Pe profesorul meu îl rog să _____.

Pronumele de politețe

Greierele și furnica

*Dânsul e un greieraș
care-a fugit la oraș*

*Ce nu-i place dumnealui
În sat nu-i ușor să spui*

*dar într-o zi îl remarc
Pe o bancă, într-un parc*

*Zgribulit și mort de frică
Tot căutând după-o furnică.*

(Ana Blandiana, *Întâmplări din grădina mea*)



- ✓ Ce pronume de politețe este utilizat în text ? La ce persoană este acesta ?
- ✓ Cunoști alte pronume de politețe ? În ce împrejurări le-ai folosit ?

Știi ? Pronumele de politețe are forme pentru persoanele a II-a și a III-a. La persoana a III-a, își schimbă forma și în funcție de gen.

Pronumele de politețe		
	Persoana a II-a	Persoana a III-a
Singular	Dumneata, dumneavoastră, dumitale	Dumnealui, dumneaei
Plural	Dumneavoastră	dumnealor

Învăță exersând !

1. Identifică pronumele de politețe din următoarele enunțuri:

- a) Recomandarea dumnealui a fost să vorbesc cu dumneavoastră.
- b) Dumneata consideră că este bine ca greierele să cânte toată vara ? Ce se face dumnealui în iarnă ? Dumneaei, furnica, nu-l poate ajuta mereu.

2. Transformă următorul dialog, schimbând pronumele personale cu pronume de politețe:

- Tu știi cine a câștigat concursul de actorie ?
- Cum să n știu ?! Tu. Felicitări. Ai jucat minunat.



- M-a ajutat mult și profesoara de dramă. Ea m-a sprijinit chiar și când am crezut ca nu pot reuși.
- Trebuie să îi fii recunoscător.
- Cu siguranță !

3. Citește tabelul de mai sus și realizează corespondența între pronumele de politețe din prima coloană și categoriile gramaticale din coloana a doua:

A) dumneavoastră	1. persoana a II-a, singular și plural;
B) dumneaei	2. persoana I, singular;
C) dumnealor	3. persoana a III-a, singular;
D) dumitale	4. persoana a III-a plural;
	5. persoana a II-a, singular.

4. Completează enunțurile următoare cu pronumele pe politețe indicate între paranteze:

- _____ (pers a II-a, singular) m-ați ajutat foarte mult să înțeleg problema.
- _____ (pers a III-a, masculin) este un actor minunat care a jucat în piesa *O scrisoare pierdută*.
- Regizorul piesei de teatru este _____ (persoana a III-a, feminin). I-a ajutat pe actori să intre în pielea personajelor.



Lucrați împreună !

- Alcătuiți grupe de patru elevi.
- Alegeți un **secretar** - care va nota concluziile discuțiilor – și un **prezentator** – care va prezenta concluziile în fața clasei.
- Care dintre cele două personaje, greierele sau furnica, este un model prin comportament pentru voi ? Discutați în cadrul grupei.
- Motivați-vă răspunsul.
- Prezentați concluziile voastre.

Evaluare și reflecție

1. Cum ai lucrat cu colegii tăi în cadrul grupei ?
2. De ce ai nevoie ca să înveți mai bine ?
3. Cum apreciezi activitatea ta de astăzi ?
4. Ce activitate ți-a plăcut cel mai mult ?

Fișă de lucru 1

I. Alege forma corectă și motivează alegerea:

- a) Ei v-ar/ var ajuta să dați gardul cu var/ v-ar.
- b) Colegii m-au/ mau ajutat să învăț pentru test.
- c) Mi-au/ miau spus că pisica aceasta nu face miau/ mi-au.

3x10p=30 puncte

II. Citește cu atenție textul de mai jos și scrie răspunsul pentru cerințele date:

A fost odată un împărat. Acest împărat avea trei fete. Rămânând văduv, toată dragostea lui el și-o aruncase asupra fetelor. Ele mărindu-se și văzând sârguința ce puneau părintele lor ca să le crească pe ele, să le învețe și să le păzească de orice răutăți și bântuiei, se sileau și ele din toată puterea lor ca să-l facă să uite mânia ce-l cuprinsese pentru moartea mamei lor.

(Petre Ispirescu, *Sarea în bucate*)

1. Precizează persoana, numărul și genul pronumelor subliniate.

3x3p=9 puncte

2. Explică utilizarea cratimei în structura *să-l*.

12 puncte

3. Rescrie următoarea secvență transformând pronumele personale în pronume de politețe: *se sileau și ele din toată puterea lor ca să-l facă să uite*.

3x3p=9 puncte



III. Scrie în 100 – 120 de cuvinte o întâmplare imaginară cu titlul „*Pe tărâmul celălalt*” la care iau parte cele trei fete de împărat.

În compunere ta trebuie:

- să povestești o întâmplare respectând ordinea cronologică a evenimentelor;
- să subliniezi toate pronumele personale;
- să respecți tipul de text și cerința formulată;
- să respecți precizarea referitoare la numărul de cuvinte.

20 puncte

Se acordă **10 puncte** din oficiu.

Se acordă **10 puncte** pentru redactare (stil adecvat – 2p; unitatea textului – 1p; coerență – 1p; ortografie – 2p; punctuație – 2p; așezare în pagină – 1p; lizibilitate - 1p)

Total: 100 puncte

Fișă de lucru 2

I. Completează spațiile libere cu pronumele cerute:

- Sora _____ (pers. a III-a singular) a venit la serbare cu flori.
- _____ (pers. a II-a singular) știi să desenezi atât de frumos ?
- _____ (pers. I singular) mi-a dăruit o carte de colorat.
- _____ (pers. a II-a plural) vă plac eclerurile _____ (pers. a III-a singular) ?

5x4p=20 puncte

II. Citește cu atenție textul de mai jos și scrie răspunsul pentru cerințele date:

Gore privește poza. E făcută la serbarea de sfârșit de an, iar el îi pune, pe furiș, coarne. Ea plânse de ciudă când își văzuse fotografia, iar el îi răsese în nas. Venise apoi vacanța mare și, de la 15 septembrie, se reîntâlniseră la școală. Și, deodată, fără să știe de ce, din acea clipă, ori de câte ori o vedea, îi venea să intre în pământ.

(Mircea Sântimbreanu, Recreația mare)

1. Precizează persoana și numărul pronumelor subliniate.

3x4p=12 puncte

2. Alcătuiește un enunț în care cuvântul „o” să fie o altă parte de vorbire decât în text.

10 puncte

3. Înlocuiește pronumele din enunțul al doilea cu substantive.

2x9p=18 puncte



III. Povestește o întâmplare reală sau imaginară petrecută în timpul unei pauze.

În compunere ta trebuie:

- să povestești o întâmplare respectând ordinea cronologică a evenimentelor;
- să subliniezi toate pronumele personale;
- să respecti tipul de text și cerința formulată;
- să respecti precizarea referitoare la numărul de cuvinte.

20 puncte

Se acordă **10 puncte** din oficiu.

Se acordă **10 puncte** pentru redactare (stil adecvat – 2p; unitatea textului – 1p; coerență – 1p; ortografie – 2p; punctuație – 2p; așezare în pagină – 1p; lizibilitate - 1p)

Total: 100 puncte

Text explicativ Spălatul pe mâini

Mâinile curate sunt o condiție esențială de prevenire a îmbolnăvirilor. Mâinile sunt folosite pentru atingerea tuturor obiectelor din mediul înconjurător, de aceea sunt cea mai rapidă cale prin care germenii infecțioși ajung în organism. Reprezentanții Organizației Mondiale a Sănătății susțin că mâinile curate pot ține la distanță peste 200 de boli.

Unele dintre cele mai frecvente afecțiuni cauzate de spălatul incorect al mâinilor sunt: gripa și răceala, hepatita A. [...]

Germenii pot trăi pe suprafețele obiectelor din jur o perioadă lungă de timp, iar odată ce ajung la nivelul mâinilor, ei pot fi transferați prin atingerea ochilor, nasului sau a gurii cu palmele contaminate. Cei mai mulți agenți patogeni există în băi (în special pe grupurile sanitare), pe tastatura computerelor, telefoanele mobile, telecomanda electrocasnicelor, prosoapele umede din bucătărie și baie, portofele sau geanți.

Orice activitate care implică atingerea și manevrarea de obiecte cu potențial de contaminare presupune curățarea ulterioară a mâinilor. Cele mai importante situații sunt următoarele:

- înainte, în timpul și după prepararea hranei;
- înainte de masă;
- înainte și după îngrijirea unui bolnav;
- după utilizarea toaletei;
- înainte și după tratarea unei răni;
- după schimbarea scutecului unui bebeluș sau asistarea unui copil la toaletă;
- după suflarea nasului, tuse sau strănut;
- după atingerea, hrănirea sau curățarea unui animal;
- după atingerea resturilor menajere sau curățenia în casă;
- imediat după revenirea acasă.

(după www.sfatulmedicului.ro)



germene – sămânță, care, pusă în condiții favorabile, se dezvoltă și dă naștere unei noi ființe.

contamina – a transmite sau a căpăta o boală molipsitoare; a (se) infecta, a (se) molipsi

ulterior – care se face mai târziu; care urmează.

patogen – care provoacă infecții, boli.

Discuție despre text

1. Citește textul cu atenție, apoi completează enunțurile de mai jos

- Mâinile curate sunt o condiție pentru _____.
- Conform Organizației Mondiale a Sănătății, mâinile curate pot ține la distanță _____ de boli.

- Cele mai frecvente afecțiuni cauzate de spălătul incorect al mâinilor sunt _____.

2. Completează enunțurile de mai jos și arată cum ne putem îmbolnăvi:

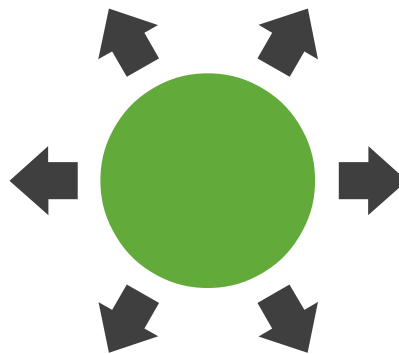
- Mâinile ating suprafețele _____.
- Germenii pot fi transferați prin atingerea _____, nasului sau a _____.

3. Unde există cei mai mulți agenți patogeni ?

Să ne protejăm!

4. Cum explici faptul că cei mai mulți agenți patogeni există pe telefoane mobile sau pe tastatură ?

5. Completează schema următoare, scriind în dreptul săgeților șase situații când trebuie să ne spălăm pe mâini:



6. Care dintre obiectele tale ar putea avea agenți patogeni ?

7. Cum te protejezi tu de germenii care provoacă infecții ?

8. Un coleg din clasa ta a cumpărat un covrig. Îi este foame și îl mănâncă imediat folosindu-și mâinile. Ce sfaturi îi dai pentru a se proteja de microbi ?

Numeralul

Tărâmul legendelor

*Aici la fiecare pas te poți întâlni cu primejdia nas în nas.
Uite, parcă ne-ar fi auzit, un balaur s-a și ivit. Unul, două, trei, patru
are capete șapte.*

*Speram ca mârtoaga va merge așa strâmb numai până
după primul dâmb. Acolo unde se va scutura odată, arătându-și
fața sa cea fermecată. Dar am trecut și cel de-al o sutălea dâmb și
calul mergea tot mai strâmb*

(Marin Sorescu, *Unde fugim de-acasă*)



- Care e data ta de naștere ? Câți ani ai ?
- Ce părți de vorbire reprezintă aceste numere ?
- Folosim numerele în comunicare ? Dă câteva exemple.

Numeralul este partea de vorbire care arată:

- un număr – numeral cardinal; numeralul cardinal mai mare de 10 este format din mai multe cuvinte un+spre+zece; doi+spre+zece.
- ordinea obiectelor în numărare: numeral ordinal. Primele numere cardinale sunt întâi/ dintâi, primul/ prima + a doua/ al doilea șamd.

- ✓ Ce numere apar în fragmentul de text de mai sus ?
- ✓ Stabilește tipul lor, cardinale sau ordinale.

Atenție! Numerele între *unsprezece* și *nouăsprezece* și cele între *douăzeci* și *nouăzeci* se scriu împreună, celelalte se scriu separat.

Învăță exersând !

1. Sunt numere cardinale:

- a) zece, patru, primul;
- b) zece, douăzeci, o mie;
- c) cinci, șapte, întâia.

2. Sunt numere ordinale:

- a) patru, cinci, întâi;
- b) întâi, a treia, al cincilea;
- c) șase, a șasea, al șaselea.

3. Citește textul și rezolvă cerințele:

Firește, urmau observații, Sandu se supăra, iar seara... nu mai mânca. Și nici a doua zi dimineața, în afară de... cele trei plăcinte, cinci chifteluțe și patru cornuri cu unt, pe care i le aducea bunica. Nici la prânz nu se atingea de mâncare. În afară de două șnițele, o pulpă de pui și vreo trei felii de cozonac, apărute pe măsuta sa, din grija bunicuței.

- a) Subliniază numerele din text și precizează tipul lor.
b) Este copilul acesta un model ? Explică.

Numeralul

Lecția 2



Normă și abatere

Sunt corecte formele:

- | | |
|-----------------------------------|----------------------------|
| • al zecelea/ a zecea | unsprezece |
| • al unsprezecelea/ a unsprezecea | doisprezece/ douăsprezece |
| • al douăzecilea/ a douăzecia | treisprezece |
| • al o sutălea/ a o suta | paisprezece/ patrusprezece |
| | cinsprezece/ cincisprezece |
| | șaisprezece/ șasesprezece |
| | șaptesprezece |
| | optsprezece |
| | nouăsprezece |

Neacceptate de normă și nefolosite în scris sunt: *unșpe, doișpe, cinșpe, treiștrei, douăjdemii*.



Află mai multe !

Atât numeralul cardinal, cât și cel ordinal apar în două situații:

1. Se acordă cu un substantiv în gen: **doi** copii; **două** fete; **primul** copil; **prima** fată.
2. Ține locul unui substantiv: băieții – cei **doi**. Fetele – **primele**.

Când numeralul se acordă cu un substantiv își schimbă forma, chiar dacă este o formă compusă: *douăsprezece flori* - > substantivul *flori* este feminin, de aceea numeralul are forma **douăsprezece**.

Învăță exersând !

1. Alege forma corectă ținând cont de norma literară:

- a) Buchetul are doisprezece/ douăsprezece flori.
- b) Am discutat situația cărților: douăsprezece/ doisprezece sunt în stare bună.
- c) Am cumpărat douăzecișitrei/ douăzeci și trei de lalele.
- d) Al zecilea/ Al zecelea răspuns a fost corect.
- e) A două mia/ A două mii milă a fost parcursă.
- f) Al douăzecilea/ Al douăzecelea tablou a fost vândut la licitație.

2. Scrie în litere următoarele numerele: 33 de elfi; 101 capete; 12 zâne; 17 zmei; 22 de dragoni.

3. Încercuiește forma corectă:

- Al treizecelea/ trezecilea elev a desenat un inorog.
- Am închis cartea la a zecia/ zecea pagină.
- Știu cine este al douăzecilea/ douăzecelea copil înscris.
- A rezolvat și al o sutelea/ o sutălea exercițiu.

4. Cum crezi că arată tărâmul legendelor ? Ce ființe fabuloase trăiesc acolo ? Ce plante nemaiîntâlnite ? Uplete această lume cu cât mai multe personaje fantastice. Realizează o descriere a tărâmului imaginat de tine. Apoi prezintă descrierea clasei. Nu uita să-i dai un titlul atractiv.

Complimentul

Profesorul va iniția o discuție pornind de la prezentările voastre. Cu siguranță sunt prezentări care ți-au plăcut foarte mult. Ai putea interveni în discuție formulând un compliment colegului sau colegilor pe care îi apreciezi în mod deosebit în cadrul acestei activități. Complimentul este un cuvânt de laudă care arată o atitudine prietenească.

Adresează-te la persoana a II-a și folosește formule ca:

- Mi-a plăcut foarte mult când ...
- M-a impresionat felul în care ...
- Ești foarte creativ/ original

Dacă ai primit un compliment, mulțumește colegului tău pentru vorbele lui:

- Mulțumesc pentru aprecierea ta
- Cuvintele tale înseamnă mult pentru tine
- Mă bucur că...

În urma discuțiilor din clasă, răspunde la întrebările:

1. Cum ți s-au părut tărâmurile descrise de colegii tăi ?
2. Ce ai putea face pentru a-ți îmbunătăți activitatea ?

Fișă de lucru

I. Citește următorul fragment:

Șaisprezece valeți s-au împrăștiat prin palat pentru a căuta orologiile. Nu erau deloc ușoare, fiecare dintre ele trebuia cărat în spinare de patru valeți.

- Așezați cele patru pendule într-un dreptunghi de doi metri și jumătate pe un metru și douăzeci și cinci de centimetri!

(*Marele Uriș prietenos*, Roald Dahl)

1. Scrie câte un sinonim pentru cuvintele s-au împrăștiat, orologiile, așezați.
2. Unde trebuie așezate pendulele ?
3. Selectează din text un numeral cardinal simplu și un numeral cardinal compus.

4. Rescrie primul enunț, transformând numerele cardinale în numere ordinale.

II. Alege varianta corectă

- ora doisprezece/ douăsprezece
- ceasul al doisprezecelea/ al douăsprezecelea

Explică alegerea ta.



III. Redactează o compunere de 100-150 de cuvinte cu titlul *Cufărul fermecat*.

Folosește cât mai multe numere.

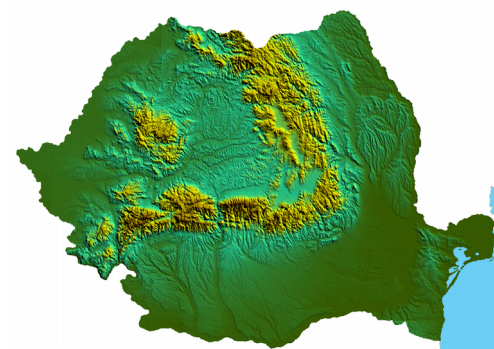
În compunerea ta trebuie:

- să povestești o întâmplare;
- să respecți ordinea cronologică a evenimentelor;
- să respecți tipul de text și cerința formulată;
- să respecți precizarea referitoare la numărul de cuvinte.

Proiect
Localitatea mea. Țara mea

Lucrați în echipă !

1. Desenați o hartă a României în format mare. Colorați câmpia cu verde, munții cu maro și dealurile cu galben.
2. Puneți puncte pe harta pentru a marca locurile importante pentru fiecare dintre voi.
Vă puteți referi la:
 - orașul/ satul de unde sunteți;
 - orașele/ satele în care ați locuit;
 - localitățile sau zonele pe care vreți să le vizitați.
3. Selectați, din grupul vostru, un prezentator care va prezenta proiectul vostru clasei.
4. Puteți aduna informațiile într-un proiect separat sau puteți lipi pe hartă stickere cu informațiile esențiale.
5. Prezentați clasei proiectul echipei voastre



Grilă de evaluare a proiectului

1. Care este în opinia ta ideea cea mai bună pe care ai formulat-o și de ce ?
2. Ce probleme ai întâlnit în timpul acestei activități ?
3. Cum ai rezolvat aceste probleme ?
4. Prin ce se deosebește acest proiect de celelalte ?
5. Ce reușești să faci acum și nu reușeai înainte ?
6. Cum crezi că ai putea îmbunătăți activitatea ta în cadrul echipei ?

Evaluare

I. Scrie după dictare fragmentul de mai jos:

– Dacă nu mănânci oameni ca toți ceilalți uriași, spuse Sophie, atunci cu ce te hrănești ?
– Aceasta este o problemă tare alambicată pe-aici, răspunse MUP. În pustiiciunea asta de tărâm, hahaleli fericite ca ananasul sau moluscăceii pur și simplu nu crește. Nimic nu crește, în afară de o legumă extrem de scârboasă. Se numește castracurcuvete.
– Castracurcuvete! exclamă Sophie. Nu există așa ceva.
MUP se uită la Sophie și zâmbi, afișând un număr de douăzeci de dinți albi și pătrășori.
– Ieri, începu el, noi nu credea în uriași, nu-i așa ? Astăzi noi nu crede în castracurcuveti.
Doar pentru că se întâmplă ca noi să nu fi văzut ceva cu propriii noștri bulbișori, noi crede că nu există.

(Marele uriaș prietenos, Roald Dahl)

1. Cu ce sens folosește MUP cuvintele *alambicată*, *bulbișori*.

2x7p=14 puncte

2. Ce mâncăruri ar prefera MUP ? Și ce este nevoit să mănânce, deși nu-i place ?

3x5p=15 puncte

3. Transcrie din text un numeral cardinal.

6 puncte

4. Precizează persoana și numărul pronumelui subliniat în ultima replică.

3x7p=14 puncte

5. La cine se referă pronumele *noi* repetat în ultimele rânduri ?

11 puncte

II. Gândește-te la un coleg sau o colegă care te-a impresionat prin purtarea lui, cuvintele sale sau atitudinea sa. Formulează, în 30-50 de cuvinte un compliment.

În compunere ta trebuie:

- să povestești o întâmplare respectând ordinea cronologică a evenimentelor;
- să subliniezi toate pronumele personale;
- să respecți tipul de text și cerința formulată;
- să respecți precizarea referitoare la numărul de cuvinte.

20 puncte

Se acordă **10 puncte** din oficiu.

Se acordă **10 puncte** pentru redactare (stil adecvat – 2p; unitatea textului – 1p; coerență – 1p; ortografie – 2p; punctuație – 2p; așezare în pagină – 1p; lizibilitate - 1p)

Total: 100 puncte

Unitatea 8: Sărbători și tradiții

Până la finalul acestei unități de învățare, vei fi capabil:

- ✓ să numești tradiții românești;
- ✓ să observi specificul tradițiilor românești;
- ✓ să prezinți tradiții și obiceiuri specifice mediului tău;
- ✓ să identifici rolul ghilimelelor în textul scris;
- ✓ să identifici predicatul și să arăți prin ce este exprimat;
- ✓ să identifici subiectul și să arăți prin ce este exprimat;
- ✓ să recunoști atributul;
- ✓ să realizezi corect acordul între subiect și predicat;
- ✓ să observi relația sintactică între substantiv și atribut;
- ✓ să realizezi acordul între substantiv și atribut.

Hronicul și cântecul vârstelor

de Lucian Blaga
[fragment]



Câteodată Tata, cu sufletul ridicat de subsuori ca de-un senin capriciu¹, își aducea aminte de treburile gospodăriei, de lucrările câmpului, de semănat, de cosit, de seceriș, de viitorul cules al viilor. Îi plăcea să mă ia cu el, mai ales când trebuia să supravegheze felul muncii și sporul lucrătorilor tocmiți cu ziua. Într-o dimineață de primăvară — lumea părea o imensă explozie de lumină — am plecat amândoi la viile de pe Coastă, — unde aveam „oameni și muieri” la „sapă”. Ne-am îngrijit să luăm cu noi și merinde, într-o traistă, căci aveam de gând să stăm la vie până pe seară. Iarba era înaltă și plină de rouă. Cât a ținut calea până sub poalele coastei, se vedea ici și colo, atârând pe firele de iarbă câte-un nod de lichid spumos, alb, ca un scuipat. „Ce-i asta” ? întreb eu pe Tata. „Asta-i scuipatul cucului” ! Zice Tata. „Păi, cucu' scuipă ? ?” întreb eu mirat. „De ce n-ar scuipa, răspunde Tata, când n-are altceva de făcut ? Cucul cântă și scuipă... ca feciorii care n-au de lucru... Uneori scuipă după copii, iar cei de-i nimerește nu mai cresc !” Atâta-mi trebui. Era o zi ușoară, cald învăluitoare, strălucitoare, cu soarele cât zarea. Dar ce folos și pentru cine, dacă ziua aceea era plină de cucii ce zburau prin vii și peste crânguri, peste câmp, și prin desișuri, parc-ar fi voit să încurce, cu zborul lor însuși firul sorții între răsărit și apus. Ajunși la vie, izbutii să alung din cuget, pentru un ceas-două, această grijă, ce sta la pândă, în pragul inimii. Când se făcuse pe la amiază, ne așezarăm, Tata și cu mine, în umbra unor pruni, la capătul viei. Îmbucărăm

cu poftă din cele ce ne puse Mama în traistă. Tata se întinse apoi și adormi. Stăm și eu, întins alături, dar somnul nu-mi trimitea nici o adiere. Auzeam depărțitor, peste vii — un cuc. Cânta: „cu-cu ! cu-cu !” Și după câteva clipe s-auzea, ca scăpat de sub surdină², cucul — în altă parte: „cu-cu ! Cu-cu !”. Era același. Se apropia : „cu-cu ! cu-cu !” — Da, era limpede : se apropia. Urmăream cu respirația tăiată cântecul înfricoșătoarei paseri, ce putea să-mi reteze creșterea în lungul drumului și să mă lase pitic în calea vieții. Din pom în pom, cucul venea adus de gândul rău. Acum îi deslușeam și zborul. Inima îmi tropotea pe drumul, fără apropieri și fără depărțări, al sângelui. Apoi un trosnet de crengi uscate chiar deasupra noastră. Și dintr-o dată „cu-cu ! cu-cu !”. Tocmai în pomul nostru. Cu un țipăt sălbatic de spaimă, mă aruncau peste Tata : „Dezmetește-te, Tată, că mă scuipă cucu !”. Tata se trezi zguduit de strigătul și de cutremurul³ meu. „Ce-i cu tine ?” mă întrebă, căutând să se descurce din mreaja somnului. Apoi,



cuprinzând situația, izbucni în hohote de râs. „Bine, dragu' Tatii, tu crezuși toate poveștile ce ți le spusei ? Astea au fost pentru copiii proști din vale, nu pentru copiii deștepți din deal !

¹ capriciu – dorința trecătoare, toană;

² în surdină – fără zgomot, cu glas scăzut;

³ cutremur – înfiorare, cutremurare, teamă.



✓ Ți-a plăcut povestea ?

✓ Ce ți-a plăcut cel mai mult din această scurtă lectură ?

Să deslușim sensul cuvintelor !

1. Scrie câte un sinonim pentru cuvintele: tocmiți, merinde, traistă, mirat, nimerește, crânguri, sorții.

2. Explică sensul expresiei „a încurca firul sorții”.

3. Alcătuește enunțuri cu următoarele cuvinte: capriciu; cuget; surdină; spaimă.

4. Transcrie trei cuvinte din text care se referă la muncile oamenilor.

Punctuație și ortografie

Ghilimelele sunt semne de punctuație folosite:

- pentru a marca vorbirea unui personaj: Mi-a spus: „Andreea, am nevoie de ajutorul tău!”.
- pentru a da cuvintelor un alt sens: Am vorbit cu „prietenul” tău.
- pentru a arăta că un fragment este preluat dintr-un alt text.

1. Explică utilizarea ghilimelelor în fragmentul citat.

2. Cum explici utilizarea ghilimelelor în următorul text ?

Tomiță ne-a făcut un „cadou” deosebit astăzi: un șoarece în fața ușii.

Atenție!

Cuvântul *dezmeticește-te* se scrie cu cratimă deoarece cratima leagă verbul *dezmeticește* de un pronume. Înțelegem *te dezmeticește (pe tine)*. Două cuvinte diferite vor fi unite de cratimă.

- Subliniază varianta corectă:



1. Văzându-se/ văzându-se cu noi în excursie, s-a bucurat foarte mult.
2. Până atunci văzu-se/ văzuse foarte multe spectacole frumoase.
3. Când am ajuns noi, ei mâncaseră/ mânca-seră prăjiturile și se jucau.
4. Bucurându-se/ Bucurându-se că a obținut un premiu, ni s-a alăturat în excursie.

Spațiul și timpul

1. Unde merg copilul și tatăl său pentru a supraveghea muncile câmpului ?
2. În ce perioadă a anului, anotimp, se petrece acțiunea ? Motivează-ți răspunsul cu exemple din text.
3. Cât timp își propun cei doi să stea la vie ? Ce pregătiri își fac pentru această ieșire ?
4. Descrie ce îți imaginezi atunci când citești secvența „lumea părea o imensă explozie de lumină”.
5. Ce timpuri verbale sunt utilizate în textul de mai sus ? Care este timpul cel mai frecvent ? Explică prezența acestuia în povestire.

Acțiunea

1. Completează spațiile libere pentru a alcătui planul simplu de idei:
 - Tatăl și fiul merg la vie pentru a _____ muncile câmpului.
 - Ei își iau _____ la drum pentru că aveau să stea până _____.
 - Copilul vede pe firele de iarbă _____ iar tata îi spune că este _____.
 - Tatăl îl avertizează pe băiat că dacă îl _____ cucul, atunci _____.
 - La prânz, după ce _____, tata _____. Copilul _____ cântecul _____ tot mai aproape.
 - Băiatul țipă de _____ când cucul e _____ copacului sub care se odihnesc.
 - Tata izbucnește în _____.
2. Ce emoții trăiește copilul în drum spre Coastă după ce tatăl său îl atenționează că ar putea rămâne mic din cauza cucului ? Motivează răspunsul tău cu exemple din text.
3. Din experiența ta, este posibil ca starea ta interioară să îți modifice comportamentul ?

Personajele

1. Care sunt personajele prezente în acest fragment ?
2. Cine este povestitorul acestei întâmplări ?

3. În timp ce tatăl doarme, copilul este neliniștit. Cum reacționează băiatul când cucul este în pomul sub care se află ei ?

4. Superstiția este o prejudecată conform căreia ceea ce se întâmplă în natură este rezultatul unor forțe necunoscute, unor farmece. Întâmplări care par neobișnuite pot avea efecte nefaste asupra omului. Afirmția „dacă te scuipă cucul, nu mai crești” este o superstiție.

Împărtășește colegilor tău superstițiile pe care le cunoști.



5. Lucrați în perechi !

Cum ați înțeles ultimul enunț al textului rostit de tatăl băiatului: *Astea au fost pentru copiii proști din vale, nu pentru copiii deștepți din deal !*

Discutarea textului

1. Ce sfaturi i-ai da copilului pentru a nu mai cade într-o astfel de capcană ? Completează lista de mai jos:

Ca să nu-ți mai fie frică de păsări sau alte animale, ai putea să:

1. _____
2. _____
3. _____

2. Care este, în opinia ta, motivul pentru care substantivul Tata este scris în text cu majusculă (literă mare) ? Alege dintre următoarele variante sau scrie tu un alt răspuns:

- pentru că tată este important pentru copil;
- pentru că povestitorul își amintește cu drag de copilărie;
- pentru că îi păstrează o imagine aproape mitică.

Mitic – legendar, fabulos.

Dincolo de text

Joc de rol în echipă

Imaginează-ți continuarea textului. Scrie un scurt dialog în care băiatul îi povestește prietenului său această întâmplare.

1. Discută cu colegul tău de bancă și decideți împreună rolul fiecăruia în cadrul dialogului.
2. Stabiliți conținutul dialogului, replicile pe care le veți rosti. Vă puteți nota individual sau puteți stabili împreună.
3. Stabiliți care sunt gesturile și mimica pe care o veți utiliza.
4. Jucați dialogul. Cronometrați-vă astfel încât să nu depășiți mai mult de trei minute.
5. Dacă doriți puteți interpreta acest schimb de replici în fața clasei.

Tradiții și obiceiuri românești

TRADIȚIE - obiceiuri, credințe, datini moștenite care se transmit prin viu grai, din generație în generație, constituind o trăsătură specifică a unui popor.

Cu siguranța cunoști foarte multe obiceiuri care au loc de Crăciun, de Paște, de Anul Nou, de mărțișor etc. Adeseori tradițiile se referă la momentele cele mai importante din viața oamenilor, botez, nuntă. Activitățile sunt diverse, au loc parade, colinde, dansuri.



De exemplu, paparuda este un ritual invocat în caz de secetă, în timpul verii. Participă copii sub 14 ani. Paparuda umblă prin sat, dansează în ritmul bătăilor din palme și cântă un cântec.

*Paparudă-rudă,
vino de ne udă
cu găleata-leata
peste toată ceata;*

PROIECT

Vorbește cu părinții tăi sau gândește-te la un obicei, o tradiție din familia ta pe care vrei să o prezinți profesorului și colegilor tăi.

Planul proiectului:

1. Prima pagină:
 - notează numele obiceiului;
 - când și unde are loc acesta;
2. A doua pagină:
 - În ce constă obiceiul;
 - rolurile persoanelor din familia ta;
 - opinia ta despre participarea la acest obicei.
3. Pagina a treia:
 - o imagine sugestivă pentru această tradiție - poate fi o fotografie sau un desen.
4. Ultima pagină:
 - motivele pentru care ai ales să prezinți această tradiție.

- ✓ Dacă dorești, poți să citești o parte din proiectul tău în fața clasei.
- ✓ Ce ai învățat scriind acest proiect ?
- ✓ Ce tradiții/ obiceiuri ai aflat din prezentările colegilor tăi ?

Predicatul

Păzitul usturoiului este o tradiție prin care oamenii țin departe spiritele rele. În noaptea de sfântul Andrei (29-30 noiembrie), mai multe funii cu usturoi sunt păzite de o bătrână. În acest timp, cei tineri petrec și se bucură de sărbătoare. În zorii zilei, bătrâna împarte tinerilor căței de usturoi pentru a-i feri de duhurile rele. Această tradiție este specifică zonelor din Moldova.

- ✓ Ce exprimă cuvintele subliniate ?
- ✓ Ce funcție sintactică îndeplinesc aceste cuvinte ?

Predicatul arată **ce face** subiectul.



Află mai mult !

Predicatul este exprimat:

- prin verb la modul indicativ: **Cânt** la chitară.
- prin verb la modul imperativ: **Ascultați** acest cântec ! Este minunat cum interpretează.

Învăță exersând !

1. Care sunt activitățile tale preferate: te joci, te distrezi, cânti, alergi, râzi, desenezi, dansezi.

Alege dintre aceste variante sau propune alte acțiuni care îți plac.

- Menționează când au loc aceste activități și alături de cine.
- Subliniază predicatele pe care le-ai folosit.

Model: Seara, alerg cu prietenii.

2. Alege forma corectă:

- a) Când are răgaz îi place să creeze/ creaze/ creze desene.
- b) Când mă îmbrac cu ceva nou, imediat remarcă/ remarchează.
- c) Se așază/ așează mereu lângă mine la ora de științe.
- d) Poți fi/ fii atent o clipă ?

3. Privește imaginea alăturată a unei camere dezordonate. Alcătuiește scurte enunțuri în care să îi dai instrucțiuni pentru a face curat. Subliniază apoi predicatele.

Model: Așază caietele pe birou !

4. Citește fragmentul următor și completează tabelul de mai jos, după modelul dat:

Locuitorii începuseră a uita de fiul împăratului cel mic: atâta de multă bucurie aveau ei că li se adusese pasărea măiastră, ceea ce oprise turnul de a se surpa, și astfel biserica se putuse face cu desăvârșire; numai împăratul se mânia în sufletul său că nu este față și fiul său cel mic care să se împărtășească de bucuria poporului său.

(după Petre Ispirescu, *Pasărea măiastră*)

Predicatul	Exprimat prin	Modul	Timpul	Persoana	Numărul
Începuseră	Verb predicativ	indicativ	Mai mult ca perfect	A III-a	plural

5. Scrie în trei rânduri o amintire plăcută.

Îmi amintesc că _____

- Subliniază verbele.
- Ce fel de acțiune arată acestea: reală, imaginară, posibilă.

La ce moment se referă verbele: trecut, prezent, viitor.

6. Completează spațiile libere cu formele cerute în paranteze:

Copiii _____ (a place, imperfect) să participe la toate obiceiurile de peste an. Anul trecut _____ (a colinda, perfect compus) și _____ (a ura, perfect compus) oamenilor un an nou cu bucuri. De Paște, ei _____ (a vopsi, perfect simplu) ouă roșii.

Fișă de lucru Predicatul

I Citește cu atenție textul de mai jos:

Îmi place noul prof. Nu știu care-i treaba cu ceilalți din clasă. Nici măcar cu Joe, care-i prietenul meu. Se holbau cu toții la el, de parcă era venit din spațiu. Cel puțin Joe nu a râs când domnul St. Claire nu se uita la noi.

Iar apoi a scris tema pe tablă. A scris-o cu litere de tipar mari de tot, de parcă tabla tipa la noi.

GÂNDIȚI-VĂ LA O IDEE CARE AR SCHIMBA LUMEA ȘI PUNEȚI-O ÎN APLICARE

Frate, n-a mai fost niciodată așa de liniște în clasă.

În cele din urmă, Jamie fata aia care de obicei e atât de timidă, a spus:

- Hm. Ce-i asta ?

Domnul St. Claire i-a răspuns:

- Este o temă. Pentru puncte în plus la notă.

Tăcere în continuare.

Un băiat pe care-l cheamă Jack, mult mai tare decât mine și cu mult mai mulți prieteni a întrebat:

- *Adică trebuie să schimbam lumea pentru ora de științe sociale ? Nu-i puțin cam... greu ?*
- *Adică trebuie să vă gândiți la o idee care ar putea schimba lumea și să o puneți în aplicare.*

Dacă lumea se va schimba sau nu, asta nu mai face parte din temă. [...]

Am privit în jur, spre toți copiii din clasă. La un moment dat, a trebuit să privesc peste umăr, fiindcă stăteam întotdeauna în primul rând. Cu toții se uitau ținând la fraza de pe tablă. Unii dintre ei păreau foarte concentrați, dar încruntați. [...]

M-am întrebat dacă eram singurul care avea să încerce să rezolve tema asta.

(Extras din Jurnalul lui Trevor din Dă mai departe, Catherine Ryan Hyde)

1. Desparte în silabe cuvintele *schimbam, iese, fiindcă*.
2. Scrie câte un antonim pentru cuvintele *niciodată, liniște, timidă*.
3. Alcătuieste enunțuri cu ortogramele *va/ v-a; cei/ ce-i*.
4. Transcrie predicatele din enunțul: *Adică trebuie să vă gândiți la o idee care ar putea schimba lumea și să o puneți în aplicare*.
5. Rescrie ultimul enunț, trecând predicatele de la persoana I la persoana a III-a.
6. Transcrie, din text, un predicat exprimat prin verb la modul imperativ.
7. Cine este povestitorul ?
8. Formulează o idee principală a textului.
9. În ce constă tema care îi uimește pe copii ?



II. Imaginează-ți rezolvarea temei scriind o continuare a poveștii. Subliniază cu verde toate predicatele.

Dacă vrei să afli ce legătură există între neobișnuita temă pentru acasă și titlul *Dă mai departe*, citește cartea. Te asigurăm că este o lectură minunată.

Tradiții românești

Subiectul

Știai că unii copii merg cu colindul și primăvara ? Da, în Maramureș.

Umblatul în tez

În Maramureș, copiii merg cu colindul primăvara, de Paște. Îmbrăcați în haine populare, ei fac urări de bine tuturor și anunță prin colind că a sosit primăvara și natura a înviat. Ei sunt recompensați cu ouă încondeiate de către toți gospodarii pe care îi colindă. Adulții însoțitori primesc în glumă o mătură, o lopată sau o greblă, cu scopul de a-i trimite simbolic la treabă. Atmosfera este festivă.



- ✓ Subliniază subiectele din textul de mai sus.
- ✓ Precizează prin ce sunt exprimate acestea.

Subiectul este partea principală de propoziție care arată **cine** face acțiunea exprimată de un predicat. Subiectul răspunde la întrebarea **cine** ?



Află mai multe !

Subiectul poate fi exprimat prin:

- substantiv comun sau propriu: **Copiii** merg cu colindul.
- pronume personal sau de politețe: **Dumneaei** citește poveștile cu intonație.
- numeral cardinal: **Doi** s-au rătăcit prin pădure, dar au fost găsiți curând.
- numeral ordinal: Știu că **primul** a doborât recordul de viteză.
- verb la infinitiv: **A greși** este omenește.

Subiectul poate fi:

1. simplu – alcătuit dintr-un singur cuvântul

Copilul a mâncat înghețată.

2. Multiplu – alcătuit din mai multe cuvinte

Copilul și frații lui au mâncat înghețată.

Atenție ! Forma predicatului (persoană, număr) cere o anumită formă a subiectului.
Această regulă se numește **acord**.

Copilul citea.
Copiii ~~citea~~-citeau.

Învăță exersând !

1. Care e personajul tău favorit din desene animate ? El ar vrea să învețe gramatica cu tine.
Alcătuiește câte un enunț în care numele acestuia să fie:

- subiect simplu;
- parte a unui subiect multiplu

2. Completează spațiile libere cu termeni la alegere care să îndeplinească funcția sintactică de subiect:

- a) Primăvara _____ ieșim la joacă mai des, pentru că _____ s-a încălzit.
- b) _____ este jucăria mea preferată.
- c) _____ este prietenul meu cel mai bun.
- d) Știu că _____ mă va ajuta întotdeauna.
- e) Mă bucur că _____ este în clasă cu mine.
- f) _____ sunt prietenii mei.

3. Realizează corespondența între subiectele subliniate în prima coloană și părțile de vorbire prin care sunt exprimate aflate în coloana a doua:

- | | |
|---|------------------------|
| A. Întotdeauna ei au avut încredere în mine. | 1. verb |
| B. Copiii sunt minunați. | 2. pronume personal |
| C. A greși este ușor, dacă nu ești atent. | 3. substantiv comun |
| D. Dumnealui nu mănâncă prăjituri, doar fructe. | 4. pronume de politețe |
| | 5. adjectiv |

4. Corectează enunțurile de mai jos. Precizează ce este greșit.

- a) Copiii se jucau cu mingea în parc și mănâncă înghețată.
- b) Ana și Matei a venit la mine să ascultăm muzică.
- c) Toți colegii mei a vrut să meargă în excursie la munte.
- d) Fragi și mure au cumpărat mama.
- e) A scrie temele și a citi povești este activitatea mea zilnică.

5. Arată că ai înțeles:

- Dacă subiectul este la numărul plural, predicatul este la numărul _____.
- Dacă subiectul este la persoana I, predicatul este la persoana _____.

6. Scrie un mesaj adresat subiectului în care să-i transmiți ce opinie ai despre el, ce ți s-a părut dificil în lecția de azi sau ce nu ai înțeles.

Dragă Subiect,

Fișă de lucru Subiectul

1. Subliniază cu o linie subiectele din enunțurile următoare:

a) *Împăratul și adunarea înmărmurită; palatul de cleștar se clăti pe temelie; cutremurul zgudui pământul; mesele, jețurile și policandrele căzură zdrobite pe pardoseală; oamenii nu se mai cumpăniră pe picioare.*

(Barbu Ștefănescu-Delavrancea, *Palatul de cleștar*)

b) *Fluturi albi și roșii,
Și pestriți, frumoși,
Eu îi prind în plasă,
Când mama mă lasă.
Eu îi prind din zbor,
Însă nu-i omor;
Ci mă uit la ei.*

(Elena Farago, *Fluturii*)

9x2p=18 puncte

2. Precizează prin ce sunt exprimate subiectele identificate la exercițiul anterior.

9x2p=18 puncte

3. Completează povestea cu subiectele:



_____ a prins un fluture cu aripi ca niște petale aurii, delicate.
_____ l-a rugat să-i dea drumul, dar _____ l-a băgat într-o cutie și
_____ a stat acolo câteva zile. Când _____ a ieșit la joacă, și-a
amintit de fluture și a vrut să le arate copiilor ce a prins. _____
stătea într-un colț al cutiei cu aripile strânse. Alți _____ zburau
printre flori, dar _____ părea fără viață, așa că a pus cutia deoparte. Într-o
clipită, _____ își întinse aripile și ieși pe geamul deschis. Părea

încântător. _____ alergă afară și le arată copiilor fluturele zburând. Era frumos numai liber, în zbor.

10x 1p = 10 puncte

4. Scrie un alt final al poveștii de mai sus. Subliniază apoi subiectele.

10 puncte

5. Alcătuieste propoziții în care să existe câte un subiect exprimat prin:

- a) pronumele *dumneavoastră*;
- b) numeralul cardinal *patru*;
- c) substantivul comun *luna*;
- d) substantivul propriu *Luna*;
- e) verbul *a dansa*.

5x 2p= 10 puncte

6. Citește textele și completează tabelul:

a) Spiridușul din fața lui Connie se întoarce în spate și își scutură stiloul peste cartea ei. O pată mare de cerneală se întinse pe hârtie ! Elful de lângă ei o trase pe Mătăsuță de păr. Un spiriduș cu ochi scânteietori aruncă un creion mare spre Lună- Plină, lovindu-l în nas. Elevii lui Madam Răsteală erau cât se poate de neastâmpărați.

(Enid Blyton, *Lumea din copacul depărtărilor*)

b) Lumina puternică îți îngăduia să vezi până departe în adâncurile pădurii. Mi se păruse că disting... Da! Vedeam aievea, cu ochii mei, niște forme uriașe foindu-se sub arbori.

(Jules Verne, *O călătorie spre centrul pământului*)

Subiectul	Exprimat prin	Genul	Numărul
spiridușul	Substantiv comun	masculin	singular

6x4p=24 puncte

Se acordă **10 puncte** din oficiu

Total: 100 puncte

Să protejăm animalele !

Atributul

Când pădurarul a adus-o din codru, era un pui mic și fricos. Cu ochii mari și umezi se uita rugându-se la toți, gata să fugă. [...] Ziua stătea ascunsă în tufișurile de zmeură din livadă. Seara răspundea la chemarea noastră când îi întindeam câte o bucată de zahăr.

(Cezar Petrescu, *Năluca*)



- ✓ Ce cuvânt determină adjectivul *mic* ? - Ce fel de **pui** ?
- ✓ Dar substantivul *zmeură* ? - Care **tufișuri** ?

Reține!

Atributul este partea secundară de propoziție care determină un substantiv.

1. Recitește cu atenție propoziția *Ziua stătea ascunsă în tufișurile de zmeură din livadă*. La ce întrebare răspunde substantivul *livadă* ? Cui adresăm această întrebare ?

Care **tufișuri** ? Din **livadă**

Pentru că am întrebat un substantiv, cuvântul **livadă** este **atribut**.

2. Identifică în primele două enunțuri ale textului de mai sus alte atribute. Prin ce sunt exprimate acestea ?



Află mai multe !

Atributul poate fi exprimat prin:

1. substantiv: Căprioara alerga pe lângă **tufișurile de zmeură**.
2. pronume personal: *Complimentul* de la **ea** m-a bucurat.
3. pronume de politețe: *Sfaturile* **dumnealui** m-au ajutat întotdeauna.
4. numeral cardinal: *Încurajărilor* celor **doi** l-au ajutat foarte mult.
5. numeral ordinal: S-a bucurat când a primit *premiul* **al doilea**.
6. verb la infinitiv: *Bucuria* de **a se juca** cu ceilalți copii este uriașă.

Învăță exersând !

1. Subliniază atributele în fragmentele de mai jos:

- a) V-aș scrie pe-o frunză de castravete (velină),
Cu o pană de ciocănitoare,

O scrisoare foarte mare. (Ana Blandiana, *De-aș avea timp*)

- b) În sfârșit de după crengile stejarului de care atârna Buratino, se revărsară zorile. Iarba din poiană se făcu vânăta și florile albastre se acoperiră cu stropi de rouă.

Fetița cu părul inelat și albastru apăru din nou la geam; își frecă mai întâi frumoșii ei ochi adormiți pentru ca apoi să-i deschidă larg. (Alexei Tolstoi, *Buratino*)

2. Completează spațiile libere cu atribute:

Colega mea a avut o idee _____. După vacanța de _____ ne vom întâlni în parc și ne vom bucura de vremea _____. Vom avea activități _____ și vom face poze _____.

3. Încercuiește A dacă răspunsul este adevărat sau F dacă este fals:

- A/ F În enunțul *Mașina roșie a bunicii este în reparație.*, atributele sunt *roșie, a bunicii*.
- A/ F În enunțul *Toamna vremea se va răci puternic.*, nu există niciun atribut.
- A/ F Toate atributele sunt exprimate prin adjective.
- A/ F În enunțul *Casa mare, veche, cu perdele albastre este a bunicii.*, există patru atribute.

4. Alcătuieste enunțuri în care numeralul *doi* să fie:

- atribut;
- subiect.

5. Realizează corespondența între atributele din coloana din stânga și părțile de vorbire prin care acestea sunt exprimate:

A. Pisica are ochi verzi , sclipitori.	1. substantiv propriu
B. Copilul a mâncat două piersici.	2. adjectiv
C. Castanul din grădina casei a înflorit.	3. verb
D. Dorința Alinei este să danseze pe marile scene.	4. substantiv comun
	5. numeral cardinal

6. Completează spațiile libere cu termenii A, AL, AI, ALE:

- Jucăriile sunt _____ Mariei.
- Camera din colț este _____ lui Andrei.
- Cel mai frumos zâmbet era _____ mamei.
- Poveștile de viață _____ copiilor i-au impresionat pe toți.
- Dorința cea mai mare _____ lui Harriet era să devină scriitoare.

7. Continuă poezia de mai jos scriind patru versuri:
Pisica mea e minunată

Fișă de lucru Atributul

I. Citește cu atenție textul de mai jos:

Într-o după-amiază călduroasă, Fern și Avery și-au pus costumele de baie și s-au dus la râu, să se scalde. Wilbur o urma pe Fen pas cu pas. Când fetița a pășit în apă, Wilbur a intrat după ea. Dar apa i s-a părut destul de rece – prea rece pentru gustul lui. Așa că, pe când cei doi copii înotau, se jucau și se stropeau, Wilbur a rămas să-și facă de lucru în noroiul de la malul pârauului, care era călduț și umed, și încântător de moale și de lipicios.



Fiecare zi era fericită și fiecare noapte era pașnică.

Wilbur era porc de primăvară, cum îl numeau fermierii, ceea ce însemna pur și simplu că se născuse primăvara. Când a împlinit cinci săptămâni, domnul Arable a spus că de-acum era destul de mare ca să poată fi vândut și că avea de gând să-l vândă.

(E. B. White, *Pânza Charlottei*)

1. Scrie câte un antonim pentru cuvintele *călduroasă*, *s-au dus*, *rece*, *pașnică*.
2. Scrie numărul de litere și sunete pentru cuvintele *rece*, *cinci*.
3. Transcrie, din text, două cuvinte în care litera *u* este redată prin litere diferite.
4. Transcrie atributele din primul enunț. Ce cuvinte determină acestea ?
5. Selectează, din text, un atribut exprimat prin numeral.
6. Completează spațiile libere cu informații din textul suport:

Wilbur este un _____. El o urmează pe _____ în apă, dar nu se simte confortabil. El preferă _____ de la malul _____.

7. Alcătuiește câte un enunț în care cuvintele *Wilbur*, *noapte* să fie îndeplinească funcția sintactică de atribut.
8. Transcrie, din text, un atribut care arată ce fel de porc era Wilbur.
9. Ce vârstă are Wilbur când stăpânul său decide să îl vândă ?



II Scrie o scurtă compunere în care să prezinți care e jocul tău preferat cu un animal.
În compunerea ta trebuie:

- să descrii un animal;
- să prezinți cum te joci cu el.

20 puncte

Se acordă **10 puncte** din oficiu

Se acordă **10 puncte** pentru redactare (stil adecvat – 2p; unitatea textului – 1p; coerență – 1p; ortografie – 2p; punctuație – 2p; așezare în pagină – 1p; lizibilitate - 1p)

Total: 100 puncte

Recapitulare

I. Subliniază cu o linie predicatul și cu două linii subiectul în fragmentele următoare:

a) Frânt de oboseală, Buratino abia își mai mișca picioarele, întocmai ca o muscă amărâtă, toamna pe pervazul ferestrei.

Deodată, prin crengile unui nuc, zări în față o poiană de toată frumusețea, iar în mijlocul ei o căsuță mică, cu patru ferestre. Pe obloane erau desenate soarele, luna și stelele. De jur împrejurul căsuței creșteau flori mari, albastre. (Alexei Tolstoi, *Buratino*)

b) În prag îi aștepta cea mai frumoasă zână pe care vi-o puteți închipui. Avea un păr auriu, fin ca mătasea, care-i cădea pe umeri asemenea unui nimb.

(Enid Blyton, *Lumea din copacul depărtărilor*)

II. Alcătuieste câte un enunț în care să existe:

- a) cuvântul *bufniță* cu funcția sintactică de subiect;
- b) cuvântul *țopăia* cu funcția sintactică de predicat;
- c) un atribut exprimat prin adjectiv
- d) un subiect multiplu;
- e) un subiect exprimat prin pronume personal;
- f) un predicat exprimat prin verb la indicativ;
- g) cuvântul cu funcția de atribut;
- h) un subiect exprimat prin verb;
- i) un atribut exprimat prin pronume personal;

Evaluare

I. Citește cu atenție textul:

„În calendarul popular, 24 iunie este ziua în care românii sărbătoresc Sânzienele (în sud-vestul, centrul și nordul României) sau Drăgaica, în celelalte regiuni românești. Aceasta zi marchează pentru tradiția spirituală românească solstițiul de vară [...]

De asemenea, este perioada de început a cositului fânului, de maturizare și coacere a unor plante cerealiere, precum și termenul limită când se mai prășește. Este ziua când este culeasă floarea de sânziene, floare ce va fi prinsă în cununi și ascunse sub perne de către fetele nemăritate pentru a-și visa ursitul.” a explicat cercetătorul științific Doina Ișfanoni, de la Muzeul Satului.

(Adevărul, 27 iunie 2017)

1. Identifică în text un obicei românesc.

15 puncte

2. Transcrie din secvența următoare toate atributele: *este perioada de început a cositului fânului.*

15 puncte

3. Extrage din text:

- un predicat exprimat prin verb la modul indicativ, timpul perfect compus;
- un subiect exprimat prin substantiv comun;
- un atribut exprimat prin adjectiv.

15 puncte

4. Explică rolul ghilimelelor în text.

5 puncte

5. Alcătuieste două enunțuri în care cuvântul *vară* să aibă două sensuri diferite.

10 puncte

II. Scrie în 80-100 de cuvinte o compunere în care să povestești o întâmplare reală sau imaginară petrecută în timpul unei sărbători.

20 puncte

Se acordă **10 puncte** din oficiu

Se acordă **10 puncte** pentru redactare (stil adecvat – 2p; unitatea textului – 1p; coerență – 1p; ortografie – 2p; punctuație – 2p; așezare în pagină – 1p; lizibilitate - 1p)

Total: 100 puncte

Unitatea 9: Bun venit, vacanță !

Până la finalul acestei unități de învățare vei fi capabil să:

- ✓ precizezi tipul propozițiilor;
- ✓ să identifici informațiile esențiale dintr-un text;
- ✓ să realizezi harta subiectivă a unui text;
- ✓ să faci deducții și inferențe;
- ✓ transformi propozițiile simple în propoziții dezvoltate și invers.
- ✓ Să transformi propozițiile afirmative în propoziții negative și invers.
- ✓ Să explici utilizarea semnelor de punctuația;
- ✓ să utilizezi corect semnele de punctuație în funcție de mesajul transmis.
- ✓ Să realizezi o prezentare de carte.
- ✓ Să asculți prezentarea unui elev;
- ✓ să comentezi, să-ți exprimi opinia critică despre prezentarea unui coleg.

Cireșarii

de Constantin Chiriță

Harta subiectivă a lecturii

Profesorul sau un coleg va citi cu atenție prima secvență a textului.

Secvența I

Tic era foarte necăjit, dar necazul lui avea alte pricini. Mai întâi îi era rușine că se speriasese de o scamatorie, că dăduse bir cu fugiții văzând o stafie tocmai când se prefăcuse și el în stafie. Dar mai ales era necăjit că avea la sânul lui o putere nemaipomenită, cu care ar fi putut stăvili orice primejdie, chiar și ghearele acelea care-l cotrobăiau uneori cu gheață din spate, dar pe care n-o putea folosi. De câteva ori îi trecuse prin minte să le spună și celorlalți marele lui secret, pentru a căuta împreună cuvântul vrăjit, dar își amintise tocmai la timp că orice destăinuire ar fi rupt vraja cutiei.

Notează în 2-3 minute un cuvânt, un enunț care se referă la o emoție, o stare pe care ți-a provocat-o lectura.

Secvența a II-a

- Maria! Își refăcu Tic curajul. Mai spune-mi niște cuvinte vrăjite.
- Iar îți trec prostii prin cap ? se supără Maria. Iar vrei să scoți limba ? Nu, Ticușor! Fii cuminte!
- Am eu un secret, Maria... și am nevoie de cuvinte vrăjite. Te rog din tot sufletul...
- De ce ai nevoie de cuvinte vrăjite ?
- Doamne! Ce rea te-ai făcut dintr-o dată! Dacă știi cuvinte vrăjite, de ce nu mi le spui. Zău, Maria! Spune-mi ca și cum mi-ai răspunde la tabla înmulțirii...
- Uffff. Ce cicălit, uffff!

Notează în 2-3 minute un cuvânt, un enunț care se referă la o emoție, o stare pe care ți-a provocat-o lectura.

Secvența a III-a

Tic știa că bălăia e câștigată. Avea undele lui specifice care nu-l înșelase niciodată:

- Ești cea mai frumoasă soră din lume, știi ?

Maria tresări. Niciodată frățiorul ei n-o făcuse frumoasă. Oare ce-i trecuse prin minte ?

— Ce vorbești, frățior rău, urâcios și nesuferit și... foarte drag, Ticușorule. Era beznă și neliniște și parcă avea nevoie de duioșii.

- Sssst! se auzi semnalul șoptit al lui Victor.



- Hai, spune-mi! se rugă Tic foarte în șoaptă la urechea Mariei.
- Bu hu hu!
- Cum ? Așa de simplu ?
- Da, Ticușor, Bu hu hu!

Notează în 2-3 minute un cuvânt, un enunț care se referă la o emoție, o stare pe care ți-a provocat-o lectura.

Secvența a IV-a

— Ssst! se răsti Victor. Liniște. Se aude ceva... Se făcu tăcere și parcă se auzea undeva, înaintea lor, un zgomot nedefinit.

— Lanternele! porunci Victor tot în șoaptă. Toate! Înainte! Razele înmănunchete și trimise ca un proiectil nu zugrăviră cine știe ce spectacol neobișnuit privirilor celor din barcă. Tunelul, apa care curgea cu vâlvurele spumoase, cotloane, firide, bolovani, nimic altceva. Zgomotul însă se apropia. Pentru a preîntâmpina orice pericol, se hotărî debarcarea și continuarea drumului pe jos, prudent, fiecare ținându-se de celălalt. Primul obstacol apăruse! Oare ce era ? O cascadă ?... Da! Zgomotul care se apropia era cel făcut de o cădere de apă!

Notează în 2-3 minute un cuvânt, un enunț care se referă la o emoție, o stare pe care ți-a provocat-o lectura.

Secvența a V-a

Victor luă din mâna lui Ionel funia de care era legată barca și începu s-o înfășoare pe braț lăsând numai o distanță de doi metri între mâna lui și barcă. Pierderea bărcii ar fi însemnat o catastrofă, încetul cu încetul, lumina unită a lanternelor descoperi obstacolul. Mai întâi aburi, apoi involburare, apoi apa prăvălindu-se în șuvoaie înspumate. Era o cascadă... dar nu pe pârâul pe care mergeau ei, ci pe altul care venea de undeva din dreapta. Răsunară ușurați, dar nu-și continuară imediat drumul, ci se abătură pe malul celuiilalt pârâu pentru a cerceta cataracta. Dacă tocmai de acolo pornea o cale de ieșire spre lume ? Dar nu reușiră să descopere nimic, nici un cotlon, nici o deschizătură. Numai căderea nebunească a apelor, pe unde nu puteau să treacă. Se întoarseră pe pârâul lor, la barca legată de un colț de stâncă. Și iarăși porniră pe drumul de apă care părea că nu-și va mai sfârși niciodată limanul. Coturile râului se înmulțiseră și-l obligau pe Victor să nu mai lase nici o clipă vâsla cârmă din mână. În spatele lui, Ionel lumina cu lanterna calea de apă.



Notează în 2-3 minute un cuvânt, un enunț care se referă la o emoție, o stare pe care ți-a provocat-o lectura.

Secvența a VI-a

- Atenție! strigă brusc Maria. Luminați toți în stânga, în spate! Am văzut ceva.

Trei lanterne luminară în același timp, în spate, malul stâng al pâ râului, descoperind obiectul zărit de Maria. Probabil că-l aruncase apa la mal. Era o cutie de lemn, ca o tabacheră lunguiață.

— Cutia! țipă Tic, uitând consemnul ancestral. Cutia fermecată! Noua descoperire îl azvârli pe Tic din barcă. Dar și pe ceilalți. Prichindelul se împiedică și în ultima clipă se prinse de gamba lui Ionel. Nu căzu, nu-și juli nasul cum crezuse că se va întâmpla, dar nu mai ajunse primul la cutie. O ridică Victor de jos, și, înainte de a o deschide, propuse un scurt popas. Locul în care acostaseră nu era bun pentru popas. Apa era prea lăcomă, îngustase țăr mul, iar coturile dese ale pâ râului nu le lăsau libertate de manevră în cazul unei primejdii din spate.

— Ar fi bine să trecem pe dreapta, spuse Victor. Mi se pare că se întâmpla ceva în stânga... Victor luminează cu lanterna malul stâng și văzu că într-adevăr se întâmpla ceva în stânga. Pârâul subteran primea un alt afluent, mai liniștit însă decât cel cu cascada. După ce mai merseră vreo treizeci de metri de la confluență, ajunseră la o firidă încăpătoare, care putea fi folosită ca loc ideal de popas. Traseră barca la mal, încolăciră frânghia în jurul unui bolovan, apoi își amintiră despre cutia de lemn a Mariei.

Notează în 2-3 minute un cuvânt, un enunț care se referă la o emoție, o stare pe care ți-a provocat-o lectura.

Vocabular

1. Explică sensul cuvintelor cataractă, liman, firidă, vâsle, subteran.
2. Ce este un afluent ?

Punctuație și ortografie

1. Alcătuieste enunțuri cu ortogramele *și-l*, *că-l*, *nu-și*.

Atenție ! Acestea nu se scriu niciodată într-un cuvânt. Cratima leagă două cuvinte diferite și ține locul vocalei *î*.

2. Explică rolul utilizării liniei de dialog în text.

Spațiul și timpul

1. Refă traseul copiilor

La început, ei se află _____. Apoi aud zgomotele unei _____ de pe un alt _____. Lasă _____ la mal și merg la _____, dar apa curge în șuvoaie puternice și nu pot trece. După ce se întorc la tablă copiii văd o _____. Ei merg pe malul unui _____ subteran.

2. Unde crezi că se petrece acțiunea ? De ce au nevoie copiii de lanterne ?

Indicii: *Tunelul, apa care curgea cu vâ lurile spumoase, cotloane, firide, bolovani, nimic altceva*

3. Unde poposesc copiii după ce găsesc cutia ?

Acțiunea

1. Scrie câte o idee principală din fiecare secvență a textului. Formulează ideile utilizând timpul prezent al verbelor.
2. Cum încearcă Tic să o convingă pe Maria să-i spună un cuvânt vrăjit ? Ce cuvânt vrăjit îi spune fata ?
3. De ce crezi că are nevoie Tic de cuvinte vrăjite ?

Personajele

1. Care sunt cele două motive pentru care Tic este necăjit ?
2. Cine vâslește barca ?
3. Cum crede Tic că i-ar putea ajuta cutia ?
4. Recitește fragmentele de text și stabilește o trăsătură de caracter a lui Tic.

Discutarea textului

1. Transcrie din secvența a patra, o personificare.
2. Explică sensul următoarei secvențe din text *Dacă tocmai de acolo pornea o cale de ieșire spre lume ? Dar nu reușiră să descopere nimic, nici un cotlon, nici o deschizătură.*
3. Ce emoții simt copiii ? Alege dintre variantele de mai jos sau propune un alt răspuns ținând cont și de următoarea secvență de text care se referă la Maria *Era beznă și neliniște și parcă avea nevoie de duioșii.*
 - Îngrijorare;
 - Bucurie;
 - Teamă;
 - Tristețe;
 - Deznădejde;
 - Fericire;
 - Sete de cunoaștere.

4. Lucrați în echipă !

Formează o echipă împreună cu colegul tău de bancă. Decide împreună tema fragmentului citat.

5. Redactează, în 100-120 de cuvinte, o continuare a textului de mai sus. Ce crezi că ar putea conține cutia vrăjită ? Cum crezi că se încheie aventura copiilor ?

Propoziția. Fraza

*Se apropie vacanța. Copiii și părinții plănuiesc cum să petreacă zilele însorite ale verii.
Andrei va merge la mare.*

- ✓ Subliniază predicatele din fragmentul dat.
- ✓ Câte predicate sunt în fiecare enunț ?
- ✓ Care sunt propozițiile din fragmentul de mai sus ? Dar frazele ?



O propoziție este o comunicare cu un singur predicat. O frază este alcătuită din mai multe propoziții.

Propoziția poate fi

- **simplică** - este alcătuită din subiect și predicat;
- **dezvoltată** - este alcătuită din subiect, predicat și alte părți secundare de propoziție (atribut, complement).

Învățăm exersând !

1. Identifică în textul de mai sus o propoziție simplă și alta dezvoltată.

2. Subliniază cu două linii propozițiile simple și cu două linii pe cele dezvoltate:

Copiii și-au făcut bagajele. Și-au luat lucrurile cele mai importante, hăinuțe, jucării, periutele de dinți și câte o carte cu povești. Ei vor citi. În diminețile de vară când trebuie să te protejezi de soarele arzător, poți citi la umbră povești fascinante și să evadezi în lumi minunate. Aventura dintr-o carte.

3. Transformă următoarele propoziții simple în propoziții dezvoltate:

- a) Copiii au plecat.
- b) Vara se apropie.
- c) Filmul începe.
- d) Jocurile nu se opresc.

4. Transformați următoarele propoziții dezvoltate în propoziții simple:

- a) Andrei desenează pentru o bandă desenată cu vampiri.
- b) Crinii albi ai bunicii au înflorit de curând.
- c) Ea pregătește deserturi delicioase pentru nepoți.
- d) Ana va pleca în vacanță la bunici.

Propoziția afirmativă. Propoziția negativă

1. Indică dacă următoarele propoziții sunt afirmative sau negative:

- a) Bunica este una dintre cele mai bune prietene ale mele.
- b) Nu numai că a citit capitolul, dar a citit toată cartea „Lumea din copacul depărtărilor”.
- c) Nu știe ce s-a întâmplat.

2. Transformă următoarele propoziții afirmative în propoziții negative:

- a) Știu că va ploua.
- b) A înțeles problema lor și cred că va încerca să îi ajute.
- c) Ați fost undeva în vacanță ?

3. Transformă următoarele propoziții negative în propoziții afirmative:

- a) Nu știu nimic din ce s-a întâmplat în vacanță.
- b) Nu am cumpărat decât fructe.
- c) Andrei și Marius nu au citit tot.

Atenție !

Cuvântul **decât** apare numai în propoziții afirmative (*Nu am decât suc.*). În propoziții afirmative utilizăm cuvintele **doar** sau **numai** (*Am doar suc.*)

4. Redactează o întâmplare de 100-120 de cuvinte al cărei personaj principal să fie copilul căruia i se spune *Nu*. Dă un titlu potrivit compunerii tale.

Enunțul

Deodată se auzi un zgomot neobișnuit – zăngăneli, clinchete și zornăieli. Connie privi speriată în jur. Ce mai urma să se întâmple în jur ? Ziceai că o sută de tigăi, câteva zeci de ibrice și alte fel de fel de cratițe se rostogoleau în același timp printre crengi la vale !

Apoi, de nicăieri se auzi o voce și copiii se luminară.

Două cărți la un șoarece

Două aripioare de ton

Două mâini la un foarfece

Pentru cine e afon!

- Ce melodie stupidă ! zise Connie

- Așa e, replică Joe. E exact genul de melodie pe care-ar cânta-o moș Cratiță. E melodia lui cu „două”. Fiecare vers cu excepția ultimului începe cu „două”.

(Enid Blyton, *Lumea din copacul depărtărilor*)

Enunțul este o comunicare suficientă din punct de vedere al înțelesului. Enunțul poate fi o propoziție sau o frază.

Enunțul poate fi

- asertiv – reprezintă o afirmație.
- Interogativ – este o întrebare.
- exclamativ – arată o strigare, uimirea, o exclamație:
- imperativ – arată un ordin, o rugămintă

Exersează !

1. Transcrie din textul de mai sus un enunț asertiv și un enunț interogativ.
2. Identifică, în același text, un enunț exclamativ. Ce exprimă acesta ?
3. Transformă următorul enunț asertiv într-un enunț interogativ *Fiecare vers cu excepția ultimului începe cu „două”*.
4. **Să ne jucăm !**
Formați grupe de patru elevi.

Punctuația frazei

Învăță exersând !

1. Scrie următorul fragmentul după dictare:

— Cine te-a trimis ?

— Nimeni.

— Ce cauți ?

— Nimic.

— Ce vrei ?

— Mi-e frig, mi-e frică, mi-e foame!

Porțile se desfăcură în două. O bătrână cu părul alb, galbenă ca ceara, c-o văpaiță în mână...
încolo, nimic.

Închisei ochii și căzui mototol, ca o cârpă.

Când mă deșteptai, era ziuă.

(Barbu Ștefănescu Delavrancea, *Depart, departe*)

2. Explică utilizarea semnelor de punctuație din textul de mai sus.

3. Lucrați în perechi !

Citiți cu atenție textul de mai jos și adaugă semnele de punctuație. Motivați utilizarea lor:

De la parte se auzi un zdranganit infiorator.

E madam rasteala în debara, spuse cratita. I-a sărit tandara nu gluma.

Lasa palavrageala și ajută-ne zise connie îngrijorată cum putem ieși ușa e încuiata și am auzit-o pe madam rasteala scoțând cheia din broasca.

Buf zdrang poc

Prezentare de carte



- ✓ Ce carte minunată ai descoperit anul acesta ?
- ✓ Prezintă-le colegilor tăi această lectură și explică-le de ce ai selectat-o pentru prezentare.

Structura

1. Titlul și autorul cărții.
2. Povestește pe scurt o parte dintre evenimentele din carte.
3. Prezintă pe scurt personajele.
4. Opinia ta despre carte. Dacă ți-a plăcut și ce ți-a plăcut.
5. Poți citi o secvență din jurnalul de lectură.
6. Care sunt motivele pentru care ai recomanda această carte colegilor tăi.

Cum îmi petrec vacanța - Proiect

- ✓ Ce înseamnă vacanța pentru tine ?
- ✓ Cum îți petreci timpul în vacanță ? Ce activități preferi ?

Scrie un proiect pe această temă cu titlul **Cum îmi petrec vacanța.**

Structura proiectului:

1. Pe prima pagină scrie titlul proiectului și numele tău
2. Pe pagina a doua scrie un cuprins al proiectului.
3. Pe pagina a treia notează ce activități ai împreună cu familia ta în timpul vacanței ? Cum se desfășoară ele ?
4. În pagina a patra scrie un text care să răspundă la următoarele întrebări:
 - Unde îți place să mergi în vacanță și de ce ?
 - Cum îți organizezi timpul liber din vacanță ?
 - Activitățile pe care le realizezi cu prietenii tăi.
5. Prezintă motivele pentru care îți place sau nu îți place vacanța.



Poți realiza desene care să explice mai bine ideile exprimate de tine în proiect.

- Prezintă proiectul și colegilor tăi.
- Discutați și analizați proiectele împreună în clasă și prezentarea acestora.

Evaluaire

Citește cu atenție textul de mai jos:

Lumina lanternei înfuriate a Mariei descoperi în mâinile lui Tic nu o cutie, ci... două! Maria i le smulse din mâini cu violență.

— De unde ai asta ? întrebă ea, arătând spre cutia grea și strălucitoare de metal.

— Ce te privește pe tine ? se întâlnește rău prichindelul. E cutia mea și să mi-o dai imediat înapoi!

— De unde-o ai ? Acuma să spui!

— Din peștera vânătorului! răspunse prichindelul. Am găsit-o ascunsă într-o firidă. E cutia vrăjită. Dă-mi-o!

Dar Maria nu puse cutia în palma deschisă și fierbinte a frățiorului jefuit, ci i-o dădu lui Victor și Victor tresări atingând-o.

— Ticușor — spuse el. Aprinde și tu lanterna. Ionel, ia uită-te aici!

Victor și Ionel pipăiră și întoarseră cutia pe toate fețele. Găsiră mai multe butoane, apăsară pe fiecare, dar cutia nu voia să se deschidă.

— Mi-ați furat vrăjile! se tânguia Tic.[...] Din întâmplare, Ionel apăsă pe trei butoane odată și cutia se desfăcu zgomotos [...]. Ionel se uita la Victor și Victor la Ionel. Nici nu le trecea prin cap să-i facă vreun reproș prichindelului care tremura de furie, de ciudă, de durere, de spaimă, de neputință.

(Constantin Chiriță, *Cireșarii*)

1. Scrie câte un sinonim pentru cuvintele: *ați furat, se tânguia, zgomotos, spaimă*.

3x4=12 puncte

2. Transcrie, din text, o propoziție exclamativă și o alta interogativă.

2x4=8 puncte

3. Transformă următoarea propoziție afirmativă într-una negativă *Maria i le smulse din mâini cu violență*.

8 puncte

4. Explică utilizarea semnelor de punctuație în enunțul *Ionel, ia uită-te aici!*

2x6=12 puncte

5. De unde are Tic cutia ?

10 puncte

6. Ce exprimă următoarea afirmație a lui Tic *Mi-ați furat vrăjile! se tânguia Tic*.

10 puncte

II. Redactează o compunere de 100 de cuvinte în care să povestești o întâmplare reală sau imaginară trecută în timpul unei expediții.

20 puncte

Se acordă **10 puncte** din oficiu

Se acordă **10 puncte** pentru redactare (stil adecvat – 2p; unitatea textului – 1p; coerență – 1p; ortografie – 2p; punctuație – 2p; așezare în pagină – 1p; lizibilitate - 1p)

Total: 100 puncte

Lecturi recomandate

- ◆ Lumea din copacul depărtărilor, Enid Blyton
- ◆ Marele Uriaş Prietenos, Roald Dahl
- ◆ Buratino, Alexei Tolstoi
- ◆ Pânza Charlotei, E.B. White
- ◆ Dă mai departe, Catherine Ryan Hyde
- ◆ Hariet spionează, Louise Fitzhugh
- ◆ Toporişca, Gary Paulsen
- ◆ Lecţia pinguinului, Tom Michell